

Issued: 15-2-55.

ANDHRA LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES OFFICIAL REPORT

MONDAY, 15TH MARCH 1954

VOLUME V, No. 5

CONTENTS

	PAGES
1. Questions and Answers	492—526
2. Point of order, regarding Short Notice Questions ..	526
Adjournment Motion regarding Swami Sitharam's fast ...	526
3. Motion under Rule 22 of the Madras Legislative Assembly Rules, regarding the change in the order of Demands for grants.	526—528
4. Voting of Demands for Grants for 1954 - 55	
(i) Demand No. XXVII - Electricity	528—536
(ii) Demand No. VI - Motor Vehicles Acts. ...	536—538
(iii) Demand No. XXIV - Civil Works. ...	538—539

PRINTED FOR ANDHRA GOVERNMENT PRESS
BY SRI RAMA PRINTING WORKS, MYSORE

1955

PRICE 6 annas

THE ANDHRA LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Monday, the 15th March 1954.

The House met in the Assembly Hall, Kurnool, at eleven of the clock, Mr. Speaker (the Hon. Sri N. Venkatramaiya) in the Chair.

QUESTIONS AND ANSWERS

STARRED QUESTIONS.

Report of the Advisory Committee on the Division of Madras State.

*291 Q.-Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— Will the Hon. the Chief Minister be pleased to state whether the Government will place the report of Advisory Committee in connection with the division of Madras State into Andhra and Residuary Madras State?

The Hon. Sri T. PRAKASAM:— There is no such report, Sir.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— Report ఏమీ లేదని తెలియజేశారు. ఆ Committee వారు చేసినటువంటి విషయములన్నీ ఒక report రూపంలో తయారుజేశారా? దానిని ఈ సభముండు పెట్టడానికి తయారుగావుందా? లేకపోతే ఎప్పుడైతే నా పెట్టడానికి ఆలోచిస్తారా?

The Hon. Sri T. PRAKASAM:— తయారై నపుడు తప్పకుండా పెడతాము.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— ప్రభుత్వంవారు report తయారుచేసి ఈ శాసనసభముండు పెడతారా?

The Hon. Sri T. PRAKASAM:— తయారుచేసి, తయారైన తరువాత శాసనసభముండు పెడతామని చెప్పన్నాను.

Sri C. V. K. RAO:— Assets and liabilities విభజన ఏ కార్యక్రమంలో, ఏ పద్ధతిలో, ఏ విధంగా జరిగిందో అవి

[15th March 1954]

యములతో, అన్ని వివరములతో ఒక ప్రత్యేక report ను తయారు చేసి శాసనసభ్యులముందు పెడతారా అని అడుగుతున్నాను.

The Hon. Sri T. PRAKASAM:— చేయవలెననే ఆలోచనలో మేము ఉన్నాము. తయారై చవుడు సభముందు పెడతాము.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:— అధ్యక్షా, ఈ Committee సమావేశమైనపుడల్లా minutes అన్న record చేశారనుకుంటాను. ఆ record అయిన minutes వుంటే అదే report అవుతుంది. ప్రత్యేకమైన report ఏమీ అవునరంలేదు. Record అయిన minutes అన్నీకూడా ఈ సభముందు పెడతారా ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ముఖ్య మంత్రి గారు యిప్పుడు చెప్పినట్లువంటిది, ఆ minutes అన్నీతీసి ఒక సమగ్రమైన report గా చేసి శాసనసభ్యులముందు పెడతాము.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:— ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య కాబట్టి, దానిలోని విషయాలను త్వరగా తెలుసుకోవాలి. కనుక వాటిని త్వరగా తెలుసుకొనడానికి ఆరిపోర్టును ఎప్పుడు యీ సభముందు పెడతారు ? Time limit అడుగుతున్నాను?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ఆ విషయాలన్నీ కూడా మన ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చిన 1-10-53 తారీఖువరకు మాత్రమే సంబంధించినవి. Assets and liabilities కు, ఆ Committee report కు ఏమీ సంబంధంలేదు. Assets and liabilities తో యీ కమిటీకి యెటువంటి ప్రసక్తిలేదు. అక్కడి ఉద్యోగస్థులను ఇక్కడికి తెచ్చుకోటం మొదలైనట్లువంటి విషయాలుగురించి, రెండు గవర్నమెంటులయొక్క representatives కలిసికూర్పుని ఆలోచించి ఇద్దరి అభిప్రాయాలు సమన్వయపరచుకోవడం, వాటిప్రకారం ఏర్పాట్లు చేసుకొనడంతప్ప, అంతకంటే ఆ Committee కి ఏమీ సంబంధం లేదు. అయినా మీరు ముఖ్యమంత్రిగారిని ఆ రిపోర్టుకావాలని అడిగారు, ఆయన యిస్తానన్నారు. అది తయారైన తరువాత మీ అందరికీ సమర్పిస్తాము.

15th March 1954]

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH :—Time limit అడుగుతున్నాము ? ఎప్పుడు అందజేస్తారు ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— చాలా time అవసరం వుండదు. చాలా చిన్నపనే. 2, 3 నెలలలోగా అయిపోతుంది.

Improvements to the Minor Ports.

* 292 Q.—Sri K. KRISHNA RAO :— Will the Hon. the Deputy Chief Minister be pleased to state further to the answers to question No. 89 dated 6-11-1952 (starred) of the Madras Legislative Assembly, the improvements so far made to the minor ports named in the question and the proposals for further improvements sanctioned for execution ?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI :—

Details regarding the improvements made to the three minor ports referred to in the previous question and the improvements proposed to be made are furnished below :—

I. Masulipatam.

Improvements made since November 1953.

1. Purchase of a generator for a signalling cabin	Rs. 1,150
2. One signalling lamp.	250
3. One transformer for the lamp.	150

Improvements proposed.

Work	Estimate
(1) Dredging the bar channel.	Rs. 1,50,000
(2) Electrification of wharves.	15,000
(3) Construction of a signal cabin.	1,500

II. Kakinada.

Improvements made since
November 1952.

Nil.

[15th March 1954]

Improvements proposed to be made.

Works	Cost
(1) Repairs and replacement of timber jetties.	2,00,000
(2) Reconstruction and improvement of workshop	75,000

III. Bheemunipatnam.

Improvements made since November 1952. Nil.

Improvements proposed to be made. Nil.

Sri K. KRISHNA RAO:—అయ్యా, దీనిలో కొన్ని కొన్ని minor ports ను, అనగా భీమునిపట్టణం కళింగపట్టణం పోర్టులను minor ports category నుండి తగ్గించారు. అట్టి భీమునిపట్టణం కళింగపట్టణం మొదలైన పోర్టులను minor ports గా పరిగణించుతారా? వాటి అభివృద్ధికి, repairsకు ప్రభుత్వం ఎట్టి చర్యలు తీసి కుండు చ్చెబుతారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— ఇప్పుడు వున్న minor ports యొక్క అభివృద్ధికి పనులు జరుగుచున్నవి. అవి అయిన తరువాత సాధ్యమైనంత త్వరలో మిగతా minor ports ను develop చేయడం జరుగుతుంది.

Sri C. V. K. RAO:— కాకినాడ minor port కు సంబంధించి సంతవరకు, గవర్నరుగారు, విశ్వనాథంగారు, వచ్చి దానిని పరిశీలించారు. వారు పరిశీలించి ఏమైనవిషయములు Government కు తెలియజేశారా తెలియజేస్తే ఎంతమట్టుకు చర్యలు తీసుకొన్నారు?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— తెలియజేశారు. దీనిపైన చర్యలు తీసుకొంటున్నాము.

Sri L. LAKSHMANADAS:— అధ్యక్షా! శ్రీ కాకుళం జిల్లాలో చాలా ముఖ్యమైన కళింగపట్టణం port గు ఖాళీవున్నదని, repairs చేయించడానికి వెంటనే ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటారా?

15th March 1954]

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— ఈ విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటారు.

Sri D. RAMABRAHMAM:— అధ్యక్షా! చిత్తూరు జిల్లాకు సమీపంలో ఉన్న విల్లూరు జిల్లాలో ఒక బోర్డును నిర్మించుటకు అవకాశాలున్నాయి. ఈ విషయమై ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించుతారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—Port Officer గారితో ఈ విషయము గురించి ఆలోచించుతాము. ఈ విషయమై పరిశీలిస్తాము. దీని విషయమై ప్రత్యేకంగా అడిగితే చెప్తాను. అన్ని పోర్టుల గురించి, ప్రతిదాని గురించి, అడిగితే అన్నీ ఆలోచిస్తామని చెప్పవలసి వస్తుంది.

Sri T. NAGI REDDI:—అధ్యక్షా! భీముని పట్టణం port ను గురించి ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. ఇప్పట్లో తీసుకోదలచుకోలేదని చెప్తున్నారు. భీముని పట్టణం ప్రాంతంలో sand dunes వచ్చి, భీముని పట్టణం గ్రామానికే ప్రమాదపరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. అందుచేత ఆ భీముని పట్టణం port అభివృద్ధికి, sand dunes విషయంలో తగిన చర్యలు తీసుకుంటారా? అని అడుగుతున్నాను.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—Port కు sand dunes కు ఏమీ సంబంధం లేదనుకుంటాను. ఈ sand dunes, విషయమై మునిసిపాలిటీవారు చర్యలు తీసుకోవాలి. భీముని పట్టణం మునిసిపాలిటీవారు ఈ sand dunes విషయమై చర్యలు తీసుకొంటున్నట్లు Commissioner గారి ద్వారా తెలిసింది. Municipality వారు సరైన చర్యలు తీసుకుంటున్నారని ఆశిస్తున్నాను.

Sri M. VEERABHADRAM:—విశాఖ పట్టణం harbour లో ప్రస్తుతం over crowded గా ఉంది. అచ్చటికి ships వస్తే అవి 2 రోజులు, 3 రోజులు సముద్రంలోనే ఉండవలసి వస్తోంది. ఇటువంటి పరిస్థితిలో భీముని పట్టణం port ను develop చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— కా కి నా డ, మచిలీపట్నము, పోర్టులను తక్షణమే అభివృద్ధి చేయుటకు ఆలోచిస్తు

[15th March 1954]

న్నాము. భీమునిపట్టణం port ను develop చేయడం విషయంకూడా ఆలోచనలో ఉంది.

Sri B. LAKSMINARASA RAJU:—ఇప్పటికే నరసాపురం నుంచి కొబ్బరి, ధాన్యం ఎగుమతి అవుతోంది. ప్రత్యేకంగా దాన్నిగురించి శ్రద్ధ తీసుకుంటారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— ఇక్కడ కొబ్బరి ఎగుమతి అయితే మరొకచోటనుంచి మరొకటి ఎగుమతి అవుతుంది. అన్ని సమగ్రంగా ఆలోచించి ఏది మును, ఏది వెనుక అనేది ఆలోచించుకోవాలి.

Sri G. ANJANEYULU:—బందరు రేవుగురించి ఎదో బాగా చేసాము అని మంత్రిగారు చెప్పారు. బందరురేవు ప్రాముఖ్యత గురించి మంత్రిగారికి తెలుసుననుకుంటాను. ఇనుము మొదలైనవి ఇతర దేశాలకు యీ రేవుద్వారానే ఎగుమతియై వెళ్ళిపోతున్నాయి. అది చాలా ముఖ్యమైన రేవుగా వున్నది. అఖండ గోదావరి అనే డ్రడ్జరు వచ్చేవరకు పని చేయడానికి వీలులేదని అచ్చటి అధికారులు చెప్పారు. ఇంతవరకు అఖండ గోదావరి రాలేదు. అఖండ గోదావరిని తెప్పించి తొందరలో మంత్రిగారు బాగు చేయించడానికి చూస్తారా? అక్కడ ఒక డ్రడ్జరు యెప్పుడు నిల్వయుంచుతారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— బాగుచేసిందో చెప్పాను. అఖండగోదావరి తేవడానికి ఖరీదు ఎక్కువవుతుంది. ఇక్కడే డ్రడ్జరుచేత చేయించనుని సలహా ఇచ్చారు. దాన్ని పాటించడానికి సిద్ధంగా వున్నాము. కొంత తక్కువ ఖరీదుతో చేద్దాం అని చూస్తున్నాము.

Sri T. POTHARAJU:—బందరు రేవు విషయంలో cannal డ్రడ్జ్ చేయడానికి, electrification కు proposals వున్నాయి అన్నారు. దానికి ఏమాత్రం ఖర్చు అవుతుంది? దానికి ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో ఏమైనా allot చేసినారా? విశాఖపట్నం హార్బరులో వుండే డ్రడ్జరును తెప్పించి బాగుచేయించ గలరా?

15th March 1954]

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—Cannal ద్రడ్డు చేయడానికి, లక్ష 50 వేలు అవుతుంది. electrification కు 15 వేలు అవుతుంది, construction of a signal కు 1500 అవుతుంది. దీన్ని వెంటనే తీసివేయడానికి ఏలులేదు. బడ్జెటులో లేకపోయినా, machinery దొరికి నపుడు దానిని కొని పని పూర్తిచేయవచ్చును.

Sri SAKA VENKATA RAO:ముందు, వెనుక 'అని అన్నారే' ఏది ముందో, ఏది వెనుకో చెబుతారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—Separate question వేస్తే చెబుతాను.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:—వాడరేవు, కొత్తపట్నం విషయం ఆలోచిస్తారా? రంగూను వెల్లేవాళ్లు, విశాఖపట్నంలో ఓడ ఆగకుండా వుండడం మూలాన, మద్రాసుగాని, కలకత్తాగాని వెళ్ళవలసివస్తోంది. రోజులకొలది కలకత్తాలోను, మద్రాసు లోను వుండిపోవలసివస్తోంది. అందుచేత రంగూను వెల్లేవాళ్లు చాలా బాధ పడుతున్నారు. అందుచేత విశాఖపట్నంలో ప్రైవేటు ఆగే ఏర్పాటు చేస్తారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—I do not know how it is relevant to minor ports. అయినా వారు ఇచ్చిన information కు thanks. దాన్ని గురించి ప్రత్యేకంగా అడిగితే, departments కు పంపించి ఆలోచన చేయిస్తాము.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— కొన్ని రేవుల గురించి ఆలోచన చేశామని, కొన్ని రేవులగురించి చేయలేదని చెప్పారు. ఈ విషయంలో minor ports list ఏ మైనా వున్నదా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—List గా కావాలంటే ప్రత్యేకమైన ప్రశ్న వేస్తే ఇప్పిస్తాము.

Sri P. KOTAIAH:—వాడరేవు అభివృద్ధిచేయడానికి చాలా తక్కువ వ్యయం అవుతుందని, అందుచేత తొందరలో చేయించాలి అని

[15th March 1954

చాలా విజ్ఞప్తులు వచ్చాయి. దానికి గురించి వివరంగా చెప్పడానికి వీలు వుంటుందా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— అ నే క మైన విజ్ఞప్తులు వచ్చినమాట నిజమే. ఏమిజరిగింది అనే దానికి ప్రత్యేకమైన ప్రవేశస్త్రీ చెబుతాను.

Sri A. NEELADRIRAO REDDI:— బారువలేవు గురించి చెప్పలేదు. ఆది list లోవున్నదా? దాన్ని అభివృద్ధిచేసే విషయంవుందా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— ఇప్పుడు ఆలోచనలో వున్నా లేకపోయినా, మీరు చెప్పారు కాబట్టి, ఆలోచించడం మొదలుపెడతాము.

Well Subsidy scheme in Rayalaseema

* 293 Q.—Sri K. KRISHNA RAO:— (Put the question on behalf of Sri T. Lakshminarayana Reddi):— Will the Hon. the Minister for Land Revenue be pleased to state whether the Government have any proposal to revive well subsidy scheme in Rayalaseema?

The Hon. Sri K. KOTI REDDI:— The proposal is under consideration.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— ఈ స్కీముక్రింద బావులు త్రవ్వించే వాయిదా అయిపోయింది. మూడు సంవత్సరాలనుంచి ఖామంవల్ల, గడచిన సంవత్సరం విశేషవర్షంవల్ల నిలిచిపోయాయి. దానికి వాయిదా యిప్పిస్తారా?

The Hon. Sri K. KOTI REDDI:— దానికి దీనికి సంబంధం లేదు. అయినా instructions పంపించాము. ఈ సంవత్సరం జూన్ నెలాఖరువరకు వాయిదా బాకీలు వసూలుచేయకుండా instructions పంపించాము.

Diet to Prisoners.

* 294 Q.—Sri K. PATTABHIRAMAIAH:— Will the Hon. the Minister for Finance and Law be pleased

15th March 1954]

to state the diet given to prisoners accustomed to milk, fruit and other natural diet and in what quantity ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— Prisoners are given diet in accordance with the class to which they belong and the scale of diet prescribed for that class under the rules and not with reference to the diet to which they are accustomed to.

శై దీని ఏ తరగతిలో వేస్తారో, ఆ శై దీనికి చూల్చుప్రకారం ఏ ఆహారం నిర్ణయిస్తారో అదే పెడతారు. వారికి మామూలు అలవాటుగా వున్న భోజనం అనికాదు.

Sri G. SATYANARAYANA :— కొంతమంది శై దీలకు ప్రకృతి ఆహారం తినే అలవాటు వుంటుంది. వాళ్ళకు ఏలైన పుడ్లు, పాలు తెప్పించి యివ్వటానికి ప్రయత్నిస్తుందా ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— క్రొత్తగా వచ్చింది కాబట్టి ఆలోచించాలి.

Sri LAKSHMINARASA RAJU :— ప్రకృతి ఆహారం తినేవారికి ఏలైన ఆహారం యిదివరకే బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు కూడా యిచ్చేవారు. ఈ ప్రభుత్వంకూడా అలాంటి సాంప్రదాయాన్ని అమలు పరుస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— ఇది వరకు ఎలాంటి అలవాటు అంటే, డాక్టరు advice పైన యిచ్చేవారు. అది యిప్పుడూ జరుగుతూనేవున్నది. ఈక్లాసులకు వుండే diet లో ప్రకృతి diet కూడా నిర్ణయించాలంటే, అది ఆలోచించాలి.

Sri C. PRABHAKARA CHOWDARY :— ఇప్పుడు ఉండే జైలు డాక్టర్లు న్యాయరీతికి వ్యతిరేకం. అందుచేత వాళ్ళు సాధారణంగా అనుమతి యివ్వడంలేదు. అందుచేత ఆ డాక్టర్ల సర్టిఫికేట్లమీద ఆధారపడకుండా వుంటారా ?

[15th March 1954]

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— చౌ ద రి గా రి కి ప్రకృతిలో అంత సమ్మకం వున్నదని నాకు తెలియలేదు. ప్రకృతి ఆహారం మీద consciences గా వున్నవారికి తగు యేర్పాట్లు చేయడానికి యత్నం చేస్తాము.

Sri Ch. S. R. V. P. MURTHI RAJU :— ఇ క ముం దు జైళ్ళలో opposition వాళ్ళు వుంటారో, ఎవరు వుంటారో తెలియదు. కాబట్టి diet గురించి ముందే జాగ్రత్తపడేట్లు చేస్తారా ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— చాలా చమత్కారంగా వున్నది. కాని యిది ప్రశ్న కాదు. జవాబు అక్కరలేదు అనుకుంటాను.

Sri T. NAGI REDDI :—Prisoners కు ఇచ్చే diet గురించి Jail Reforms Committee ఏమైనా చెప్పిందా ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— Jail Reforms Committee examine చేసింది. Calories సరిపోతుంది, Vitamins తక్కువ అని చెప్పింది. 6 ounceల vegetables లో 4 ounceలు leaf vegetable వుంటే చాలు అన్నారు. ఆ ప్రకారం instructions ఇచ్చాము.

Sri SAKA VENKATA RAO :—Ounces లెక్క బాగానే వుంటుంది. అది అంతా ఫై దీలకు సరిగ్గా ముట్టకుండా వున్న సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసునా ? ఆ విషయంలో తగు చర్య తీసుకుంటారా ?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM :— రిపోర్టుల మీద ఆధారపడే ప్రభుత్వం కాదు. అంతా మనకు అనుభవంలో తెలిసిన విషయమే. ఈ విషయంలో తగు చర్య తీసుకుంటానే వున్నాము.

Sri C. V. K. RAO :—ప్రభుత్వం జైళ్ళలో ప్రకృతి ఆహారం తినే వాళ్ళకు పెట్టలేము అంటున్నారు. ప్రకృతి ఆహారం తినే వాళ్ళను జైళ్ళలో పెట్టముడిని హామీ ఇస్తుందా ?

15th March 1954]

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ప్రకృతి ధర్మం ప్రకారం వెళ్ళేవాళ్ళకు జైళ్ళలో పెట్టవలసిన అగత్యమే లేదు అనుకుంటాను.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— Jail Reforms Committee సభ్యులు జైలు అనుభవాలేనివాళ్ళు అవడంవల్ల, జైలీలు ఆహారంగురించి వారు చెప్పినదే ఆధారంగా తీసుకోకుండా జైలీలు మానవులుగా జీవించేందుకు తగిన ఏర్పాట్లు చేస్తుందా?

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— జైళ్ళ సంగతి తెలిసినవాళ్ళు అందులోనూ వున్నారు. జైళ్ళలోనికి వెడితే ఇక్కడవున్న 140 మంది weight పెరిగారు. అయితే రుచికరంగా చేయడంలో విధాయికం కొంత అవసరం వున్నది. దానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము.

Sri L. LAKSHMANA DAS:—అధ్యక్షా! ఇన్ని సమస్యలు ఉంటే ప్రతివారు జైలుకు వెళ్ళడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు. జైలుకు వెళ్ళితే కష్టాలు వుండవు అని చెప్పుచెయ్యడానికి, సరైన ఆహారం ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

No answer.

Complaints under the Factories Act 1949.

* 295 Q.—Sri G. YALLAMANDA REDDI:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state :

(a) the number of complaints chiefly in respect of non-payment of wages, dismissals, suspension and non-grant of leave with wages, received by the Labour Department under "The Factories Act 1949" in years 1951 and 1952 ; and

(b) the number of cases disposed of in favour of the workers in each year ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

Clause (a):— The number of complaints received during 1951 and 1952 under each category under the Factories Act 1948 is as follows:

[15th March 1954]

Non-payment of wages.	308	in 1951	&	305	in 1952
Dismissals.	289	„	&	255	„
Suspensions.	13	„	&	28	„
Non-grant of leave					
with wages.	57	„	&	45	„
Miscellaneous.	200	„	&	328	„

Clause (b):— 428 complaints in 1951 and 589 in 1952 were disposed of in favour of the workers.

Sri K. KRISHNA RAO:—గవర్నమెంటుకు factoris, work shops మొదలగు వాటివిషయములో యీ కేసులు ఎన్ని వచ్చినాయో వాటిపై ఎట్టి చర్య తీసుకున్నది figures యిస్తారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA :- I do not have the details of figures. If the hon. Member puts a separate question I shall answer it.

Sri M. VEERABHADRAM:—డిస్మిస్సు చేసిన వర్కర్ల విషయంలో పోలీసువారి కంప్లయింటుమీద ఎంతమందిని డిస్మిస్సు చేశారో చెబుతారా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—I have no idea, Sir.

Sri T. NAGI REDDI:— ట్రేబ్యునల్సు వర్కర్లకు అనుకూలంగా ఇచ్చిన తీర్పులను ఆచరణలో పెట్టేటట్లు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నదా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA :— ఎప్పుడైతే తీర్పులు వస్తవో వాటిని అమలుపెట్టడానికి ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకుంటుంది. కాని ఎంప్లాయర్లు ఇంకా కొన్ని ట్రబుల్స్ ఇస్తున్నారు. ప్రభుత్వం మాత్రం వాటిపరిష్కారానికి కృషిచేస్తున్నదని చెబుతున్నాను.

Post Graduate Courses in Government College, Anantapur.

* 296 Q.—Sri T. NAGI REDDI:—Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state:

15th March 1954]

(a) Whether there is any proposal to start Post Graduate Courses in Government College, Anantapur and,

(b) if so, when?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) and (b)—The matter is under examination.

Sri T. NAGI REDDI:—పోస్టు గ్రాడ్యువేటు కోర్సులను డేవలపు చెయ్యాలని ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఎన్ని సంవత్సరాలుగా ఉన్నది. ఇంకా ఎన్ని సంవత్సరాలు ఆలోచిస్తూ ఉంటుందో తెలియచేస్తారా.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—సరిగ్గా సంవత్సరాలు, నెలలు చెప్పలేను. కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఆలోచిస్తున్నది. అసంతృప్తరంగా లేజి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంలో ఎఫీలియేటు అయిఉన్నది. ఇప్పుడు దానిని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయానికి ఎఫీలియేటు చెయ్యవలసి ఉంది. కొద్దిరోజులలో తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయం రాజ్ తున్నదన్న విషయం గౌరవనీయులైన ప్రతిపక్ష నాయకులకు తెలుసును. చిల్లు తయారు అయ్యేవరకు నేను ఏమీ చెప్పలేను.

Sri T. NAGI REDDI:— రాయలసీమకు ఉండే కాలేజీలలో ఒక్క అసంతృప్తంలోనే నైన్సుకోర్సులు ఉన్నవి. కాబట్టి అక్కడ నైన్సులో పోస్టు గ్రాడ్యువేటు కోర్సులను ఇమిడియేటుగా ప్రవేశపెట్టడానికి ఏలుఉన్నది. వచ్చే జులై నెలలోనే ఈ కోర్సులను ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా కృషిచేస్తుందా? ఏలుఉందని అక్కడి ప్రొఫెసర్లు చెబుతున్నారు.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—నాగి రెడ్డిగారు ప్రొఫెసర్లు చెబుతున్నారన్నారు. సంతోషమే; కాని ఆటా నమోదున్న విశ్వవిద్యాలయమువారుకూడా పెర్మిటు చేయవలయును. ఇది అంత సుఖపు అయినదికాదు. విశ్వ విద్యాలయం ఏర్పడి ఆ విశ్వవిద్యాలయానికి ఈ కళాశాల కలసినప్పుడు ఆ విశ్వవిద్యాలయము వారు ఒప్పు కున్నప్పుడు గాని మనము ఏమీ చెప్పలేము. కాబట్టి ఇప్పుడే ఇదమిధమని ఏమీ చెప్పడానికి అవకాశం లేదు.

[15th March 1954.

Sri T. N. VENKATASUBBA REDDI:— తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము వచ్చేలోపుగానే రాయలసీమ విద్యార్థుల విషయమై నైన్సు కోర్సులతో ఆచర్ణ తరగతులను జూలై నెలలో స్థాపించడానికి ప్రభుత్వం కృషిచెయ్యాలని కొరుచున్నారు.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHI RAMA RAO:— విద్యార్థులకు ఇబ్బందిలేదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలోకూడా చేర్చుకుంటారు. తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయంలో నైన్సుకోర్సులను ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వానికి అభిప్రాయం యుంటుంది. రాయలసీమ విశ్వవిద్యాలయం, దానిచేరు తిరుపతి వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం లెండి, తిరుపతిలోనే నైన్సు కోర్సులను స్టార్టు చేసున్నాము. రాయలసీమ విద్యార్థులకు ఎప్పుడూకూడా ఇబ్బందిలేదు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం కెండుకూడా విద్యార్థులకు చేర్చుకుంటున్నారు.

Sri T. N. VENKATASUBBA REDDI :— Sir, the Hon. Minister seems to have misunderstood me, that the Rayalaseema students will not be admitted in the Andhra University. That is not what I stated. There is a shortage of accommodation for students in the Honours Courses in the Madras University and the Andhra University, as only a very small number of seats is available to those who want to take Science Honours courses. Now, after the formation of the State, the Madras University will give preference only to Madras University students. So, I want the Hon. Minister to make efforts to start Honours Courses in our State, so that our students will have facility for taking Honours courses from this year.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO :— I have just said the same thing. I am sorry the hon. Member did not understand me properly. For the starting of Honours Courses it is not Government alone that is responsible. The affiliating University also, should be consulted. The present position regarding Honours Courses is quite unfortunate; I admit that is

15th March 1954]

Why the Venkateswara University is being started. Colleges will have to be affiliated to that University, and the University has to decide whether these colleges can start Honours courses. All the same, we are starting Honours courses in Anantapur College. Therefore, there will not be difficulty for students, even admitting for the sake of argument the difficulty as envisaged by Sri Venkatasubba Reddi. So, from what I have said, not only Rayachseema boys, but all boys will have facility to take up Honours Courses.

Sri T. NAGI REDDI:— అధ్యక్షా, ఆర్యు కోర్సులను స్టాపు చెయ్యడానికి ఒక ప్రభుత్వానిదే బాధ్యతగాదని యూనివర్సిటీ కూడా అంగీకరించ వలెనని చెప్పేరు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంలో ఉండగా ఏమి ప్రయత్నాలు చేశారో తెలియదు. అంతే ఇక ఆంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయం ఏర్పడి ఆ ఆటా మనబాడే దాని విధానము తెలియచేస్తుందని చెబుతున్నారు. రానులంగా రెడ్డి కమిటీ రిపోర్టు ప్రకారం తీసుకున్న చిర్కాయి ఎమిటో తెలియదు. ఇప్పటివరకు అంతపురం కాలేజీలో పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ కోర్సుల స్థాపన అయినా జరగలేదు. ఇకముందు ఏమి చేస్తారో తెలుసు. వచ్చే జూలై నాటికే నా సరిఅయిన నిర్ణయం తీసుకోవాలని ను వి చేస్తున్నాను.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— ఇంతవరకు ఎట్టి నిర్ణయం జరగలేదు. వచ్చే జూలై నాటికి పైర్సుకోర్సులను స్టాపు చెయ్యడం సాధ్యంకాదని మనవి చేస్తున్నాను. విద్యార్థులకు ఇబ్బంది లేకుండా ఈ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుంది. ఆర్యు కోర్సులను తిరుపతిలో ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం తప్పక ప్రయత్నం చేస్తుందని చెప్పగలను. ఇకపోతే పూర్వప్రభుత్వం ప్రయత్నించిండా అంటే ప్రయత్నం చేసే ఉంటుందని నాకు తెలిసినంతవరకు చెప్పగలను. మన డైరెక్టరు గారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంతో సంబంధం ఉన్నవారు. ఆయన చెప్పినదేమిటంటే కొన్ని చిక్కులవల్ల అనంతపురంలో నైన్త్ కోర్సులను పెట్టడానికి ఏలులేదన్నారు. మద్రాసు పట్టణంలోవున్న కాలేజీలకు తప్ప తక్కిన వాటికి ఆర్యు కోర్సులను పెట్టడానికి పెరిషును ఇవ్వలేదు. అంతే గాని ప్రభుత్వానికి ఉద్దేశం ఉందనిమాత్రం చెబుతాను.

[15th March 1954]

Sri K. VARADACHARI:—May I know whether the decision to start post-graduate Courses in science in the proposed Venkateswara University means that you are going to give up the Courses in the humanities which are existing there?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMARAO:—Most certainly not. The point is, there is not much accommodation for running all classes. We want class rooms, we want equipment and so on. We have not equipment and accommodation for science classes to start with and therefore we are starting them. If it is possible to start humanities classes also, it is our anxiety to start them also. It all depends upon so many circumstances, the accommodation available, the staff, the equipment etc.

Sri M. HANUMANTHA RAO:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు యే University తో నై తే Colleges affiliate ఐ తే ఆ University authorities approval కావాలన్నారు. మద్రాసునుంచి ఛీలిపోయిన తర్వాత మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయానికి affiliate ఐ న Colleges కు యిబ్బందులు ఏర్పడుతాయని ప్రభుత్వానికి తెలియదా? C. R. Reddy Committee recommendation ప్రకారం వెంటనే Rayalaseema Colleges ను Andhra University కి January లోనే affiliate చేయడానికి ఎందుకు నిర్ణయము తీసుకోలేదు. తీసి కొనివ్రంటే యారోజున యింత అవస్థ వుండేదికాదుగదా? ఇందుకు బాధ్యత ప్రభుత్వానిదిగాదా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABIRAMA RAO:—January లో వేరే విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించలేదు. ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ఏర్పాటు చేస్తున్నప్పుడు రాయలసీమ కళాశాలలను ఆంధ్ర University కి affiliate చేయడము అక్కరలేదు.

Sri M. HANUMANTHA RAO:— అదికాదండి నేనడిగిన ప్రశ్న. ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం యీ విషయములో committee వేయడమువల్ల చాలకాలము వృధా అయింది. ఇతలో విద్యార్థులు చాలా అవస్థ పడవలసి వుంటుంది. మద్రాసునుండి విడిపోయిన వెంటనే మద్రా

15th March 1954]

కుకు affiliate ఐవున్న కళాశాలలను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములో చేర్చవలసి యున్నది. ఆవిధంగా చేసివుంటే సప్టమేమి వుండేదికాదు. ఇలా చేయక ఎందుకు సప్టం కలిగించారనేదే ప్రశ్న—

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— ఇప్పుడేమి సప్టము కాలేదు, జాగుకాలేదు. మరదేశములో మొత్తము అనేక ప్రదేశాలలో రాష్ట్రాలు విడిపోయిరప్పటికికూడ ఆ కళాశాలలు వేరే రాష్ట్రములోని University కి affiliate కాకుండనే వున్నవి. యిబ్బందులు లేకుండ ప్రత్యేక సౌకర్యములు ఏర్పాటుచేస్తాము.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:— అధ్యక్షా, నన్ను పిలిచారండి.

Mr. SPEAKER:—సరే కానివ్వండి.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH :— అధ్యక్షా, మద్రాసు రాష్ట్రములో వున్నపుడే ఈ విషయం మేము ఆలోచించాము అన్నారు Composite state లోనే, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములో రాయలసీమ కళాశాలను చేర్చుటకు ప్రతిపాదన జరిగిందన్నారు. తిరిగి యిప్పుడు తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము బిల్లు తీసుకొని రాబోతున్నానుని, యీలోపున అనంతపురంలో post-graduate courses పెట్టుతాము అని బడ్జెటు వుపనాసములో శ్రీ విశ్వనాథగారు అన్నారు. యీ మొత్తముమూస్తే ఒకదానికి ఒకటి సంబంధములేని పరిస్థితిలో వుంది. C. R. Reddy Committee సిఫార్సు ల ప్రకారంఅయినా, లేక తిరుపతికి విశ్వవిద్యాలయమువస్తే అనంతపురంలో post graduate courses పెట్టుతారా ? ఆ విషయము తెలుపగోతున్నాను?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— శ్రీ గోపాలక్రిష్ణయ్యగారు చెప్పిందంత అతులకుబాంతగా వుంది. అక్కడక్కడ ఏదో కొంత తీసి అతకడములో అర్థములేదు. అతుకులబాంతకు జనాబు అతుకుల బాంతగానే చెప్పవలసి వస్తుంది. C. R. Reddy Committee report ఎప్పుడు వచ్చింది. ఎంతకాలమైంది. రాయలసీమను Andhra University లో కల్పడానికి అంగీకరించారు. కాని కొన్ని కార

[15th March 1954

ణాలవల్ల అది జరగలేదు. C. R. Reddy Committee, రెడ్డిగారు పోయి చాలకాలమైంది. report వచ్చి యెంతో కాలమైంది. ఇంత కాలముక్రింద జరిగిన విషయము నన్నడిగితే నేనేమి చెప్పేది. రెండవ విషయము. ఆప్పుడు మద్రాసు ప్రభుత్వమేమి చేసిందో తెలియదు. రాయలసీమ విద్యార్థుల సౌకర్యానికి ఒక బిల్లు తయారుచేయబడింది. అది తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు. ఇప్పుడు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయములో అనంతపురం వున్నది కాబట్టి వాండ్లు ఏమి నిర్ణయము తీసుకుంటారో ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే చెప్పగలను. అనంతపురం కళాశాలలో Honours Courses 1954 లో పెట్టడానికి పిలులేదు. Science Courses తిరుపతిలో పెట్టబోతున్నారు. ఏది పెట్టినప్పటికీ కూడా All India లో వున్న Degrees తో బాటు recognize కావడానికి యీ విశ్వవిద్యాలయానికి కొంచెము హెచ్చుస్థానము యివ్వవలసి యున్నది. విశ్వవిద్యాలయము యీ courses అనంతపురంలో, పెట్టమంటే తప్పకుండా అక్కడ పెట్టుతాము. ప్రస్తుతము తిరుపతి కేంద్రములోనే Honours courses నడుస్తో వని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

Reservation of Forests in Zamindari Areas.

*297 Q.—Sri G. YALLAMANDA REDDI:—Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state whether the Government propose to frame any rules to safeguard the interests of Zamindari ryots while finalising the reservation of forests in Zamindari areas?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI :—

No, Sir. Provision already exists under the Madras Forest Act 1882 itself for enquiry into the existing rights in Zamindari forests and their settlement before the areas are constituted into reserved forests under the Act. No special procedure need therefore be promulgated for this purpose.

జమీందారీలనుండి సక్రమించినటువంటి రిజర్వు అడవులలో జమీందారీ రైతుల హక్కులను కాపాడటానికి 1882 Madras Forest Act లో రక్షణ అవకాశాలు కల్పించబడినవి. అందువల్ల ప్రత్యేకంగా

15th March 1954]

జమిందారీ రైతుల హక్కులను కాపాడడానికి ప్రత్యేకమైన రక్షణ చట్టమును చేయవలసిన అగత్యం లేదు.

Sri G. YELLAMANDA REDDI:— సమిష్టి రాష్ట్రములో మంత్రిగారున్న గౌడుగారు ఎట్టేటు రైతుల ప్రత్యేక హక్కులు రక్షించ బడుతున్నాయని చెప్పారు. కాని యిచ్చట మంత్రిగారు ప్రత్యేక రక్షణ ఆవసరంలేదని చెప్తున్నారు, అనాదియించి వస్తున్న యీ రైతాంగ హక్కులను రక్షించుటకు ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా?

The Hon. Sri P. THIMA REDDI:— ప్రశ్నకు జవాబుచెప్ప చున్నప్పుడు గౌరవసభ్యులు వేరొక ప్రశ్నకు సిద్ధముగా వుంటారు గనుక, జవాబు పూర్తిగా విని, మరొక ప్రశ్న వేయటం మంచిది.

Sri B. KRISHNAMURTHI RAO:— జమిందారీ విధానము రద్దయినప్పటికీ ప్రదేశములలో ప్రభుత్వమునకు సంక్రమించినట్లువంటి అడవులకు రక్షణకు తగిన చర్యలు తీసుకున్నానుని చెప్పారు. ఇటీవల పుంగూరు ప్రాంతములలో మంత్రిగారు పర్యటించేసిన సందర్భములో, అచ్చటి అడవుల విషయములో తగిన రక్షణ చేసని చెప్పియున్నాము. అట్టివాటి విషయములో రక్షించుటకు, ప్రభుత్వ పూనుకున్నదా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— గౌరవ సభ్యుడు చెప్పిన ప్రకారం, జమిందారులనుండి ప్రభుత్వమునకు సంక్రమించిన రిజర్వు అడవులను సంపూర్ణముగా కాపాడడానికి పూర్తిచర్యలు తీసుకొనబడినవి. చిత్తూరు జిల్లాలోని పుంగూరు రిజర్వు forest విషయము కోర్టులో వ్యవహారములు జరుగుచున్నవి. ఇంకా ఆ court లో final గా settle కాలేదు. అక్కడివాటికి కొంత అన్వయం జరిగింది రెండుమూడు రోజులలో ఒక ఉత్తర్వు చేస్తున్నాము.

Sri D. RAMABRAHMMAM:— చిత్తూరు జిల్లాలోని రిజర్వు, అన్-రిజర్వు అడవులనుగూడా, అరవ ప్రాంతాల భూస్వాములు ఆక్రమించుకొని రిజర్వులను నాశనము చేస్తున్నారు. కాబట్టి అట్టి వారిని రాకుండా అరికట్టి, ఆ forests ను కాపాడడానికి దిట్టమైన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్నదా?

[15th March 1954]

The Hon. P. THIMMA REDDI:— Reserved, unreserved అన్నింటిని కాపాడుటకు, తగిన చర్యలు తీసుకొనడానికి అక్కడ వుద్యోగస్తులు వున్నారు. రిజర్వ్ forest ను కాపాడానికి forest డిపార్టుమెంటు వారున్ను, un-reserved forest లను కాపాడడానికి రివెన్యూ డిపార్టుమెంట్ ఉద్యోగస్తులున్ను వున్నారు. ఆ వుద్యోగస్తులే, తగినచర్య తీసుకుంటారు. అలాంటివి ఏమైనా జరిగితే, ప్రభుత్వద్వారా తెచ్చేముందర అచ్చట స్థానిక అధికారులకు రిపోర్టు చేస్తే, వారే తగినచర్యలు తీసుకుంటారు. ఆ తరువాత, ప్రభుత్వంగాడా తగిన చర్యలు తీసుకుంటుంది.

Sri P. GUNNAYYA:— పార్వతీపురం బాబ్బిలి తాలూకాల లోని, రిజర్వ్ forests లో కొన్ని గ్రామాలు కాల్పోయివవి. వారు, యింట్లు కట్టుకొనుటకు, unreserved forest లోనుంచి, కలప, వెదుళ్ళు, వగయిరా పరికరములను తెచ్చుకొనుటకు ఆ ప్రాంత అధికారులు అనుమతి యివ్వలేదు. అక్కడివారికి ఇంట్లు కట్టుకొనుటకు కావలసిన కలపను ఆ forest లోనుంచి supply చేయడానికి, ప్రభుత్వం తగినచర్యలు తీసుకున్నదా? మేకల మేపుకొనుటకు ఆర్డరు యిప్పించవలెను.

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— ఇంట్లు కట్టుకోడానికి, కలప కావలసివస్తే అడుగవలసింది ఆ ప్రాంత కలెక్టరుగారినే. అంతేగాని, అచ్చటి స్థానిక ఉద్యోగులను అడిగితే వారు, అనుమతి యిచ్చేందుకు వీలులేదు. వారు, కలెక్టరుగారికి తెలియచేసుకుంటే, అందుకు తగిన ఏర్పాట్లు చేస్తారు.

Sri K. RAMAIAH CHOUDARY:— జమిందారీ గ్రామాలలో ప్రభుత్వం స్వాధీనము చేసుకున్న సర్వే జరుగని అడవులు చాలా వున్నవి. ఆ గ్రామాలలోని రైతులు, పొయ్యిలోకి కంప వగయిరాలు దొరకక చాలా అవస్థలు పడుచున్నారు. ప్రభుత్వం సర్వే జరుగనటువంటి, యీ అడవులను అచ్చట రైతుల వుపయోగము నిమిత్తం, ఆ గ్రామ పంచాయితీలకు వదలిపెట్టి, వారి కష్టసుఖాలను చూడటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

15th March 1954]

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—Forests ను, పంచాయితీలకు బప్పగించటము వల్ల, reserved forests ల అగత్యము లేకుండానే పోతుంది. అచ్చటి స్థానికి రైతుల అవసరాలు కాపాడడానికి ప్రభుత్వం తగినచర్య తీసుకుంటుంది.

Sri K. VARADACHARI:— May I know whether there is a complaint that the timber traffic rules are not giving any scope for the Forest Officers to take action against people who violate the rules in other ways?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:—వారు వేసిన ప్రశ్న నాకు తెలిసినది. Timber transit rules బాగుకుగూడా వర్తిస్తుందా అని అడిగారు? బాగుకుగూడా ఆ rule apply చేయటానికి ప్రభుత్వం ఆర్డరు జారీ చేస్తుంది.

Sri K. KRISHNAM RAJA BAHADUR:— జమిందారీలకు స్వాధీనము చేసుకున్నప్పుడు, అచ్చటి రైతులకు కలప, కంప, వగయిరాలు తెచ్చుకునే విషయములో హామీలు యిచ్చారు. దానిని గురించి 11-జూలై 52 న ఒక Press note గూడా issue చేశారు. ఆ ప్రకారం, ఆ ప్రాంతాల రైతులకు కలప యిస్తామని చెప్పారు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమైనా గుర్తించిందా? ఇందును గురించి గవర్నమెంటు ఏమి చేసినది?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— జమిందారుల నుండి యీ అడవులు ప్రభుత్వ స్వాధీనమునకు వచ్చిన తరువాత, వీటిని కాపాడటము, అభివృద్ధి చేయటముగూడ ప్రధానమైన విషయము. రైతులకు సంబంధించిన కొన్ని కష్టాలను చెప్పారు. ప్రభుత్వ వృద్ధేశ్యములో యీ అడవులలోని dead fuel ను తెచ్చుకుంటే అభ్యంతరములేదు. కాని అట్లాకాకుండా కొంతవుంది, అక్కడి పచ్చికలపను నరికి, ఎండబెట్టి 10 రోజుల తరువాత తెచ్చుకోవటం చేస్తున్నారు.

Sri P. VENKATA SUBBAYYA:— శ్రీ శ్రీ యం దార్ల స్వాధీనములోనున్న రిజర్వు forest లు చాలా నాశనమైపోతున్నవి.

[15th March 1954

ఇవి వారివద్దకుండి స్వాధీనము చేసుకొని, వారికి compensation
యిస్తారా?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:- ఇది ప్రత్యేకంగా,
యోచిస్తాం.

Provision of House Sites to Harijans in Nellore District.

* 298 Q.—Sri K. KRISHNA RAO :—Will the Hon.
the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) with reference to the programme for 1950-51, for Nellore District in the matter of providing house sites to Harijans why only 2 cases involving an expenditure to the Government of Rs. 1,412-7-1 were taken up while 10 cases involving an expenditure of Rs. 68,689-8-0 was programmed for;

(b) with reference to the programme for 1951-52, in Nellore district, in the matter of providing house sites for harijans. why only 11 cases involving an expenditure of Rs. 16,153-15-6 were taken up while 30 cases involving an expenditure of Rs. 50,534-0-0 were programmed for ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA :—

(a) All the 40 cases selected in 1950-51 have been investigated. In the two cases of Velagalavagu and Vemaguntapalem taken up, lands were acquired for providing house sites and an expenditure of Rs. 1796-7-1 was incurred. In 14 cases the proposals to acquire land were dropped. As the connected disposals have been destroyed due to efflux of time the reasons for dropping the proposals are not available. In the remaining 24 cases, the enquiries were pushed through in 1951-52 to complete them. The delay in disposing of all the remaining cases in 1950-51 is due to elaborate procedure to be observed in acquisition proceedings under the Land Acquisition Act and the unwillingness of the Harijans in some cases to take up the sites selected by the Government.

15th March 1954]

(c) Out of the 30 cases selected for 1951-52 awards have been passed in 11 cases and lands taken possession of. Out of the remaining 19 cases awards were passed in 3 cases in 1952-53 and in one case in 1953-54. Draft notification and Draft Declaration have been approved in 3 other cases and the notifications are under preparation in 4 cases. Proposals were dropped in respect of the four cases as house sites required for the Harijans were provided otherwise without resorting to acquisition. The reasons in respect of the four other cases are not available as the connected records have been destroyed by efflux of time. The reasons for not disposing of all the 30 cases in 1951-52 are the same as those furnished in answer to (a) above.

Sri T. NAGI REDDI:— ఇంత పెద్దప్రశ్నకు, యిన్ని అంశములతో, అంతెంతో గూడిన సమాధానమును అచ్చువేసి table మీద పెట్టే దీనిమీద ఉపప్రశ్నలు వేయ గానికి ఏమి వుండేది. దాదాపు 5 నిమిషములు, నాకు చదవడానికి పట్టింది. ఎందుకంటే ఆ మంత్రిగారు యీ ప్రశ్న అవలంబించితే ప్రపయోగములేదు. ఎందుకంటే వారు చెప్పిన విషయాలన్నింటినీ, అచ్చువేయించి table మీద పెట్టించగలరని ఆశిస్తున్నారు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్నగనుక, table మీద రేపే పెట్టించవలసినదిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. లేకపోతే, ఉపప్రశ్నలు వేయగానికి, చాలా కష్టముగా వుంటుంది.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— I have absolutely no objection.

Sri T. NAGI REDDI:— మంత్రిగారు, రేపటికోసానే పెట్టడానికి యిష్టపడుతున్నారు. ఈ ప్రశ్న రేపే తీసుకునేట్లుయితే, చాలా ఉపయోగంగా వుంటుంది. ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం రేపు table మీద మారు వుంటుందిగాబట్టి, ఉపప్రశ్నను వేయటానికి వీలుగా వుంది దని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:— I have absolutely no objection, subject to your orders.

[15th March 1954]

Mr. SPEAKER:— I will consider it.

Sri K. KRISHNA RAO.— రేపటి దినము దీని మీద supplementary questions వేయవచ్చునంటే, రేపే ఆ వివరము లన్నీ table మీద పెట్టితే, ప్రశ్నలు అడుగుటకు అనుకూలంగా యుంటుంది.

Mr. SPEAKER:— The Chair has not yet come to any conclusion on that point. The hon. Member may put one or two supplementary questions now.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— దీన్ని postpone చేయకపోతే, మళ్ళీ అవకాశంవుండదు కాబట్టి, ఈ విషయంలో మీరు conclusion కు వచ్చినతరువాత, దీనిని తీసుకో వచ్చునని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr. SPEAKER:— It won't come up tomorrow, as it takes some time for printing etc., Therefore the hon. Members may put 2 or 3 supplementary questions now itself.

Sri T. NAGI REDDI:— ప్రింటింగు చేయుటకు కష్టము. టైము కావలసియుంటుందన్నారు. అయితే cyclostyle సులభముగా చేయవచ్చును. రేపు 16 వ తేదీ నెలపు అనిగూడా తెలియజేశారు. కనుక 17 వ తేదీలోపల దీనిని తయారుచేయుటకు సాధ్యమవుతుందని అభిప్రాయపడ్డాను. కనుక దీనిని consider చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Development of Minor Sea Ports in Andhra.

* 299 Q.—Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— Will the Hon. the Deputy Chief Minister be pleased to State the amount given by the Central Government to develop minor sea ports in Andhra ?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— The Government of India have agreed to grant a loan of Rs. 10.39 lakhs for the development of minor ports in the Composite State of Madras. The apportionment of

15th March 1954]

this amount between the Residuary Madras State and the Andhra State and the terms and conditions of the loan are under consideration.

The amount of loan that may be obtained from the Government of India, each year will depend on the actual expenditure incurred on approved schemes by the State Government.

Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI:— ఈ డబ్బు ఆంధ్రరాష్ట్రములో ఏయే ports యొక్క ఆభివృద్ధికి ఖర్చుపెట్టాలని ప్రభుత్వం తలపెట్టింది. ఆ ఆభివృద్ధి ఏవిధముగా ఉంటుందో మంత్రిగారు తెలియజేస్తారా?

The Hon. Sri N. SANJIVA REDDI:— ఇదివరకే, దీనికి నేను జవాబు చెప్పాను. మచిలీపట్నము, కాకినాడ, ఈ రెండు ports కే ఈ డబ్బు ఖర్చు పెట్టుటకు నిశ్చయించుకున్నామని. అసలు ఈ రెండింటి ఆభివృద్ధికి, ఈ డబ్బు చాలదు, ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు ఇవ్వమని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడానికికూడా నిశ్చయించుకున్నాము.

House Sites for Harijans in Regulapad Village in Anantapur District.

* 300 Q.—Sri S. NARAYANAPPA:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) the area of land acquired for Harijan house sites in Regulapad village, Uravakonda Sub-taluk, Anantapur district and when;

(b) the amount paid to the landowner towards the compensation of the land from this Department;

(c) the amount that the Harijans of the said village deposited with the Government for the purpose of acquiring house sites;

(d) whether the said land has been handed over to the Harijans and if not why; and

[15th March 1954]

(e) in view of the terrible scarcity of housing accommodation of the Harijans, whether the Government will take immediate steps to hand over the land to the Harijans ?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA :—

(a) An extent of Ac. 3-06 cents was acquired on 27-6-53.

(b) The landowner refused to receive the compensation.

(c) Rs. 500/- by Harijans.

Rs. 440/- by Boyas and Erukulas.

(d) and (e): The landowners have raised some objections to the acquisition and suggested some alternate site.

The Director of Harijan Welfare has been asked to report on the suitability of the alternate site and on receipt of his report action will be taken to acquire the land.

(a) 3 ఎకరాలు, 6 సెంటు, 27-6-53 తేదీన acquire చేసుకొన్నాము.

(b) ఈ భూమి owner, compensation తీసుకోడానికి నిరాకరించాడు.

(c) 500 రూపాయలు హరిజనులు యిచ్చారు.

440 రూపాయలు బోయవారు, ఎరుకలు యిచ్చారు.

(d) & (e) ఈ భూఖామందులు దీనికి కొన్ని objections పెట్టి, దీనికంటే మంచిస్థలం యింకొకటి వున్నదని, దాన్ని తీసుకుంటే బాగుంటుందని చెప్పారు ఈ విషయంలో Harijan Welfare Director యొక్క report అడిగినాము. ఆ రిపోర్టురాగానే ఈ విషయము పరిష్కరింపబడుతుంది.

15th March 1954]

Sri B. KRISHNAMURTHI RAO:— అధ్యక్షా, 3 ఎకరాలు, 6 సెంటు విస్తీర్ణముగల ఒక భూమిని 27-6-53 తేదీన ప్రభుత్వము యివ్వడానికి నిశ్చయించుకొని, భూకామందులు దానికి నష్టపరిహారమును పుచ్చుకోని కారణంతోత నిలచిపోయిందని చెప్పారు. దీనికగాను, హరిజనులు మొదలగువారు వెయ్యిరూపాయలవరకుగూడ depositచేశారు. ఇప్పటికే యిది ఆలస్యం అయిపోయింది. కనుక యీ సమస్యను ప్రభుత్వమే నేరుగా వ్యవహరించి, వారికి తొందరగా భూమియివ్వడానికి ప్రభుత్వము పూనుకొంటుందా?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA :— భూకామందులు ఇష్టపరిహారాన్ని నిరాకరించినంతమాత్రాన, యిది ఆపుదలకాలేదు. నంబూరి కొన్ని valid objections ఉన్నట్లు కనిపిస్తున్నది. ఈ భూమి suitable గా ఆలోచ్యకరంగా లేదని, ఇంకొకటి ప్రభుత్వానికి చెందినది మంజూరం వున్నదని చెప్పుతున్నారు. ఇది కొంత valid objection గాను, Prima facie గాను కనిపిస్తున్నది. కనుక దీనిని Harijan Welfare Director కు refer చేసి అందులో అట్టి అడిగాము. ఇది valid objection కాకపోయినట్లయితే, ఈ భూమి యివ్వబడుతుంది.

Salary to Graduate Teachers

* 301 Q.—Sri K. KRISHNA RAO:—Will the Hon. the Minister for Education and Industries be pleased to state;

(a) whether it is a fact that a graduate teacher in Government Service is paid a minimum salary of Rs. 100/-;

(b) if so, whether there is a similar rule made applicable in the case of graduate teachers in educational institutions under Local Boards, Municipalities, and

(c) if not, why not?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

(a) Yes. Government sanctioned the drawal of minimum pay of Rs. 100/- per mensem to all the

[15th March 1954

school assistants and Deputy Inspectors of Schools in Grade II in the scale of Rs. 85-5-125-10-175, who possess the B. T. or B. E. D, or L. T. Degree.

(b) No.

(c) This Government is continuing the policy [of the composite State] That existed all these years in this regard. The question asked by the hon. Member will be examined in detail, if and when, any representation is received, considering the financial position of these local boards.

(Some hon. Members requested the Hon. Minister to translate his answer in Telugu.)

Mr. SPEAKER:—Hon. Members must make some attempt to understand the discussions given in English. If every answer is to be translated like this, there will be much waste of time.

Sri T. NAGI REDDI:—నా సలహా ఏమిటంటే మంత్రులు answers చదివేటప్పుడు, తెలుగులోనే చెప్పితే సరిపోతుందని తెలుగులో చెప్పడం చాలా అవసరం. ఎందుకంటే, ఇక్కడ చూటికి 40 మంది ఇంగ్లీషురానివారున్నారు.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—కొన్ని technical words ఉంటాయి. కాబట్టి వాటిని తెలుగులో మార్చడానికి కొంత time పడుతుంది. అంతేగాని మరేమిలేదు. అయినా తెలుగులో చెప్పతాను.

(a) అవును. ప్రభుత్వమువారు ఇదివరకు ఇస్తున్నట్లుగానే స్కూళ్లలో ఉండే, B. Ed; L. T; B. T; అంటే training qualifications ఉన్నటువంటి Graduates కు, Deputy Inspectors of Schools, Second Grade, వారికిని, నెలకు 100 రూపాయలు. 85-5-125-10-175 స్కేలులో ఇస్తున్నారు.

(b) లేదు.

15th March 1954]

(c) ఇదివరకు, ఇన్ని సంవత్సరాలుగా, ఉన్నటువంటి policy నే ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము అనుసరిస్తున్నది. అయితే, గౌరవనీయ సభ్యులు వేసివట్టువంటి ప్రశ్నను పరీక్ష చేయాలంటే, ఆలాంటి representation వైదొనావస్తే. అప్పుడు ప్రభుత్వము local boards యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులను మనస్సులో పెట్టుకొని దానికి చేయగలిగిన మార్పులు చేయడానికి ప్రభుత్వమునకు ఏమి అభ్యంతరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri K. KRISHNA RAO:— Local Boards కు కూడా, aided schools కు కూడా ప్రభుత్వము grants యిస్తున్నదికదా. ఆలాంటప్పుడు Government service లో graduate teachersకు యిస్తున్నటువంటి scales ను local board schoolsలోను, aided schoolsలోను ఉన్నటువంటి graduate teachers కు కూడా యిచ్చేటట్లు చేయకూడదా? రెండవది నెల్లూరు teachers దీన్నిగురించి సోజీవరెడ్డిగారికి ఒక మహాజరుయిచ్చారు. దీన్నిగురించి యింకా ఎందుకు consider చేయలేదు.

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:—

మొదటిప్రశ్నకు జవాబు:— గవర్నమెంటులో ఉన్నటువంటి వారికిన్ని, aided schools లోను, Local Boards లోను ఉన్నటువంటివారికిని సమానమైన జీతాలివ్వాలని వారి సూచన. ఇది మంచిఅభిప్రాయమే కాని, గవర్నమెంటులో ఉన్నటువంటి ఆర్థిక పరిస్థితులను, తరువాత Local Boards యొక్క ఆర్థికపరిస్థితులను పరీక్షచేసి చూచినట్లయితే, ఉదాహరణకు చిత్తూరు అనంతపురం, పశ్చిమగోదావరి, ఈ Local Boards యొక్క ఆర్థికపరిస్థితులు compare చేసి చూచినట్లయితే, యివి చాలా హీనస్థితిలో వుంటాయి. అటువంటప్పుడు అన్నిటికి ఒకేవిధంగా చేయుటకు కష్టంగాయింటుంది. అందుకోసం ఈ విషయంలో ఏదైనా అభ్యర్థనవస్తే, అది ఎలాచేయడానికి సాధ్యమాతుందో ఆలోచనచేసి తగువిధంగా చేయుటకు ప్రయత్నిస్తాము.

రెండవప్రశ్నకు జవాబు:— సాధారణంగా మంత్రులకు కొన్ని వందల applications, representations వస్తూఉంటాయి. అవన్నీ పరీక్షచేయవలసి వుంటుంది. ఇతర మంత్రులకు petitions యిచ్చినపుడు, వాటిని నాకు పంపించవలసియుంటుంది. మరల నేను దానిని

[15th March 1954]

D. P. I. కి పురిపంచలసియ్యబడింది. ఈ విధంగా కొంత time తీసుకొంటుంది. కనుక యిటువంటి విషయాలలో కొంత ఓపికతో ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:— అధ్యక్షా, ప్రశ్నలో రెండవ భాగానికి మంత్రిగారు సమాధానమిస్తూ టీచర్లకు pay scales యివ్వడమలో అది లోకల్ బోర్డులయొక్క 'financial position' సంబంధించి వుంటుందని చెప్పారు. అటువంటిప్పుడు యీ లోకల్ బోర్డు కాకుండా యింకా ప్రైవేటు మేనేజ్మెంటులో వుండే స్కూలులకు కొన్ని వున్నవి. అటువంటి స్కూళ్ళలో పనిచేసే స్కూలు టీచర్లకుగూడా గవర్నమెంటు pay scales తో బాటు సమానంగా యిస్తారా? లేక మార్పు వుంటుందా?

The Hon. Sri S. B. P. PATTABHIRAMA RAO:— అవి మరీ అద్దా వ్వంగా వుంటున్నవి. కారణమేమింటే, ప్రైవేటు మేనేజ్మెంటులో వుండే స్కూళ్లు ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్కవిధంగా, రకరకాల పరిస్థితులలో నుంటున్నవి. అవన్నీ ఒకేరకంగా లేవు. అందువల్ల ఆ స్కూళ్ళయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులనుబట్టి వుంటుంది. దానివిషయములో నేను యిదమిద్దంగా చెప్పమంటే, all of a sudden చెప్పమంటే, చాలాకష్టం. దీనికి నాకు టైముయిచ్చి, వేరే ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే, జవాబు చెబుతాను.

Mr. SPEAKER:— The question hour is over.

Training Classes to Willage Panchayat Presidents.

* 302 Q.—Sri S. NARAYANAPPA:— Will the Hon. the Minister for Local Administration and Agriculture be pleased to state whether there is any proposal to conduct one week's training classes for the benefit of Village Panchayat Presidents?

The Hon. Sri P. THIMMA REDDI:— There is no such proposal under the consideration of Government?

15th March 1954]

Hospitals in Yellavaram Agency Taluk.

* 303 Q.—Sri Y. V. KRISHNA RAO:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state:

(a) whether there is any representation made to the Government that hospitals be opened in Vatangi and Gurtedu village in Yellavaram Agency Taluk, East Godavari; and

(b) If so the action taken thereon?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) The answer is in the affirmative.

(b) The matter is under the consideration of the Government.

Development of Nrsapur Port.

* 304 Q.—Sri P. SYAMASUNDAR RAO:— Will the Hon. the Deputy Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Government has received representations in regard to the development of the Narsapur Port; and

(b) if so, the action taken thereon?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—

Clause (a) The answer is in the affirmative.

Clause (b) The State Port Officer, Kakinada has been asked to examine the need for the construction of a wharf, which is one of the improvements suggested in the representation. As regards the other works suggested in the representation, a suitable reply explaining the position has been sent to the persons who made the representation.

Subsidy to the Rural Medical Practitioners in the District Board Anantapur.

* 305 Q.—Sri S. NARAYANAPPA:— Will the Hon. the Minister for Planning and Public Health be pleased to state;

[15th March 1954]

(a) whether any memorandum has been submitted to the Government regarding the revival of subsidy to the Rural Medical Practitioners working in the District Board, Anantapur; and

(b) if so, the action taken thereon?

The Hon. Sri D. SANJIVAYYA:—

(a) The answer is in the negative.

(b) This does not arise in view of the answer to clause (a) of the question.

Point of order re: short notice question.

Sri T. POTHARAJU:— I rise on a point of order Sir, re: Short notice question విషయములో, నేను నాయొక్క explanation అధ్యక్షులవారికి మనవిచేయ దలచుకున్నాను.

Mr. SPEAKER:— How can this question arise now? The hon. Member can come into my Chamber and discuss the matter with me దీనిమీద నా అభిప్రాయము యివ్వడం జరుగుతుంది.

Sri T. POTHARAJU:— మేము తీసుకొనివచ్చే short notice question ఏమిటో మీకు తెలియజేయటానికి, దానికి మంత్రులు నేరుగా జవాబుచెప్పటానికి మీరు వీలుకలిగిస్తే అటు తరువాతగదా మీ అభిప్రాయము యివ్వటానికి అవసరము వస్తుంది.

Mr. SPEAKER:— Let the question be discussed in my chamber. There is no question of point of order. There is no disorder in the business of the House now.

Sri T. POTHARAJU:— నేను చెప్పదలచుకున్నది ఏమిటో చెప్పనివ్వండి. నా point of order. నేను యిచ్చిన short notice question కు సంబంధించిదిగా వుంటుంది.

Mr. SPEAKER:— The point is this. Point of order అంటే ఏమిటో తెలుసుకోలేకపోతే, ఏమిచెయ్యడం చెప్పండి. If the hon. Member wants anything to be cleared regarding short notice questions, he can come to my chamber and discuss the matter with me.

15th March 1954]

Sri T. POTHARAJU:— Short notice question విషయములో నేను మాట్లాడుటకు point of order raise చేస్తే నాకు న్యూట్లాడ్‌టూనికి అవకాశము లేకుండాచేస్తే ఎట్లా? నేను మంచి చేయడలచింది అధ్యక్షులవారికి తెలియజేయనిచ్చండి. అందువల్ల అవకాశము లేకుండాచేస్తే సభ్యులకుపున్న హక్కు భంగపరచడమవుతుంది. ఇప్పుడు మీరు చచ్చు మాట్లాడనివ్వనందుచ నాయొక్క హక్కు భంగ పడింది. నేను question అనేది లేకుండా నేను సలహాయివ్వటానికి లేదాను. కాబట్టి దానికి సంబంధించిన procedure ను, సభ్యుల హక్కును దృష్టిలోపెట్టుకొని నేను అధ్యక్షులవారికి appeal చేయటానికి లేదానుకాని, వేరొకటికాదు.

Mr. SPEAKER:—This does not come in as a point of order. The hon. Member must come to my chamber and explain the difficulty if any. అందుచేత, ఇక్కడ యీ House లో యిప్పుడు జరుగుతున్న business కు వ్యతిరేకంగా ఇక్కడ point of order raise చేయవద్దు. మీరు చెప్పేది ఏమైనావుంటే, ఆ విషయమంతయు నాచేంబరులోపల నాకుచెప్పండి. ఇక్కడ houseలో వద్దు. Please take your seat. You can discuss the point with me in my chamber if you have any difficulty. I shall try to cooperate and solve the difficulty.

Sri M. VEERABHADRAM:— అధ్యక్షులవారు గదిలో వున్నప్పుడు మేమువచ్చి వారికి విన్నవించుకున్నప్పటికీ కూడా, అది rectify కాకపోతే, మేము చేయవలసిన మార్గము ఏమిటి?

Mr. SPEAKER:— This is a question of disorder and not a point of order.

Adjournment Motion Re: Swami Sitaram's fast

Sri PRAGADA KOTIAH:— అధ్యక్షా, నేను ఒక adjournment motion యిచ్చాను.

Mr. SPEAKER:—The Hon. Member should merely read the motion and unless I give my consent, he should not make a speech.

[15th March 1954

Sri PRAGADA KOTIAH:—అధ్యక్షా, మీరు రూలింగు యిచ్చేముందు, నాకు మాట్లాడటానికి కనిసముగా నాలుగు నిమిషాలు టైముయివ్వాలి. నేను యీ motion విషయములో చెప్పవలసిన విషయాలు వున్నవి.

Mr. SPEAKER:—I will not allow the hon. Member to make a speech. He can merely read the motion.

Sri PRAGADA KOTIAH:—Adjournment motion మధ్యపాననిషేధం రద్దుకూడదని ప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్పుటకై ప్రాయోపవేశ దీక్ష ప్రారంభించిన స్వామి సీతారాం ప్రాణాపాయస్థితిలో వున్నందున ఏర్పడగల ప్రమాదపరిస్థితులకు తొలగించుటకై ప్రభుత్వం సత్వర తీసుకొనదగు చర్యలను గూర్చి చర్చించుటకై యీ సభాకార్యక్రమమును వాయిదా వేయాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

Mr. SPEAKER:—I told the hon. Member in my Chamber that I could not allow this motion and I am giving my ruling.

“The Prohibition Act is still in force in the Andhra State. The fast now undertaken by Swami Sitaram, even if considered proper for achieving the desired object is therefore premature. The scrapping or otherwise of Prohibition is not the concern of the Government but is only that of the legislature. The motion is not maintainable and therefore disallowed.”

Sri PRAGADA KOTIAH:—అధ్యక్షా,——

Mr. SPEAKER:—No further speech. What is it on which the Hon. Member is going to say on this?

Sri PRAGADA KOTIAH:— కనీసము నా తీర్మానంపై explanation క్రింద రెండుమాటలు మాట్లాడటానికి నాకు అవకాశమివ్వాలని కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:—No personal explanation. Where is the necessity for giving a personal explanation?

15th March 1954]

Privilege Motion

Mr. SPEAKER.—Now there is a notice of privilege motion by Sri Vavilala Gopalakrishnaiah. I shall take up that tomorrow.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH .—
Tomorr w is a holiday, Sir.

Mr. SPEAKER.—Tomorrow means “next workin

II GOVERNMENT MOTION.

Motion under Rule 22 of the Madras Assembly Rules.

The Hon. Sri T. PRAKASAM :— Mr. Speaker Sir, I beg to move :—

“That under Rule 22 of the Madras Assembly Rules, the Demands for Grants for the year 1954-55 be taken in the following order, namely :—

1. Demand No. XXVII — Electricity.
2.   ”   VI — Motor Vehicles Act.
3.   ”   XXIV — Civil Works—Works.
4.   ”   XI — District Administration
                                    and Miscellaneous.
5.   ”   XXXII — Community Development
                                    projects.
6.   ”   XXI — Industries.
7.   ”   XX — Co-operation.
8.   ”   XVI — Medical.
9.   ”   I — Land Revenue.
10.   ”   XXIII — Labour including Factories
11.   ”   IX — Heads of States, Ministers
                                    etc.
12.   ”   XXII — Harijan Uplift.
13.   ”   XV — Education.
14.   ”   VIII — Irrigation.
15.   ”   II — State Excise Duties.
16.   ”   XIV — Police.
17.   ”   XIII — Jails.

[15th March 1954

and the remaining Demands will be taken up for discussion in the order given in the notice of list of Demands dated 1st March, 1954, already circulated, excluding the Demands mentioned above."

Mr. SPEAKER:—The motion is :

"That under Rule 22 of the Madras Assembly Rules, the demands for grants at for the year 1954-55 be taken in the following order, namely:—

1. Demand No. XXVII — Electricity.
2.   "   VI — Motor Vehicles Act.
3.   "   XXIV — Civil Works—Works.
4.   "   XI — District Administration
                                    and Miscellaneous.
5.   "   XXXII — Community Development
                                    projects.
6.   "   XXI — Industries.
7.   "   XX — Co-operation.
8.   "   XVI — Medical.
9.   "   I — Land Revenue.
10.   "   XXIII — Labour including Factories
11.   "   IX — Heads of States, Ministers
                                    etc.
12.   "   XXII — Harijan Uplift.
13.   "   XV — Education.
14.   "   VIII — Irrigation.
15.   "   II — State Excise Duties.
16.   "   XIV — Police.
17.   "   XIII — Jails.

and the remaining demands will be taken up for discussion in the order given in the notice of list of Demands dated 1st March, 1944, already circulated, excluding the Demands mentioned above."

The Motion was carried.

Sri C. V. K. RAO.—On a point of information, Sir. May we know what time is allotted for the different Demands and also when particular Demands will be taken up for discussion?

15th March 1954]

Mr. SPEAKER.—Apparently the hon. Member had a long holiday. All this has been arranged and Members have been duly informed.

Sri C .V. K. RAO.—May I now know which Demands will be finished to-day?

The Hon. Sri N. SANJIVA REDDI.—The order of the Demands and number of hours to be devoted to each Demand has been fixed. To the extent we finish to-day is all that can be said now.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU.—మనము Demands క్రింద time stipulate చేసుకోకుండా ప్రారంభమవుతున్నాము. అందువల్ల యీ Electricity Demand కు టైము “యంత” అని fix చేసుకుంటే బాగుంటుంది.

Mr. SPEAKER.—We may know our progress only after we assemble after lunch. We shall now take up Demand No. XXVII.

BUDGET FOR THE YEAR 1954-55

Voting of Demands for Grants for 1954-55.

Demand No. XXVII-Electricity.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI.—Mr. Speaker, on the recommendation of the Governor I beg to move;

“That the Government granted, or a sum not exceeding Rs. 93,37,3000 under Demand No. XXVII-Electricity.”

అధ్యక్షా, విద్యుత్తు క్రింద సరఫరా క్రింద పీలున్నంతవరకు, రాష్ట్రము లోని అన్ని మూలలకు, అన్ని ప్రాంతాలకు విద్యుత్తు క్రింద సరఫరా చేయాలన్న విషయంలో ప్రభుత్వంగాని, ప్రతిపక్షంగాని యేమీ అభిప్రాయ భేదంలేదు. అది అందరూ అంగీకరించవలసి వుంటుందని అందరికీ తెలుసు. పీలున్నంతవరకు దీనిని రాష్ట్రంలో అన్ని ప్రాంతములకు సరఫరా చేయాలి.

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954]

అని మా వుద్దేశ్యము. Composite Madras State లో వున్నప్పుడు, electricity schemes విషయంలో, ఆంధ్రరాష్ట్రం చాలా వెనుకబడి వున్నది. ఇప్పుడుకూడా మద్రాసు రాష్ట్రంతోపోల్చి చూచినట్లయితే, ఆంధ్రరాష్ట్రంలో విద్యుత్తుకి సరఫరా స్కీములు చాలా వెనుకలో వున్నవి. మాన్ ఖండ్, తుంగభద్ర మొదలైన electricity schemeలు పూర్తిచేసుకుంటే, మన రాష్ట్రంకూడా అదేవేగంతో ముందుకు పోవడానికి వీలవుతుంది. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో మాన్ ఖండ్లోగాని, తుంగభద్రలోగాని నెల్లూరు, చిత్తూరు, హిందూపూరు మొదలైన స్కీములు, డీకెల్ స్టేషన్లు మైసూరువారు యిచ్చే electricity మద్రాసువారు యిచ్చే electricity మొత్తం చూచుకుంటే, దాదాపు 33,100 కిలో వాట్స్ పవరు రాష్ట్రంలో సరఫరా అవుతోంది. ఇది చాలా కొద్ది విద్యుత్తుకి మాత్రమే. కనుక, మనకు యికా చాలాకావలసి వున్నది. మనం మాన్ ఖండ్ హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ పవర్ స్కీము పూర్తి చేసుకొన్న తరువాత, రాష్ట్రంలో చాలా ప్రాంతాలకు, చాలా జిల్లాలకు సరఫరా చేసుకొనుటకు, దాదాపు ఒంగోలువరకు దానిని హెచ్చుకొనడానికి వీలవుతుంది. వెంటనే కాకపోయినా, ఆ విద్యుత్తుకిని మనం స్వాధీనము చేసుకొని, పూర్తిగా పునయోగపడడానికి వీలవుతుంది. ఈ తుంగభద్ర Hydro Electric Power త్వరలోనే పూర్తిఅయి మన స్వాధీనము అవుతుందని చెప్పడానికి వీలులేదు. అది రెండురాష్ట్రాలకు సంబంధించినది. అది తుంగభద్ర బోర్డు స్వాధీనములో వున్నది. మనకు చూడండి, ఎరుబదిపాళ్లు హక్కులందులోవున్నది. ఇరవది పాళ్లు మాత్రమే మైసూరు రాష్ట్రమునకు హక్కువుంది. ఆ power సంతా పూర్తిగా రాష్ట్రంలో సరఫరా చేయడానికి, రెండుమూడేండ్లలోగా వీలవుతుంది. అన్నిజిల్లాలకు అందరకూ supply చేస్తామని చెప్పడం కష్టంగాని, ఆయా జిల్లాలలో హెచ్చు తగ్గమునకు యీ తుంగభద్ర విద్యుత్ శక్తికి స్కీములద్వారా, ముఖ్యంగా రాయలసీమ జిల్లాలకు, విద్యుత్ శక్తికి పునయోగపడుతుంది. ఈ విద్యుత్ శక్తికి స్కీములు వున్నవన్నీ మనకుతోడ్పడేటట్లుగా, వాటిని సమన్వయపరచేటట్లుగా, కావలసిన కార్యక్రమము నాతను ప్రభుత్వము చేస్తుంది. Electricity తయారైన నాడే యేర్పాట్లు చేసుకొనడం

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

మంచిది. ఆ electricity తయారయినప్పుడు యీ రాష్ట్రంలోవున్న అన్ని ప్రాంతాల్లో, ఏలై అన్ని ప్రాంతాలకు, మనకు కావలసిన సిబ్బందిని, సామగ్రిని చేకూర్చుకుంటే, ఆ రెండు ప్రాంతములలో తయారయ్యే విద్యుత్ శక్తికిని మనం వుపయోగం చేసుకోవచ్చు. మాచ్ ఖండ్ ద్వారా, ఒకలక్ష. కిలోవాట్స్ తయారుచేసుకోగలుగతాము. 1955 సంవత్సరములో మధ్య, 56 లక్షల power తయారు చేసుకోగలుగతాము. ఆ తరువాత; ఆ ప్రాజెక్టు కార్యక్రమాలు పూర్తిగా ముగించుకొన్న వెంటనే ఒక లక్ష కిలోవాట్స్ power సంపాదించుకోగలుగతాము. మాచ్ ఖండ్ ప్రాజెక్టుకూడా, యిక్కడ ఆంధ్రకు, అక్కడ ఒరిస్సాకు సంబంధించినది. ఒరిస్సాకు కొద్దిభాగము, ఆంధ్రకు హెచ్చు భాగము యిచ్చి, యింకా కొంచెం percentage తో 99 యెండ్లకు మనకు lease గా యివ్వడానికి ఆరాష్ట్రంవారు ఒప్పుకున్నారు. అక్కడకూడా దాదాపు 80 పాళ్ళు ఈ రెండు స్కీములు పూర్తి అయ్యేసరికి, కొన్నికొన్ని ముఖ్యమైన మూలప్రాంతాలలోకూడా diesel stations పెట్టి అక్కడకు electricity supply చేస్తూ తుంభద్ర మాచ్ ఖండ్ పవర్ వచ్చేనాటికి ఆలస్యంలేకుండా lines connect చేసుకొనడము సులభమని ప్రభుత్వము గుర్తించింది. ఈ demands లోని ఖర్చులంతా maintenance కు సంబంధించినదే. Demand XXXVII లో హెచ్చు భాగము Capital Outlay క్రింద ఆ demand లో ముఖ్య చర్చలు వస్తాయి. ఈ demand working expenture అక్కడక్కడ diesel station కు సంబంధించిన ఖర్చులు యిందులో వున్నవి. మరొక ముఖ్యమైన విషయం చెప్తారు. ఈ Demand లో యెక్కువ డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, యింకాకొంచెము lines గ్రామాలకు connect చేస్తే మంచిది. వెంటనే electricity supply చేయలేక పోవచ్చు గాని, డబ్బు ఖర్చు అవుతుందనే జంకులేకుండా యిప్పుడు electricity కావాలన్న ప్రతిప్రాంతానికీ lines connection కనీసము యిచ్చి, రానున్న సంవత్సరము విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవచ్చు. మాచ్ ఖండ్ power తయారయ్యేసరికి 77,600 కిలోవాట్స్ తయారు కావడానికి సాధ్యమవుతుందని నాకు యిక్కడ సంఖ్యలు యిచ్చారు. 1961 సంవత్సరమునకు 1,30,000 కిలోవాట్స్ రావడానికి వీలుపడుతుందని అంచనా వేస్తున్నారు. దీనినంతా

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

కూడా Five Year Plan లో చేర్చి 2,68 లక్షలు రూపాయలు ఖర్చుచేయబడుతుంది. చిన్నచిన్న deisel station పెట్టే ప్రణాళికలకే గాక, యీ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చబడిన స్కీములకు కూడ ఎంతో మొత్తం ఖర్చు అవుతుంది. ఇదిగాకుండా మన రాష్ట్ర revenue లోంచి ఖర్చుపెడుతున్న మొత్తాలు వున్నవి. ఇప్పుడు యీ Demandలో maintenance మటుకే ఖర్చు పెట్టబడుతున్నది మొత్తాలువున్నవి. ఇప్పుడు ఈ డిమాండులో maintenance మటుకే ఖర్చుపెట్టబడుతుంది. విద్యుచ్ఛక్తి ఏవ గ్రామాలకు ఏవ తాలూకాలకు చేర్చడమనేది తేలే వరకు నేను యిక్కడ చెప్పలేను కాని, గతసంవత్సరం యీ voluntary loans policy ని apply చేయడం వల్ల చాలా గ్రామాలలో electricity supply చేయుటకు నిర్ణయించు కొనికూడా, ప్రభుత్వము మూడుకు తీసుకులేకపోయింది. Sanction అయిన schemes అన్నీకూడా నిలుపుదల చేయబడ్డాయి. ఈ అంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత, చేయగలిగినంతవరకు యివ్వగలిగిన గ్రామాలకు యిచ్చి voluntary loans ను రద్దుచేసిన విషయం మీ కందరికీ తెలుసు. Budget లో sanction అయిన మొత్తాలలో యెన్నియెన్ని గ్రామాలకు మనం యివ్వగలుగతామో, యెన్నియెన్ని గ్రామాలకు విద్యుత్ శక్తికి సరఫరా చేయవలెను అనుకుంటే దర్యాప్తు చేయవలసి వదిగా కోరుకూ Chief Engineer కు పుత్రర్పణలు పంపాము.

బడ్జెట్ లో sanction అయిన మొత్తంవల్ల ఏయే గ్రామాలవారికి ఎంతెంత విద్యుచ్ఛక్తి మనం సరఫరా చేయకలుగుతామో చూచుకో వాలి. ఇప్పుడు అన్ని ప్రాంతాలకు ఒకేసారి సరఫరా చేయాలంటే దానికి కొంత essential material కావాలి. మనకు ఇక్కడ లభ్యం కాని వస్తువులు ఎన్నో మనం విదేశాలనుంచి తెప్పించుకొంటున్నాం. అవి మనదేశంలో దొరికేవి కావు. వాటివల్ల ఈ విద్యుచ్ఛక్తి అన్ని ప్రాంతాలకు అందచేయడంలో చాలా విలంబన జరుగుతోంది. ఈ విలంబనకు ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించడానికి వీలులేదు. వీలైనంత వరకు అన్ని ప్రదేశాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయాలనే మన అందరి యొక్క

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

ఆశయం, అభిలాష. ఇప్పుడు 23 ఎక్స్‌ప్రెస్‌షన్ స్క్వేంలు రాష్ట్రములో అమల్లో ఉన్నాయి. అందుకుగాను sanctioned estimates 84.32 లక్షలు. ఇవి 76 గ్రామాలకు ఉపయోగపడతాయి. ఆ గ్రామాలలో 77 మైన్స్ ఉన్నాయి. చాలాట్రీకింట్రిబ్యూషన్లు రద్దుచేయడంవల్ల ఇంకోకోటి రూపాయలు ఖర్చుపెట్ట నిశ్చయించుకొని ఈ ఎక్స్‌ప్రెస్‌షన్ స్క్వేంలను 1954-55 లో జోరుగా ముందుకు తీసుకుపోతాం అని ఆశిస్తున్నాను. కాని ఈకోటి రూపాయలు చాలా తక్కువ. ఇంకా విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వ వలసిన ప్రాంతాలు చాలా వున్నాయి. ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రంలో ఉత్పత్తి అయ్యేది చాలక మైసూరునుంచి మద్రాసునుంచి తీసుకుంటున్నాం. మా చీఫ్ ఖండ్ నుంచి కాని, తుంగభద్రానుంచి విద్యుచ్ఛక్తికాని అందని ప్రదేశాలు కొన్ని ఉన్నాయి. అలాంటి ప్రాంతాలకు మద్రాసు నుంచి, మైసూరునుంచి తీసుకుంటాం. చిత్తూరుజిల్లాలోని కొన్ని ప్రాంతాలకు మద్రాసునుంచి తీసుకొని ఇప్పుడు సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు ఇచ్చేదానివల్ల చిత్తూరుజిల్లా అంతకూ సరఫరా చేయడం కష్టం. ఇంకా కొంత తీసుకోవలసి ఉంటుంది. అందుచేత మన చీఫ్ ఇంజనీరుగారు మద్రాసు చీఫ్ ఇంజనీరుగారితో సంప్రతింపులు చేస్తున్నారు. మద్రాసు ప్రభుత్వం వారుకూడా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చిన తరువాత ఒక మెయ్యికాని రెండువేలు కిలోవాట్లగాని వారు ఇవ్వగలిగితే చిత్తూరు ప్రాంతం అంతకూ ఇవ్వకలుగుతాం. తరువాత మన చీఫ్ ఇంజనీరుగారు మైసూరు చీఫ్ ఇంజనీరుగారితో సంప్రతింపులు జరుపుతున్నారు. అక్కడ నుంచి తీసుకొన్నదాన్ని ఈ దగ్గరలోఉన్న కర్నూలు, కడప, అనంతపురం జిల్లాలకు ఉపయోగపడేటట్లు కృషిచేస్తున్నాం. ఆ కృషి ఫలిస్తే ఈ తుంగభద్రమీద ఆధారపడకుండా వచ్చే రెండు సంవత్సరాలలో ఎన్నో ప్రాంతాలకు ఇవ్వకలుగుతాం. హిందూపురం తాలూకాకు, పావుగడలో ఒక స్టేషన్ కట్టడానికి ఆలోచనలో ఉంది. అది పూర్తయితే హిందూపురం తాలూకాలో చాలా గ్రామాలకు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఇప్పటికే సిద్దన్నగూడు మైసూరులో చేరాలని అంటున్నారు. కాబట్టి వాళ్ళు connection ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అది త్వరగా సాధ్యం అయితే ఎంతో సంతోషిస్తాం. ఇప్పుడు ధర్మల్ స్టేషన్లువల్ల డీసెల్ స్టేషన్లువల్ల

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

చాలామట్టుకు విద్యుచ్ఛక్తి తయారుచేస్తున్నాం. దీనివల్ల చాలా ఖరీదులవుతున్నది. దీనికి కావలసిననూ నె బాగు మొదలైనవి చాలా ఖరీదుగా చేడన్నాయి, వీటివల్ల తయారుచేసే విద్యుచ్ఛక్తిని తక్కువ ఖరీదుకు సప్లయ్ లేకుండా ఇవ్వడం సాధ్యంకాదు. టెక్నికల్ గా దానికి నాలుగురెట్లు ఖరీదు ఎక్కువ అవుతుంది. కాబట్టి నాలుగింతల ఖరీదు ఎక్కువపెట్టి రైతులకు సప్లయ్ చేయడం సాధ్యంకానిది. ఏమైనప్పటికీ విద్యుచ్ఛక్తి కార్యక్రమం చాలా చురుగ్గా సాగుతోందని నేను మీకు విన్నవిస్తున్నాను. చీఫ్ ఇంజనీర్ గారు, మిగతా ప్రభుత్వోద్యోగులు కూడా చాలా ఉత్సాహంతో పనిచేస్తున్నారు. వారు ఎన్ని అడ్డంకులు వచ్చినా వాటిని ఎదుర్కొని ప్రజలకు విద్యుచ్ఛక్తిని సప్లయ్ చేయటం ప్రయత్నిస్తున్నారని చెప్పడానికి నేను ఎంతో సంతోషిస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో వెనుకబడిన రాష్ట్రంమనది. రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత మద్రాసు రాష్ట్రంతో సరి సమానంగా తులనాగాలనే ఆశేక్ష మనలో కలిగింది. దానికోసం పని చేయాలని అందరిలోను ఉంది. డబ్బు ఖర్చు అయినా ఎక్కువ గ్రామాలకు సప్లయ్ చేయాలని ప్రభుత్వం కృషిచేస్తున్నది. ఇప్పుడు మొత్తం మీద 37,100 కిలోవాట్లు సప్లయ్ చేస్తున్నాం. ఇందులో 5,880 కిలోవాట్లు తప్పు మిగతా దంతా కూడా ధర్మలో నేపను ద్వారా ఉత్పత్తి అవుతున్నది. అందుచేత చాలా ఖర్చు ఎక్కువ అవుతున్నది. వచ్చే సావత్సరానికి మనం మాచ్ ఖండ్రునుంచి విద్యుచ్ఛక్తి తెచ్చుకోకలిగితే తక్కువ ధరలకు ఈ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయకలుగుతాం అని ఆశిస్తున్నాను.

విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాలో ప్రభుత్వం నష్టంపొందే అవకాశంలేదు. ఈ వ్యాపారం అనుపాటిదికాదు. కాని మనం రైతుకు ఉపయోగపడే కార్యక్రమాన్ని ఎంతత్వరగా సాధించగలిగితే అంత మంచి దనే ఉద్దేశ్యంతో వున్నాము. ఈరోజున ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టగలిగే స్థితిలో కూడా మనంలేము. Percentage of return హెచ్చుగా వుండినా మనదగ్గరవున్న డబ్బు చాలా తక్కువైనందువల్ల యిప్పుడు ఎక్కువ మనం ఖర్చుపెట్టలేకపోయినా మనం అనుకున్న 4 systems ను అభివృద్ధి పర్చుకుంటే, హెచ్చు ఆదాయాన్ని పొందగలుగుతాము. అప్పుడు రైతులకు, వ్యాపారస్తులకు, ఫాక్టరీలకు యెక్కువ ఉపయోగం

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

చేకూర్చగలం. వె బ నే యెక్కువ ఖర్చు పెట్టడంవల్ల చప్పులేదని తెలిసి
వున్నా 1 కోటిరూపాయలుకంటె యెక్కువ ఖర్చు పెట్టలేకుండావున్నాము.
ఖర్చుపెడితే తగిన ఫలితాన్నిస్తుందని అందరు అంగీకరించిన విషయమే.
అనేక యిబ్బందులకు గురిఅవుతున్నా, యితర విషయాలెట్లున్నా దీని
కొక్కువ ప్రాముఖ్యత యివ్వాలని ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది.
వ్యవసాయపు పనులకు, ఆస్పత్రులకు, వీధి దీపాలకు అత్యున్నతమైన
ప్రాముఖ్యతయిచ్చి, విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయాలని ప్రభుత్వం
సంకల్పించింది.

నిజంగా బెజవాడ ధర్మల్ స్టేషనులో ఉత్పత్తిఅవుతున్న విద్యు
చ్ఛక్తి అక్కడి ప్రజలకే చాలడంలేదు. మాకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ
చెయ్యాలనే డిమాండ్లకు ప్రభుత్వం సరఫరా లేకుండావుంది. అక్కడ
యికా యెక్కువ విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తిచెయ్యడానికి ఈమధ్య ఒక
క్రాత్తియెడకు కొనాలని చీఫ్ యింజనీరుగారు సలహాయుచ్చారు. దానికి
ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. మెసిరీకి లెండన్ పిలవడము వగైరాపనులు
చేస్తున్నారు. ధర్మల్ స్టేషనులో మనం యెక్కి ఇంజన్లుపెట్టి పనిచేయి
ంచినా, నువకు సప్లయ విషయంలో తృప్తికరంగా వుండదు. ధర్మల్
స్టేషన్ ద్వారా విద్యుచ్ఛక్తిని దూరప్రాంతాలకు తీసుకుపోవడం సాధ్యం
కాదు. అట్లాగని యిప్పుడే హైడ్రో ఎలెక్ట్రిక్ పనులను సప్లయచేయడం
సాధ్యంకాదు. ఈ రెండింటిని సమన్వయపర్చుకుని రేపు రాబాయే
హైడ్రోఎలెక్ట్రిక్ పవర్ కు లైన్సువగయిరా సిద్ధంచేసుకోవచ్చు. దీనికి
ఒక చిక్కుసమస్యవుంది. దీనిని అతిజాగ్రత్తగా పరిశీలించి ఇంజనీర్లు,
ఉద్యోగిస్తులు కృషిచేస్తున్నారని ప్రభుత్వంతరపున మనవిచేస్తున్నాను.
దీట్లో విలంబకగాని ఒక ప్రాంతంపై అభిమానం వుండడము, మరొక
ప్రాంతంపై అభిమానం లేకపోవడముగాని లేదు. ఆచార్యులవారు
తమాషాగా అడిగిన ప్రశ్నకు తమాషాగా సమాధానం చెబితే, కాం
గ్రెసువారు సభ్యులుగా వున్న వోట్ల చేస్తున్నట్లు, లేనిచోట్ల చెయ్యనట్లు
కాదు. బెజవాడలో నిజంగా కాంగ్రెసు సభ్యులు లేకపోయినప్పటికీ
విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేస్తున్నాము. ఏసభ్యుడు ఎక్కడనుంచి వచ్చినా
ఆయాప్రాంతాలు మీకెంత ముఖ్యమో, నాకూఅంతే ముఖ్యం. ఏదైనా
పనిచేస్తే రాష్ట్రం మొత్తం దృష్టిలోపెట్టుకుని చేయాలని చూస్తున్నాము.

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

కదిరి శాలూకాలో చిన్న స్టేషన్ పెట్టాము. అట్లా చెయ్యడంలో వేమా రెడ్డిగారు క్వాక్రసువారని కాదు. ఈ స్కీము 1949 లో నేను మంత్రిగా వున్నప్పుడు పరిశీలకువచ్చి, తిరిగి యిప్పుడు నా చేతితోనే పూర్తిచేసే అవకాశం వచ్చింది. పెనుగొండలో కూడా ఆ విధంగా చెయ్యగలిగితే యెంతో సంతోషిస్తాము. మాకెటువంటి దురభిప్రాయాలు లేవు. ఆ విధంగా దురభిప్రాయాలు మీరెవరూ పెట్టుకోవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. పరిస్థితులనుబట్టి ఏయే తాలూకాలలో, ఏయే ప్రాంతానికి విద్యుచ్ఛక్తి కావాలో చూచి అన్నిప్రాంతాలకు కనీసం 4, 5 ఏండ్లలో సరఫరా అయ్యేపథకాలు వేసుకుని చూసుకుందామని ఆలోచిస్తున్నాము. ఇటు వంటి ఉద్దేశ్యంతోనే నేనెప్పుడూ ఆలోచిస్తూ, ఇంజనీర్లకు ఆదేశాలిస్తున్నాను.

ఇప్పుడు ఒక్క electrification కు మాత్రమే యెక్కువడబ్బు ఖర్చుపెట్టలేము. ఈ డిమాండుక్రింద అన్నిటికీ కలిపి రెవెన్యూ అకౌంట్లు నుంచి 84 లక్షలు యిస్తున్నాము. దీనికి కావలసిన డబ్బంతా ఇప్పుడు, ఖర్చుపెట్టగలిగితే, కార్యక్రమమంతా సులభంగా చేసుకోవచ్చు. కానీ ఇప్పుడు అంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టలేము. ఇంకా irrigation మొదలైనవి యితర ముఖ్యకార్యక్రమాలున్నాయి. ఇంకొక రెండు మూడు కోట్ల రూపాయలు యీ పద్ధతీద ఖర్చుపెట్టగలిగితే మీరు సంతోషిస్తారని నాకు తెలుసు. విద్యుచ్ఛక్తివ్వకు యిది చాలా కొద్దిమొత్తమని నాకు తెలుసు. ఇది వ బారాగాని, నష్టముగాని అయ్యే డిపార్టుమెంటుకాదన్న దీనిలో wastage ఎక్కువ వూదనడానికి సావకాశంలేదు. అప్పులుచేసి చెయ్యరాదా అనవచ్చు. అన్నింటికీ అప్పులేఅవుతున్నాయి. అప్పులు కూడా మితిమీరి చెయ్యకూడదు. ఇప్పుడు ప్రారంభం అయిన కార్యక్రమంలో కనీసం రానున్న 4, 5 సంవత్సరాలలో మన రాష్ట్రం అంతలా ఉపయోగపడేట్లు చూద్దాము.

Cut motion లలో చాలావరకు మాగ్రామానికి విద్యుచ్ఛక్తి రాలేదంటే, మాగ్రామానికి రాలేదనిపంపించారు. విద్యుచ్ఛక్తి రాకపోయింది మీమీ గ్రామాలకే కాదు, ఇంకా చాలా గ్రామాలున్నాయి. మీమీ గ్రామాలలో విద్యుచ్ఛక్తిలేదని ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చారు. బాగానే వుంది. ఇక ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను బలపరుస్తూ, యీ డిమాండును

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించమని కోరుతున్నాను. మీ అభిప్రాయాలేమైనా వంటే తెలియపర్చండి. పనులు చేయించడంలోగాని, ఇతర విషయా లలోగాని మా దృష్టికి తీసుకురాదలచినవివుంటే తెలియపర్చండి. వాటిని నేను note చేసుకుని, ఎటువంటిలోవాలు యికముందు రాకుండా సరి చేస్తాను. మీరూ తాలూకాలలో విద్యుచ్ఛక్తిలేదని మీరు చెప్పనక్కర లేదు. ఈ లెక్కలన్ని నాద్గరే వున్నాయి. డిపార్టుమెంటులో జరిగే పనులలో లోపాలువుండవచ్చు. వాలంటరీ లోనువల్ల ఆపుచేయబడిన గ్రామాలన్నింటికీ విద్యుచ్ఛక్తియివ్వడిస్తారు. శ్రీ భద్రుగాడు మాచ్ ఖం డ్ లోవున్న కూలీలకే యిబ్బందులున్నట్లు చెబుతారు. ఇప్పుడే వాటినిగురించి యెత్తుకుంటే, వారి ఉపన్యాసంలో యీ విషయాన్ని గురించి కొంతవరకు తగ్గించుకోవచ్చు. అక్కడ కూలీలకు కొన్నికొన్ని ఉపకారాలు చెయ్య డానికి కృషిచేస్తున్నాము. ఒరిస్సా మంత్రులు సూపరింటెండింగ్ యింజ నీరుతో మాట్లాడత తర్వాత వానిగురించి శ్రద్ధతీసుకుని మన చీఫ్ ఇంజ నీరు వగైరాలు ఏర్పాటుచేస్తున్నారు. వారికికూడా సాధ్యంకాని విషయా లుంటే నేను ఏప్రిల్లో ఒకసారి మాచ్ ఖండుకు రోయి చీఫ్ ఇంజనీరు గారితోను, సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుగారితోను సంప్రతించి చిన్నచిన్న యిబ్బందులుంటే తీర్చడానికి ప్రయత్నంచేస్తాను. అక్కడ కొన్ని వేల మంది పనిచేస్తున్నారు. వారికి కావలసిన వసతులు, వగైరా సౌక ర్యాలు కలుగజేసి, వారిని సుఖంగా వుంచాలనే నాప్రదేశ్యము. ఆ ప్రదేశ్ యంతోనే మాచ్ ఖండ్కు పోతున్నాను. ఇంతకంటే యీ డిమాండు మీద details యివ్వలేను. అట్లా యివ్వడంవల్ల complications రావచ్చు. కాబట్టి యీ డిమాండును హృదయపూర్వకంగా బలపరచ మని కోరుతూ, దీనిని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

Mr. SPEAKER:—The motion is:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs 93,37,300 under Demand XXVII—Electricity.

There are as many as 21 cut motions under this Demand. Hon. Members who have given notice of cut motions may move their cut motions formally, and afterwards I shall take up one or two cut motions and put them to the vote of the House.

[15th March 1954

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU: Mr. Speaker, Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 93,37,300 under Electricity by Rs. 100

Sri S. VEMAYYA: Mr. Speaker, Sir, I beg to move;

To reduce the allotment of Rs. 93,37,300 for Electricity by Rs. 100.

Sri K. KRISHNARAO: Mr. Speaker, Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 93,37,300 for Electricity by Rs. 100.

Mr. SPEAKER:-The other cut motions given notice of by Sri V. Gopalakrishnaiah, Sri K. Ranga Rao, Sri T. Lakhminarayana Reddi, Sri P. Narasimha Reddi, Sri M. Veerabhadram, Sri P. S. Ramachandra Rao, Sri S. Kasi Reddi, Sri P. Venkateswarlu, Sri M. Hanumantha Rao, Sri Kolla Venkaiah, Sri D. Seetharamaiah, Sri K. V. Ramesam, Sri Y. V. Krishna Rao, Sri R. Siddhanna Gowd, and Sri B. Sankariah may be taken as moved. The first speaker will have 20 minutes and the rest will have 7 minutes each.

* Sri K. KRISHNA RAO:— అధ్యక్షా! ఈ electricity demandకు కొంత తగ్గినాన్ని బలపరుస్తున్నాను. ఈడిపార్టు మొత్తం పున్న workers కు చాల తక్కువ జీతాలు ఇస్తున్నారు. కొన్ని సార్లు తగ్గరములనుంచి increments ఇవ్వడం లేదు. వాళ్ళకు - wages కూడా చాలా తక్కువగాను, పనిభారం ఎక్కువగాను ఉంటున్నది. పని ఎక్కువయి electricity ఉత్పత్తి ఎక్కువగా ఉన్నాకూడా వారికి wages ఎక్కువగా ఇచ్చుట లేదు. ఇది ఏవిధంగా పున్నది అంటే number of units జాస్తి అవుతున్నప్పుడు 'సాధారణంగా generated units — — —

Mr. SPEAKER:—We adjourn to-day at 1 p. m. and re-assemble at 3 p. m.

15th March 1954]

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—May I know when we adjourn for the day in the evening?

Mr. SPEAKER. At 6 p. m.

Sri T. NAGI REDDI:—Obviously the Hon. Minister does not want to say that he is leaving Kurnool this evening by train. So, I suggest that we may re-assemble at 2-30 p. m. instead of at 3 p. m. and rise for the day at 5-30 p. m. so that the Hon. Minister may have time to catch the train.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—I do not want to inconvenience the House. I shall make arrangements to catch the train at Nandyal.

Mr. SPEAKER:—Instead of all that, the House will rise at ten minutes to six in the evening, so that the Minister may have 20 minutes at his disposal.

(The House agreed to this arrangement.)

Sri K. KRISHNA RAO :— అధ్యక్షా! ఈ విషయాన్ని కొన్ని కొన్ని పరిస్థితులలో చూస్తే, number of units కు వచ్చే ఆదాయం జాస్తి అయినది. కాని workers యొక్క wages పెరగకుండా తగ్గడం కనిపిస్తోంది. Vishakapatnam thermal station లో number of units, 7.40 millions నుండి, 10.68 millions కు పెరిగింది కాని వర్కర్స్ కు wages, establishment ఖర్చు 1.39 నుంచి 1.31 కు తగ్గింది. ఇంతేకాకుండా, ఇదివరలో విజయవాడ thermal station లో 14 మిలియన్ల యూనిట్ల electricity generate అయితే ఇప్పుడు 18 మిలియన్ల 80 లక్షల యూనిట్లు అయినది. Workers జీతాలు మాత్రం పెరగకుండా 1.65 లక్షలు అలాగే సమానంగా వున్నది. వచ్చిన ఆదాయం 7 లక్షల 30 వేల నుంచి, 3 లక్షల 5 వేలవరకు జాస్తి అయినది. హెచ్చుగా ఆదాయం వస్తున్నా హెచ్చుగా electricity ఉత్పత్తి అవుతున్నా, workers కు యిస్తున్న wages మాత్రం యధాప్రకారంగానే ఉంటున్నాయి. Electricity ఉత్పత్తి పెరిగినప్పుడు వర్కర్లకు పని ఎక్కువ అవు

Sri K. Krishna Rao]

[15th March 1954

తుంది. అసలు electricity department లో accounts department వుంది. ఈ accounts department యీ Electricity Department లోని Engineers యొక్క supervision క్రిందనే ఉంటున్నది. ఈ accounts section ఈ technical staff క్రింద ఉండడంవల్ల వాళ్ళు చేసే expenditure ను accounts section వాళ్ళు సరిగా check చేయడానికి అవకాశం ఉండకుండా పోతుంది. అసలు accounts మీద check అనేదే ఉండడంలేదు. ఆ Engineers ఏవో tenders పంపమంటారు. Contractors తో ఏదో విధంగా బేరం చేసి, వాళ్ళ యిస్తున్నట్లు settle చేసుకుంటారు. వీళ్ళ పైన సరైన check లేకపోవడంవల్ల accounts లో mischief జరుగుతోంది. Accounts వాళ్ళు వీళ్ళ క్రిందనే పనిచేయడంవల్ల సరిగా ఆ expenditure ను, ఆ accounts విషయాలన్నీటిని సరిగా check చేయడానికి scope లేకుండా పోతుంది. అందువల్ల ఈ Electricity Department లో చేసే expenditure మీదా, accounts మీదా సరైన check ఉండాలంటే Public Works Department లో ఉన్నట్టు Accountant General control క్రింద Accounts staff పనిచేయవలసియుంటుంది. అలా Accounts branch కనుక ఈ accountant General క్రింద ఉండకుండాపోతే ఈ Technical Engineers ఆ accounts ను check చేయడం, ఖర్చుచేసే వాళ్ళు, check చేసేవాళ్ళు వాళ్లే అవడంవల్ల correct గా accounts ఉండవు. ఈ విధంగా చేసినట్లయితే అక్కడ accounts లో ఏమైనా లోపంగాని, Technical Officers expenditure సరిగా లేకపోవడమేదీగాని యెక్కడైనా వుంటే అది కళ్ళకు కట్టినట్లు స్పష్టంగా తెలిసిపోతుంది. ఈ accounts department అప్పుడు Department కు కావలసిన stores కు, మిగతా other operational expenditure కు అంటే, oil కు, lubrication కు కావలసిన expenditure, అన్ని accounts ను కూడా ఈ accounts department వారి complete check వుంటుంది. ఈ accounts department separate గా వుంటే, Electricity Department పై సరైన check ఉంటుంది. సరైన check ఉండడంవల్ల యిప్పుడు జరుగుతున్న mis applications అనేది ఈ Department లో ఉండటంకు

15th March 1954]

[Sri K. Krishna Rao

అవకాశం ఉండదు. ఈ accounts సరిగ్గా ఉండకపోవడం మూలానే యీ విధమైనటువంటివన్నీ జరుగుతున్నాయి.

(At this stage Sri G. Nagabhushanam occupied the chair)

ఈ విషయం accounts మాస్తే తెలుస్తుంది ఈ డిపార్టుమెంట్ యిచ్చిన accounts మాస్తే, కొన్ని విషయాలు తెలుస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు number of units of electricity generated లో, 10 మిలియన్లు హెచ్చినప్పుడు, దానికి fuel and lights కు అయిన అదనపుఖర్చు రు. 1.72 లక్షలు హెచ్చింది. కాని తర్వాత సంవత్సరాలలో number of units generated 14 మిలియన్లు హెచ్చితే, యీ పద్ధతికింద 9 లక్షలు హెచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. 10 మిలియన్లు మెరుగుదలకు, రు. 1.72 లక్షలు ఖర్చు హెచ్చవుతే, 14 మిలియన్లు మెరుగుదలకు ఎంత హెచ్చవుతుందని అచుకున్నా, కనీసం రు. 3 44 లక్షలకు హెచ్చవవచ్చు. కాని అట్లుగాక 9 లక్షల రూపాయలు హెచ్చవుతుందంటే, యిది ఎందుకు కల్గిందో మనకు తెలియదు. ఇంతే కాదు. Other operational expenses లో కూడా, ఇదే విషయం కనిపిస్తుంది. 10 మిలియన్ల units of energy హెచ్చుగా ఉత్పత్తి చేస్తే, దానికయ్యే అదనపుఖర్చు యీ పద్ధతికింద 1.46 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు హెచ్చుతుంది కాని, 2 మిలియన్లు అదనంగా generate చేసినప్పుడు, 1.27 లక్షల ఖర్చు యెట్లు హెచ్చు అవుతుందో తెలియడం లేదు. అదేవిధంగా 14 మిలియన్లు అదనంగా generate చేస్తే, దానికి యీ పద్ధతికింద 5.76 లక్షల రూపాయలు యెందుకు హెచ్చు ఖర్చవుతుందో మనకు తెలియడంలేదు. యీ విషయం గూర్చి పరిశీలించాల్సివుంది.

తరువాత consumers విషయం చెబుతాను. నెక్స్టు ధర్మల్ స్టేషను వంటిచోట industrial consumer విషయంలో సర్చార్జి మామూలు చార్జి కన్న ఎక్కువ అవుతోంది. మామూలు చార్జి యూనిట్ కు 0-1-6 అయితే సర్చార్జి 0-2-6 ఎట్లా అవుతుందో నాకు అర్థంకావడంలేదు. Lubricating oil మీద run చేస్తున్నాం అంటే ఆ ఖర్చులో ఏదో చుబారా వున్నది. దానిలో ఖచ్చితమైన check లేకపోతే వివరంగా డబ్బు హెచ్చవడం జరుగుతుంది. ఇది public money కాబట్టి, దీని

Sri K. Krishna Rao]

[15th March 1954

గూర్చి check పరిశీలన హెచ్చుగావుండి waste ను తగ్గించుకోవాలి. High tension electricity, low tension electricity అనివున్నాయి. High tension electricity పెద్దపెద్ద factoriesకు ఇస్తారు; Low tension electricity చిన్న మరలకు ఇస్తారు. పండిమరలకు, agricultural purposes కు ఇస్తారు. High tension electricity తీసుకునేవాళ్లు చాలా తక్కువమంది వుంటారు. విజయవాడలో సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీ, విశాఖట్నంలో సిడియా కంపెనీ వీటికి ఎక్కువ కిలోవాట్ల energy కావాలి. వారు high tension electricity తీసుకుంటారు. చాలా విచిత్రమైన విషయం ఏమిటంటే high tension electricity చాలా తక్కువ ధరకు ఇస్తారు. సాధారణంగా consumers కు, మిగతావాళ్ళకు ఎక్కువధరకు ఇస్తారు. మా నెట్లూరులో 0-6-0, 0-6-6 కు సప్లయ్ చేస్తారు. High tension electricity unit 1-కి 0-0-6 కు సప్లయ్ చేసేచోట్లు వున్నాయి. సాధారణంగా వాడే consumers కు agriculture కు electricity intend అయిపట్లు లేదు. High tension electricity కావలసినవాళ్ళకే యీ thermal stations నిర్మించి సృష్టించినట్లు కనిపిస్తుంది. చవక ధరలతో high tension power ఇస్తూ ఎక్కువ ధరలకు సాధారణ energy యిస్తున్నారంటే యీ రోజు high tension electricity చౌకధరలకు యిచ్చుట కేవలం small consumers దగ్గర హెచ్చు రేట్లు వసూలుచేయుటవల్లనే జరుగుతోంది. అందువల్ల ఖర్చు భరించేది small consumers, లాభాలు పొందేది large consumers. అమెరికా లాంటి పెట్టుబడిదార్ల రాజ్యాలలో high tension electricity విపరీతమైన చవకధరలకు ఇవ్వడం జరుగుతున్నదే. పెద్దపెద్ద industrialists కు మాత్రమే ధర్మలో స్టేషన్లు అక్కడ ఎక్కువగా ఉపయోగపడేది. యిటువంటిదే మనరాష్ట్రములోకూడ కనిపిస్తుంది. మన ఆంధ్రదేశంలో 39285 లక్షల యూనిట్లు వస్తూంటే అందులో 2694 లక్షల యూనిట్లు మాత్రమే agriculture కు ఉపయోగపడుతోంది. మనదేశంలో agriculture అనేది biggest industry. 5 మాత్రమే agriculture కు ఇస్తున్నాము. ఎక్కువ percentage చూస్తే, విశాఖపట్నంలో 5 గురు consumers కు, బెజవాడలో 4 గురుకు, licencees తో కలిపి 10 మందికి ఇవ్వడం జరుగుతోంది.

15th March 1954]

[Sri K. Krishna Rao

కాకినాడలోకూడా అదేవిధంగా వున్నది. అలా ఇవ్వడం చాలా convenient కావచ్చు. ఒక single high tension line తో, హెచ్చు energy ఖర్చు చేయవచ్చు. కాని మనం హిందూదేశంలో వున్నాము. యిచ్చట కుగ్రామాలున్నాయి. ఒకపూరుకు మరోపూరుకు, దూరం వుంటుంది. యిటువంటిదేశంలో నీ మనం electricity ని పుష్కలంగా సరఫరాచెయ్యాలి. ఒక wide net work of transmission lines to different villages వుండితీరాలి. మన engineers అమెరికాచదువుచదువుకున్నారు. కాని rural areas కు rural industries కు ఉపయోగపడేట్లు electricity system ను acclimatise చేసుకోవాలి. అమెరికా పద్ధతి వదలి, మన rural conditions వీలుగా చేస్తే కాని లాభంలేదు.

ఇక connections యివ్వడంలో, యీ Electricity Department Officers సరిగా వర్తించడంలేదు. నెల్లూరుకు కోమూరు, యిందుకూరుపేట, మైసాడు, మొదలగు గ్రామాల నుండి రైతులు వస్తున్నారు. వారు నెల్లూరు thermal station నుండి తమ గ్రామాలకు power యివ్వమని వారిచుట్టూ తీరుతున్నారు. యీ Officer లు Dy. Collector మాదిరిగా ప్రవర్తిస్తున్నారే కాని, electricity ని సరఫరా చేసేవారి మాదిరిగా ప్రవర్తించడంలేదు. మనం ఏదైనా అంగడికి వెడితే, యీ వస్తూవు తీసుకొనండి. ఆ వస్తువు తీసికోండి అని అంటారు. కాని వీరి ప్రవర్తన మూలంగా, R. D. O. office ల మాదిరిగా, యీ electricity office లను మార్చి వేస్తున్నారు ఆంధ్రదేశానికి hydro-electric schemes రావడం చాలా కష్టం అన్నారు మంత్రిగారు. 1946-47 లో వెంకటగిరివద్దవున్న కాళింగనదిచుంచి ఆ వైపున శ్రీకాకుళంలో, నాగావళినది మధ్యవున్న 20 నదీ basins లోను explore చేయమన్నారు. రెండు sub-divisions పెట్టారు. మనకు hydro electric possibilities వున్నాయని నా నమ్మకం. ఎన్నో కోట్లఖర్చుపెట్టి తుంగభద్రకు dam కట్టారు. Hydro electricity generate చేయవచ్చు. మనకు నయగరావంటి water falls రమ్మంటే

Sri K. Krishna Rao]

[15th March 1954

ఎక్కడనుంచి వస్తాయి. కాని అలా hydro-electrical investigations కు నిర్మించబడిన sub-divisions తర్వాత యెత్తివేస్తారు. ఆ investigations pursure చేయుట నిల్పివేశారు. నేను మద్రాసు రాష్ట్రంలో మంత్రిగానున్న రంగారెడ్డిగారిని అడిగితే, యీ చిన్న basins గూర్చి 20 సంవత్సరాలు survey చేయాలి అన్నాయి. అంటే 1977 వరకు rainfall చూసి, చెయ్యాలని ఆయన జవాబుచెప్పారు. ఇదేపద్ధతిని Pykara, Metur గూర్చి అవలంబించారా? పైకరా, మెట్టూరు దగ్గర 20 సంవత్సరాల rainfall చూచి survey అవిధంగా చేశారా? ఇది ఈ దేశంకాబట్టి యీ సంవత్సరాల investigation అవసరంవచ్చింది. మనకు dual purpose projects కావాలి. కాని, యీ sub-divisions అన్నీ 1947-49 లో యెత్తిపారేశారు. ఒకజాతియొక్క నాగరికత, అభ్యుదయంఒకజాతియొక్క per capita consumption of electricity మీద ఆధారపడివుంటుంది. మన దేశంలో electricity development చేయకుండా, తగినటువంటి possibilities explore చేయకుండా వుండడం చాలా పొరపాటు. ఇక Electricity Department లో జరిగేపనుల విషయంలో ఒక Deputy Collector office లో మాదిరిగా red tapism వ్యాపించియున్నది. నీ గ్రామాలకు electricity యిస్తే, యీ industries పెట్టుకోవచ్చు అని canvass చేయాలి అధికారులు. అందుచేత all round knowledge ఉన్నవాళ్ళు electricity department లో వుండాలి. వారు గ్రామస్తులకు వారు యిప్పుడుచేసేపనులు electricity ద్వారా ఏవిధంగా చేయవచ్చనో, యెట్టి possibilities వున్నాయో చెప్పాలి. ఇక hydro-electric schemes యిప్పుడు జరుగుతూవుండే విషయం పరిశీలిద్దాము. మాచిఖండు విషయం చాలా జాగు జరుగుతోంది. 1953 March లోనే transmission lines complete అవుతాయి అని Chief Engineer 1951-52 report లో చెప్పారు. March 1954 వచ్చింది. ఇంతవరకు transmission lines పూర్తిఅయినట్లు లేదు. ఎందుకు ఆలస్యం చేయాలి అని అడుగుతున్నాను. ఈ వేళ సంజీవరెడ్డిగారు copper wires రాలేదు, transmissions పూర్తి చేయడానికి ఏలులేకపోతోంది అన్నారు. మీరు సోవియటు యూని

15th March 1954]

[Sri K. Krishna Rao

యనుతో ఎందుకు వ్యాపారం చేయరు. అక్కడనుండి copper wires వెప్పించడానికి ఏమిప్రయత్నం చేశారు ? అని అడుగుతున్నాను. అలా చేస్తే చాలా చవకధరలకు మీకు త్వరగావస్తాయి. Soviet Union electricity విషయంలో చాలా అభివృద్ధిపొందిన దేశం. ఇంగ్లండు, అమెరికాదేశాలలో ధరలను ఎక్కువగా ఉంచాలనే ఉద్దేశ్యంతో వారు యంత్రపరికరాలను సకాలంలో పంపక, మన అవసరాన్నీ అవకాశంగా తీసుకొని హెచ్చులూభాలు పొందడానికి ప్రయత్నిస్తారు. అందుచేత copper wires దొరకలేదనడం ప్రయోజనంలేకుండా. ఇతర ప్రయత్నాలుచేసి electrification కొందరగా ప్రారంభించాలి. విశ్వనాథగారు 4 కోట్లు ఖర్చు చేస్తామంటున్నారు. Electrification విషయంలో ఆంధ్రదేశానికి discrimination జరిగిందని మనం చెబుతాం. దాదాపు 300 సంవత్సరాలనుండి యీ విషయంలో మనం వెనుకబడి వున్నాం. కొన్ని దేశాలు ఈరోజు atomic energy విషయంలో ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు, మనం విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో కూడా వెనుకబడి యుండడమూ అనేదే మనం ఆలోచించాలి. కాని మనకు యంతకు ముందే అరుభమావుంది. Budget estimate లో హెచ్చు మొత్తాలు provide చెయ్యడం, కాని Revised estimates లో యిటువంటి వాటికి allotments తగ్గించడం, తీరా accounts వచ్చేటప్పటికి, యీ మొత్తాలు చాలా తగ్గడం జరిగింది. అంటే, 4 కోట్ల రూపాయల estimates 20 వేల రూపాయలకు తగ్గిపోవడం జరిగింది. ఇటువంటివి యీ department విషయంలో జరుగకూడదని, electricity system ను develop చెయ్యాలని కోరుకూ, యీ క్రొత్త తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను.

The House adjourned for lunch.

After lunch 3-0 p. m.

Sri P. RANGA REDDI:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఈ విద్యుచ్ఛక్తికిడిమాండును ప్రతిపాదిస్తూ ఇప్పుడుజరుగుతూఉన్నటువంటి ప్రణాళికల విషయమై, వాటి పద్ధతుల గురించి సుపూర్ణంగా వివరించేరు. ఆంధ్రదేశములో విద్యుచ్ఛక్తి మూలమూల ప్రాంతాలకు కూడా సరఫరా చేయడానికి ఉద్దేశం ఉన్నట్లు వెల్లడిచేసేరు.

Sri P. Ranga Reddi]

[15th March 1954

దీనితో ఆంధ్రదేశం అభివృద్ధికి చాలావరకు అవకాశాలు ఉంటాయి అని చెప్పేరు. అందుచేత ఈ రోజున ఈ డిమాండులో కోరికమొత్తాన్ని ఇచ్చేదానికి ఈ సభవారికి ఎట్టి ఆక్షేపణ ఉండదని భావించుతాను. అంతేకాదు. ఈ డిపార్టుమెంటు తలపెట్టిన ప్రణాళికలన్నీ పూర్తిచేసేదానికి ఇప్పుడు కోరుతున్న మొత్తాన్నే కాదు, ప్రజల ఆర్థికసౌభాగ్యం వృద్ధిపొందినపుడు మరింత మొత్తాన్ని ఇవ్వడానికి కూడా ఎవరికి అభ్యంతరము ఉండదు. అన్ని పార్టీలవారుకూడా విద్యుచ్ఛక్తి ఆంధ్రలో అన్ని ప్రాంతాలకు సరఫరా కావాలని కోరుతున్నారు. గాని నేటిప్రణాళికలూపూస్తే విద్యుచ్ఛక్తి అన్ని ప్రాంతాలకూ అందుతుందని నాకు కనబడలేదు. ఈ రోజున మీరు ఎక్కువగా ధనాన్ని ఇవ్వగలిగితే ఆంధ్రదేశమంతటా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడానికి మేము సిద్ధముగా ఉన్నామని మంత్రిగారు చెప్పవచ్చు. అయితే ఈరోజున విద్యుచ్ఛక్తి అవసరమున్న ప్రాంతాలకు సరఫరా చేయాలని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ రోజున తుంగభద్రా ఎలక్ట్రిక్ సిస్టమునుండి వచ్చే పవరుగాని, మాచ్ ఖండునుండి వచ్చే పవరుగాని ఇకముందు తలపెట్టే థర్మలు, స్టీము సిస్టములనుంచి వచ్చేపవరుగాని మెట్టప్రాంతాలకు అంద చేయడానికి ఏర్పాటు చేసినట్లు నాకు కనిపించడంలేదు. తుంగభద్ర పవరు చంద్రావలనుండి తాడిపత్రి వరకున్నా, మాచ్ ఖండుపవరు ఒంగోలు వచ్చి రేణిగుంటవరకు సోతుంది. మధ్యప్రాంతమైన కంభం, మార్గాపురం, బద్వేలు తాలూకాలు అధికముగా వెనుకపడివున్న మెట్టప్రాంతాలు. వాటికి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయకపోవడం చాలా విచారకరము. మాది కేవలము బావులమీద ఆధారపడే ప్రాంతమని చెబుతున్నాను. పెద్ద ప్రాజెక్టుల ప్రయోజనం కంభం, మార్గాపురం తాలూకాలకు లేదు. కాబట్టి ఎలక్ట్రిక్ పవరు సప్లయిచేసే ఏర్పాట్లు చేయవలసిందని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అంతేకాదు, కంభం తాలూకాలో పండ్లు పండించే ప్రాంతాలకు విద్యుచ్ఛక్తి అధికముగా ఉపయోగపడవచ్చును అని వ్యవసాయశాఖవారు నిర్ణయించేసారు. అక్కడ ఇక ఎక్స్ ప్లెండులు స్టేషను పెట్టి పండ్ల మొక్కలను పెంచి ఆంధ్రదేశానికంతకు సప్లయిచేసేదానికి ఒక కేంద్రాన్ని స్థాపించడానికి నిశ్చయించడమైనది. కాబట్టి ఈ విధముగా అవసరంఉన్న ప్రాంతాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడానికి ఒక

[15th March 1954]

[Sri P. Ranga Reddi

ధర్మలపైను స్థాపించె యుద్ధానికి ముత్రిగారు కృషిచెయ్యవలెనని నేను కోరుచున్నాను. అట్లాగనే మార్కాపురం ప్రాంతం ఉంది. అక్కడ పలకల పరిశ్రమ చాలా పేరుపొందినది. విదేశాలకుకూడా ఎగుమతులు జరుగుచున్నవి. అది గృహపరిశ్రమగానే ఈ నాటికి వృద్ధిపొందు తున్నది. ఈ పరిశ్రమ విషయమై ఇండియన్ టారిఫ్ బోర్డువారు ప్రభుత్వంవారు ఈ పరిశ్రమకు రక్షణ ఏవిధముగా ఇవ్వాలో ఆలోచించ వలెనని చెప్పిఉన్నారు. వారి రిపోర్టులో ఒక వాక్యం చదువుతాను.

“The Madras Government should give both financial and other assistance for establishing and operating electricity generating plant at Markapur”

అందుచేత యీ అవసరాన్నికూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని కంభం మార్కాపురం, గిద్దలూరు ప్రాంతాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా కావడానికి అక్కడ ఒక thermal station పెట్టాలని ఆశిస్తున్నాను. ప్రతిపక్ష నాయకులు పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు, పుల్లారెడ్డిగారు మా పార్టీ ఆరోపణ చేసినట్లు మీ పార్టీ సభ్యులు ఆరోపణచేస్తున్నారనవచ్చు. సంజీవరెడ్డి గారిని నా యీ కోర్కె తప్పనిసరిగా నెరవేర్చాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

Sri T. POTHA RAJU:- అధ్యక్షా, ఉమ్మడి రాష్ట్రములో ఆంధ్రప్రజలకు ఎంత నష్టము కల్గింది యాయొక్క విద్యుచ్ఛక్తివల్ల అర్థమౌతుంది. Administrative report లోని కొన్ని అంకెలు ఈ విషయాన్ని స్పష్టముచేస్తున్నవి. ఆంధ్రలో తలకొక్కింటికి 2.7 units ఖర్చుపెట్టుతున్నారు, 24 units వాండ్లు మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఖర్చుపెట్టు కుంటున్నారు. ఆంధ్రలో 83 pump sets వున్నవి. వాండ్లకు 14760 వున్నవి. ఆంధ్రలో 197 గ్రామాలకు electricity సరఫరా అవుతుంది. మద్రాసులో 12800 గ్రామాలకు electricity వుంది. ముఖ్యంగా యీ electr city వ్యాప్తిమీద మన రాష్ట్రభవిష్యత్తు ఆధారపడి వుంటుంది. మనము ఇప్పుడు తీసుకున్న schemes బాగా అమలు పర్చాలంటే అందులో పనిచేసేవాండ్ల పరిస్థితికూడ గమనించాలి. వాండ్లు ఉత్సాహంగా పనిచేస్తే తప్ప త్వరగా మనము స్కీములను సకాలంలో పూర్తి

15th March 1954]

[Sri T. Potha Raju

చేయాలేము. మన ప్రభుత్వానికి, ఆలాగే బరిస్సా ప్రభుత్వానికి, మా చ్ ఖండ్, రాయలసీమ power system కార్మికులు అనేక డిమాండ్లు యిబ్బందులు తెలియజేశారు. యీ ఇబ్బందుల విషయములో సరియైన చర్య తీసుకోవడములేదు. యీ power system లోని పని వాండ్లను మూడు category లుగా విభజించడము జరిగింది. Nominal muster rolls వాండ్లకు ఎప్పుడుంటామో, ఎప్పుడు పోతామో అనే భయముంది. పని guarantee లేని భయముంది. C. C. S. క్రింద O. S. S. క్రింద పని guarantee వుండాలి. మొత్తము మూడు వేల మందిలో 350 మందినే permanent staff క్రింద తీసుకున్నట్లు కనిపిస్తుంది. మిగిలిన రెండు వేల చిల్లరమందికి యీ రోజున పనిలో వుంటామా లేదా అనే భయముంది. యీ N. M. R. పద్ధతిని రద్దుచేసి, 6-7 సంవత్సరములు experience వున్న వాండ్లను permanent చేయాలి. 2 నుంచి 7 సంవత్సరముల service వాండ్లను వెంటనే O. S. S. లోనికి తీసికొని permanent చేయాలి. N. M. R. వాండ్లను C. S. S. క్రింద చేర్చాలి. ఆలాగే తే workers enthusiasm తో పనిచేస్తారు మన కేంద్ర ప్రభుత్వము temporary workers కు provident fund facilities కలుగజేసింది కాని వీరిలో కొంతమంది permanent వాండ్లకు కూడ యీ provident fund అమలు జరిగడములేదు. ఈ provident fund అవసరము workers అందరికి కలుగజేసేటట్లు యితే ఒక guarantee అనేది వుంటుంది. ఆ పద్ధతి తప్పకుండా అమలు పర్చాలి. అసలు seniority list maintain చేయడము అనేదిలేదు. వాండ్ల seniority list maintain చేయాలి. పోతే యిక యీ workers తరపున పనిచేయడానికి ఒక union ఏర్పడాలి. మామూలు private company లు trade unions ను గుర్తించడము జరుగుతోంది. కాని ప్రభుత్వము మాత్రము Andhra Provincial Electrical Workers Union ను గుర్తించడము జరుగలేదు ప్రభుత్వము ఉద్యోగులద్వారా కాక, పనిచేసే workers side నుంచి కూడా వారి ఇబ్బందులేవో తెలుసుకోవాలి. మన ప్రభుత్వము దురదృష్టవశాత్తు ప్రజల, కార్మికుల సహకారము తీసుకోవడము లేదు. ఆలా తీసుకొన్నట్లయితే ఉత్సాహముగా పనిచేసేటట్లు చేయగలరని మనవిచేస్తున్నాను.

15th March 1954]

[Sri T. Potharaju

మా చౌఖండులో 7 గురు పనివాండ్లు చనిపోయారు. అక్కడ 15 మందిలో 7 గురు పనివాండ్లు చనిపోయారు, 8 మందికి దెబ్బలు తగిలాయి. ఆ pit పైన హెచ్చు బరువు వేయడము చేతను, పట్టాలు సరిగా పెట్టక ఎవడనువల్లనూ, అధికారుల అజాగ్రత్తవల్లను ఈ ప్రమాదం జరిగింది. ఇంత వరకు వాండ్లకు compensation యివ్వలేదు. క్రిస్తా ఆ న క ట్ట repairs చేయునప్పుడు చనిపోయి వారి కుటుంబాలకు compensation యిచ్చారు. అధికాక కుటుంబానికి 10 యెకరాల భూమి యిస్తామన్నారు కాని ఆ భూమి యింతవరకు యివ్వలేదు. ప్రభుత్వము వెంటనే ఆ భూమిని చచ్చిపోయినవారి కుటుంబాలకు ఇవ్వాలి. మన అందరికోసము చచ్చిపోయినవారి కుటుంబాలకు తగిన compensation, భూమి వసతి కల్పించాలి. ఇప్పుడు దీనిలో చాల దుబారావుందని నా ఉద్దేశ్యము, ఉదాహరణకు బెజవాడలోనే ప్రాంతీయ officer దాదాపు 10 వేలు.....

* Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU :— అధ్యక్షా, నేను యీ cut motion లో electricity extension గురించి చెప్పాను. దానిని చీపురుపల్లి నుండి శ్రీకాకుళమునకు తీసుకు పోయినపుడు రాజామ్ మీదుగా పోయేటట్లు వేయాలన్నాను. ప్రభుత్వ దృష్టికి 4-5 సంవత్సరముల క్రిందటనే తీసుకరాబడ్డది. అప్పుడు తప్ప కుండా electricity extension scheme ను రాజామ్ మీదుగా చీపురుపల్లి నుండి శ్రీకాకుళమునకు తీసుకపోతామన్నారు.

కాని మన దురదృష్టవశాత్తు order ఏమీ వేయకుండా, యిది మా చౌఖండ్ పూర్తి అయిన తరువాత చీపురుపల్లి నుండి శ్రీకాకుళంకు line తీసుకొనిపోతున్నప్పుడు, తప్పకుండా రాజాం నుండి పొందూరు మీదుగా తీసుకొనిపోతామని చెప్పారు. కాని క్రిందటి సంవత్సరం మద్రాసు ప్రభుత్వంలో ఒక ప్రశ్న వేళినప్పుడు P. W. D. మంత్రి రంగా రెడ్డిగారు, చీపురుపల్లి నుండి శ్రీకాకుళం line తీసుకొని పోతున్నప్పుడు పొందూరు, రాజాం విషయం ఆలోచిస్తామని చెప్పారు. చీపురుపల్లి నుండి శ్రీకాకుళం తీసుకొని వెళ్ళుతున్నప్పుడు మధ్యను రాజాం, పొందూరు మేజరు పంచాయతీయోర్గ area లు వున్నవి. ఈ line తిన్నగా వేస్తే 30 మైళ్ళు అవుతుంది! దానిని రాజాం, పొందూరు మీదుగా

Sri P. Pundarikakshacharyulu] [15th March 1945

తీసుకొని వెళ్ళితే 35 మైళ్ళు అవుతుంది. మధ్యను 5 మైళ్లు మాత్రమే తేడావున్నది. కాబట్టి నేను ముఖ్యమంత్రిని కోరేది ఏమంటే, యిప్పుడు చీపురుపల్లి నుండి శ్రీకాకుళం తీసుకొని వెళ్ళుతున్న line ను via రాజాం, పొందూరు మీదుగా వేయవలెనని కోరుతున్నాను. రాజాం పంచాయతీ బోర్డువారు మంత్రిగారికి సమర్పించిన వినతిపత్రములో, యీ విషయం చెప్పబడింది. మంత్రిగారు శ్రద్ధవహించాలని కోరుతున్నాను. రాజాం నుండి, వీరఘట్టాంకు రెండు major panchayat area లు వున్నవి. శ్రీకాకుళం line ను, రాజాం నుండి తీసుకొని వెళ్ళటం చాలా సులభము. రాజాం నుండి పాలకొండ, వీరఘట్టాలకుగూడా ఈ line ను తీసుకొని వెళ్ళాలని నేను మనవిచేయుచున్నాను.

శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో సుమారు 10 సంవత్సరముల క్రిందట ఎలక్ట్రిసిటీ extensions కొంతవరకు తీసుకున్నారు. అవి అంతవరకే ఆగిపోయినవిగాని, తరువాత extensions జరుగలేదు. ఇవి చాలా వెనుకబడియున్న ప్రాంతాలని, మంత్రిగారికి తెలుసును. ఇప్పుడు ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పడింది. నరసన్నచేటకు line తీసుకొని వస్తూ, అక్కడక్కడనే ఆపివేశారు. ప్రస్తుతం మా జిల్లాలో— చాలా చోట్ల యీ line extension schemes వున్నాయి. వీటిని గురించి ప్రజలు చాలా తొందరచేస్తున్నారు. ఈ విషయములో పంచాయతీ బోర్డులవారు సహాయం చేయటానికి సిద్ధముగానున్నారు. వీరు పన్నులు గూడా, ప్రజలమీద యిందుకుగానువేసి, డబ్బును సిద్ధముగా వుంచారు. కాబట్టి, యీ extensions మేజరు పంచాయతీ బోర్డుల ప్రాంతాలకు యిప్పించవలెనని మనవిచేస్తూ, తప్పకుండా వీట్ల విషయంలో వెంటనే తగుచర్య తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

* Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:—
ఆంధ్రదేశం, విద్యుచ్ఛక్తి విషయములో ఎంత వెనుకబడివున్నదో వివరములు చెబుతున్నాను.

కెనడాలో 410 యూనిట్లు వాడుతున్నారు.

అమెరికాలో 510 డిటా

15th March 1954] [Sri Vavila Gopalakrishnaiah

ఇంగ్లండులో	1110	యూనిట్లు వాడుతున్నారు.
జపానులో	540	డిటా
నార్వేలో	508	డిటా
ఇండియాలో	14	డిటా
ఆంధ్రలో	4	యూనిట్లు మాత్రమే వాడుతున్నారు.

దీనిని బట్టి విద్యుచ్ఛక్తి మనం చాలా తక్కువగా వాడుచున్నట్లు తెలుస్తున్నది. నార్వేలో వుండే పరిస్థితులు, మనదేశపు పరిస్థితులు యిండుమించు ఒకేవిధంగా వుంటున్నవి. నీటివనతులవల్ల వున్న ఆలవకాశాలను సద్వినియోగము చేసుకున్నారు. మాచ్ ఖండ్ area క్రింద చాలాపని జరిగింది. వాటితోపాటు చిన్నచిన్న మైసరు areaలు వున్నవి. వాటిని గూడ అభివృద్ధిలోనికి తేవాలి. పలనాడు తాలూకాలో ఎత్తిపోతల అనేచోట మైసర్ ఫవర్ స్కీము తీసుకొని రావలసివున్న విషయం, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ప్రకాశంగారికి తెలుసును. ఇటువంటి చిన్న చిన్న స్కీములను అమలులోనికి తీసుకొనివస్తే చాలా వుపయోగముగా వుంటుంది. ఇలాంటివి తీసుకొనిరావాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మనదేశంలో 1570 గ్రామాలువున్నవి. వీనిలో 251 గ్రామాలకే, విద్యుచ్ఛక్తి వుపయోగపడుతున్నది. దీనినిబట్టి లెక్కవేసే 2 శాతం జనం విద్యుచ్ఛక్తి వాడుకుంటున్నారు. కాబట్టి, ఇది ఎక్కువ కావలసిన అవు స రం వున్నది. ఈ electricity department తాలూకు షుమారు 1500 మంది ఉద్యోగస్తులను, శ్రీ రాజగోపాలాచారి ప్రభుత్వములో తీసివేయటము జరిగింది ఇది మనలందరికీ తెలుసును. రిట్రీచ్ మెంటువల్ల జరిగిందన్నారు. ఇప్పుడు వీరివిషయమై తగుచర్య తీసుకొనుటకు వీలులేకపోతే, రేపువచ్చే works లోనైనా, యీ ఉద్యోగస్తులకు ప్రాధాన్యం యివ్వాలని కోరుచున్నాను. ఫిరంగి పురం area కు electricity స్థాపించారు. దానినుండి, గ్రామాలకు గూడ విద్యుచ్ఛక్తి ఉపయోగపడేలాగు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు విషయములో మన ఉద్యోగస్తులకు చాలా అన్యాయం జరిగింది. అరవపుద్యోగస్తులకు ఏమీ యిబ్బందులు రాలేదు. వీరు అప్పుడు రాజీనామా యిచ్చియుండలేదు. కాబట్టి

Sri Vavilala Gopalakrishnaiah] [15th March 1954

అన్యాయం జరిగిన ఆ ఉద్యోగులకు, ఆంధ్ర State లో ఉద్యోగ అవకాశాలు కల్పించి, వారి కష్టాలను తొలగించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. వ్యక్తిగతమైన విషయం చెప్పకతప్పదు. ఇవాళే సత్తె.పల్లిగో electricity దీపాలు వెలిగించియుంటారు. ఐతే, నేను చెప్పేది ఏమంటే, యీ విద్యుచ్ఛక్తి గ్రామాలలోని వ్యవసాయమునకు గూడ ఉపయోగపడులాగున చేయాలంటే చాలా కృషిచేయవలసి వస్తుంది. కాబట్టి యావత్ ఆంధ్రలో యీ విద్యుచ్ఛక్తి చాలా ఉజ్వలముగా వెలిగింపబడేలాగున, తగుప్రణాళికలు తీసుకొనిరావలెనని, నేను కోరుతున్నాను.

* Sri K. VARADACHARI:— అధ్యక్షా, ఈవిషయాన్ని మూగ్గాడేటప్పడు party భేదాలు యేమీవుండవు. ఇతరపార్టీలవారు యితరవరకు మాట్లాడించి మేమంతా ఒప్పుకోవలసిన విషయాలే. ముఖ్యంగా కృష్ణారావుగారు చెప్పినపంథా అవలంబించవలసినదే. వారు చెప్పిందాంట్లో కాన్వాస్ చేయటం చాలా మంచిదేఅవుతుందని చెప్పుతున్నాను. 4 యూనిట్లకు ఉపయోగపడుటకు కాన్వాస్ ఏమిచేస్తాము? ఇంతవరకు చేస్తున్న దానినే చేయవలసినదిగా వున్నది.

మన ఉపముఖ్య మంత్రిగారు చేసిన ఉపన్యాసములో, చిత్తూరు జిల్లాలో ఏప్రాజెక్టు అవ్వయింపదన్నారు. దానికి సదుపాయాలు లేవని చెప్పారు. అది వుండేదేఅంత. Electricity ప్రాజెక్టు అనేసరికి చిత్తూరు జిల్లాకు “దానివాత మన్నే” అని చెప్పవలసినదిగా వున్నది. High power మెట్టారు సప్లయివల్ల చిత్తూరు జిల్లాకు అక్కడక్కడ కొంచెము, కొంచెము మట్టుచున్నది.

ఇప్పుడు రాష్ట్రవిభజన కావడముతో, మద్రాసు రాష్ట్రము వారితో యితరవరకు యిచ్చుచున్న ఫవర్ సప్లయిని, యిట్లాగే continue చేయటము గురించి, జాస్తిగా పొందే విషయము గురించి ఏమి ఏర్పాటు చేసుకున్నదీ సూచింపబడలేదు. తగిన ఏర్పాట్లు చేసుకోవటం మంచిది. ఇంతవరకు సప్లయిఅవుతున్న చిన్న ప్రాంతాలకే గాక, National rural welfare area లకు యీ electricity సప్లయి వచ్చేటట్లుగాచేస్తే, పెద్ద ఘన కార్యము చేసినట్లుగా తోస్తుంది. ఆవిధంగా చేయటానికి విశేషమైన అవకాశా

15th March 1954]

[Sri K. Vardachari

లున్నాయి. ఈమధ్యను కోయబడ్డారునుండి ఒక expert వచ్చి, original గా డెవలప్ కాని areas ను కనిపిచేసి, యీ ప్రదేశాలలో విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయలకు, విశేష అవకాశాలున్నట్లు ఒక నివేదికను సమర్పించారు. అర్జీ, రేణిగుంటలకు line వేస్తామని చెప్పారు. ఆ line నగరివారికి వచ్చింది. శరవాల వారికి వచ్చింది. ఆ పని అట్లాగే నిలిచిపోయింది.

ఈ కాలంలో ఇన్స్ట్రక్షన్ సదుపాయాలు లేనందువల్ల ఈ పదేళ్లు తొమ్మిది ప్రజలు చాలా కష్టపడినారు. అటువంటి సందర్భంలో, ఇప్పుడు కే నా, విద్యుచ్ఛక్తి contract మీద మనకు తెప్పించుకొని ఆ areలలో మొత్తంగా దీని ఏర్పాట్లు చేసినట్లయితే చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. కనక ఇక మీదటైనా మంత్రిగారు ఈ విషయంలో జాస్తి శ్రద్ధవహించి, అక్కడ ప్రజలు భావలక్రింద సేద్యము చేసుకొనడానికి అనుకూలముగా ఈ power ను సప్లయ చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను, ఇప్పుడు మదనపల్లి thermal station పెట్టారు. దానికి ఒకతట్టు వాయల్పాడు, ఇంకొకతట్టు పుంగనూరు ఉన్నాయి. ఈ station నుంచి ఈ ప్రాంతాలకు దేని కెంతభాగం power ను వినియోగించడానికి సాధ్యమవుతుందో యోచనలు చేయవలసి యుంటుంది. ఈ thermal station కేవలం మదనపల్లి town కే పరిమితం కాకుండా, పరిసర ప్రాంతాల ప్రజలు ఉపయోగించేట్లుగా ఏర్పాట్లు చేయవలసినదని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

Sri C. SUBBARAYUDU:— అధ్యక్షా, ఈ electricity extentions గురించి మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు, ఈమధ్యన కొన్ని సంవత్సరములనుంచి తాడిపత్రి, అనంతపురం, మదనపల్లిలో thermal stations చాలా స్వంతో పనిచేస్తున్నాయని చెప్పవలసి యున్నది. దీనికి కారణమేమిటంటే, ఆ towns లో, industrial loads కు ఎక్కువ అవకాశం లేదు. తాడిపత్రిలో industrial load చాలా తక్కువ. 5 మైళ్లు దాటితే గాని, వ్యవసాయం కొరకు ఉపయోగించుకొనుటకు అవకాశాలులేవు. ఈ విషయం ఫంజీవరెడ్డిగారికి తెలుసును. దానికి పరిసర ప్రాంతాలలో, ముచ్చుకోట

Sri C. Subbarayudu]

[15th March 1954

మొదలగు 30, 40 గ్రామాలలో 15, 20 భావులు వరకు ఉన్నాయి. 5, 6 మైళ్ళ దాటితేగాని రైతులకు ఇది ఉపయోగపడడానికి వీలులేదు, దీనికి తూర్పుదిశపోతే, కొట్టూరు, బట్టాయిపల్లి గ్రామాలు ఒక belt area ఉన్నది. అక్కడికి extend చేయవలసివస్తే కొన్ని లక్షలు కావలసి వస్తుంది. తరువాత కడపనుంచి దిగువకు extend చేయడానికి investigation జరిగింది. 8 percent return వస్తుందని అంచనా వేశారు అయితే, ఇదివరకు 4, 5 సంవత్సరములుగా, extension జరగలేదు. ముఖ్యంగా ఈ తాడిపత్రి thermal station చాలా నష్టంగా పనిచేస్తున్నది, ఈ విధంగా పెట్టడంవల్ల ప్రభుత్వానికి నష్టము వచ్చేదే కాకుండా ప్రజలకుగూడ ఉపయోగంలేదు. ఇది నిజంగా వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడేటట్లు చేయాలంటే, delt area కే ఈ power ఎక్కువ సప్లయ చేయవలసి యుంటుంది. అప్పుడే రైతులు దీనివల్ల లాభము పొందగలరు. బాగుగా పంటలు పండి అధికాహారోత్పత్తి కాగలదు.

రెండవది, ప్రతిగ్రామానికి electricity సప్లయ చేయాలంటే, 50 సంవత్సరాలు పడుతుంది. ఇప్పుడు రాయలసీమలో lift irrigation కు ఎక్కువ అవకాశాలున్నాయి. కనుక ప్రాజెక్టులు investigate చేసేటప్పుడు ఈ lift irrigation కు possibilities ఎక్కడెక్కడైతే ఉన్నయో, దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆ విధంగా కాలువలను, ఏర్పాటుచేసేటట్లు చేస్తే చాలా ఉపయోగకరంగాయింటుంది. ఉదాహరణకు పెన్న అహూబిలందగ్గర ఆ విధంగాచేయడానికి అవకాశాలున్నాయి. ఆ విధంగా ఉరవకొండ పరిసర ప్రాంతాలలో 30, 40 వేల ఎకరాలు భూమి బాగుచేయడానికి వీలుఅవుతుంది. అంధ్రదేశంలో కావలసినంత నీరు ఉన్నది. ఆ నీరు సక్రమంగా ఉపయోగ పడేటట్లు చూడవలసియున్నది కనుక ఈ విశ్వచ్చక్తి extension ఇచ్చేటప్పుడు industrial load, project motive అనేటటువంటి ఉద్దేశాన్ని ఇకపైన మాని ఇది నిజంగా రైతులకు ఉపయోగపడేటట్లు, belt area లో ఏర్పాటు చేయవలసియుంటుంది. ముఖ్యంగా project ప్రాంతాలు, delt areas, భావులమీద ఆధారపడే ప్రాంతాలు, తరువాత minor irrigation మీద ఆధారపడిన ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. ఈ

15th March 1954]

[Sri C. Subbarayudu

విధంగా, ఆయా ప్రాంతాలయొక్క అవసరాలను గమనించి, మనకు ఉండేటటువంటి ఆర్థిక సౌమ్యతనుబట్టి, అవసరాలనుబట్టి, అటువంటి ప్రాంతాలకు electricity extension ఇచ్చినట్లయితే ప్రజలకు చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. పంటలుబాగా పండడానికి వీలువుతుంది. కనుక మంత్రిగారు తాజీపత్రి విషయంలో కాస్తా శ్రద్ధతీసుకొని ఆ ప్రాంతానికి electricity extension కలుగజేస్తారని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri K. V. RAMESAM:—అధ్యక్షా, మా విశాఖపట్టణం జిల్లా లోని విశాఖపట్టణం thermal station గురించి కొంత మనవిచేయదలచాను. ఈ thermal station నుంచి అనకాపల్లి sugar factory మీదుగా చోడవరంవరకు మాత్రం extension ఇవ్వబడింది. కాని, చోడవరంనుంచి ఇంకొక 11 మైళ్ళు దూరము, మాడుగుల వరకు extension ఇచ్చినట్లయితే, చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. ఈ ప్రాంతములో sugar cane చాలా విరివిగా పండుటకు అవకాశమున్నది. అందుకు అది చాలా అనుకూలమైనటువంటి ప్రదేశము. ఆ చోడవరం line కు ఇరుప్రక్కల, 1, 2 ఫారాలులలో, కొన్నిచోట్ల నూరుగజాలలోనే చెరుకుపండే గ్రామాలున్నాయి. ప్రస్తుతము చోడవరం ఒక గ్రామానికే ఈ power supply సౌకర్యము కలుగజేయబడినది. ఇతర గ్రామాలకు ఏ విధమైనటువంటి సౌకర్యం కలిగించలేదు, మాడుగుల ప్రాంతంలో mica mines ఉన్నవి. ఇతర industrial load కూడా ఉన్నది. చాలా జనసమర్థమైన గ్రామాలున్నవి. మొత్తంమీద విశాఖ పట్టణం జిల్లాలో చెరుకుపంట విశేషంగా పండుతుందని ప్రభుత్వమునకు తెలుసును. మాకు ప్రాజెక్టులేమీలేవు. చాలవరకు well irrigation మీదనే ఆధారపడడము జరుగుచున్నది. ప్రజలు lift irrigation ను ఉపయోగించడానికి ఎక్కువ ఆత్రేపడుతున్నారు. అనేక రైతులు అర్రీలు కూడపెట్టుకున్నారు. ఇప్పుడు చోడవరం వరకు extension ఇవ్వబడింది. అక్కడనుంచి మాడుగులవరకు extension ఇచ్చినట్లయితే, చాలా ఉపయోగకరంగా లాభదాయకంగా ఉంటుంది. ఈ విషయం గురించి ఇదివరకు composite state లో చర్చించటమేగాక గవర్నమెంటుకు అనేక మెమోరాండములు పెట్టుకోవడం జరిగింది. దీనికి investigation కూడ జరిగింది. కనుక ఆ విధంగా

Sri K. V. Ramesam]

[15th March 1954

extend చేసి line కు ఇరుప్రక్కల ఉన్నటువంటి గ్రామాలకు power సప్లయచేసే ఏర్పాట్లు చేయవలసిందని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

Sri T. LAKSHMINARAYANA REDDI.— అధ్యక్షా, ఈనాడు రాయలసీమలో తుంగభద్ర Hydro electric project చాలా ఉపయోగపడుతుంది. ప్రత్యేకంగా 22 agencies ద్వారా కర్నూలు, అనంతపురం, బళ్లారి, కడప జిల్లాలకు చాలా ఉపయోగపడుతుంది. మాంచీఖండ్ ప్రాజెక్టు 1955 లో ఏ విధంగా పూర్తి అవుతుందో, అదేవిధంగానే ఈ తుంగభద్రా Hydro electric project 1958 లో కాకుండా, 1955 లోనే రాగలిగితే మా రాయలసీమ ప్రజలకు చాలా ఉపయోగపడివుండేది. ఈ ప్రాంతములో బావులద్వారానే వ్యవసాయము చేసుకొనవలసి యున్నది. కనుక ప్రత్యేకంగా ఈ తుంగభద్ర hydro electric scheme ను త్వరగా 1955 లోనే తయారయ్యేటట్లుగా చేయవలసిందని ప్రభుత్వమునకు సలహాయిస్తున్నాను.

ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా మా ప్రాంతములో కడికి ఒక thermal station ఇస్తున్నారంటే చాల సంతోషము. అందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. అదేవిధంగా ధర్మవరం. పెనుగొండలో గూడ thermal stations ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. తరువాత హిందూపురము విషయంలో, మైసూరుతో చేసుకొన్నటువంటి agreement ప్రకారం 700 కిలోవాట్లు ఉండవలసినది. కాని ఇప్పుడు 300 కిలోవాట్లు మాత్రమే ఉపయోగపడుతున్నది, కనుక ఇంకా ఎక్కువ తీసుకొని రైతులకు ఏలాటి ఇబ్బంది, కష్టములేకుండా చేయవలెనని కోరుచున్నాను. పక్కన మైసూరు state లో ఉన్న సౌకర్యములుచూచి, అక్కడి ప్రజలు వారికికూడ అటువంటి సౌకర్యము కలుగచేయబడునని చాలా ఉత్సాహకరంగా ఉన్నారు. కనుక వారికి తగిన సౌకర్యములు కలుగజేసి, ప్రోత్సాహమిచ్చి, ఎక్కువపంట పండించేటట్లు చేయవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

అంధ్రదేశములో ముఖ్యంగావున్న పరిశ్రమ వ్యవసాయం.

15th March 1954] Sri T. Lakshminarayana Reddi]

దానిని అభివృద్ధిచేసుకోవాలంటే electricity అవసరముకాబట్టి, electricity మన రాష్ట్రానికంతటకును త్వరలో సప్లయ అయ్యేటట్లు చూడవలసినదని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. రాష్ట్రము అంతట అంటే గ్రామగ్రామానికి electricity రావాలంటే, ప్రభుత్వానికి యిబ్బందులు వుండవచ్చు. కాని, వీలు అయినన్ని గ్రామాలకు సప్లయ అయ్యేటట్లు చూడాలంటాను. ఆంధ్రదేశములో వ్యవసాయమే ముఖ్యమైందిగనుక, దానిని మనము వృద్ధిలోనికి తీసుకోనివచ్చే అవకాశములున్నవి కనుక, వృద్ధిచేసుకోవాలి. ఇందుకు వ్యవసాయమంత్రి ఎక్కువగా శక్తి వం చ న లే కుం డా కృషిచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ప్రభుత్వము విద్యుచ్ఛక్తిని రాష్ట్రమంతటను సరఫరా చేయాలని ఉద్దేశించుచున్నప్పుడు మన వ్యవసాయానికి ఎక్కువగా ఉపయోగపడేటట్లుగా చూడాలి. విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయించుకొనటానికి ప్రతిపక్షసభ్యులుగూడా ఒప్పుకుంటున్నారు. కాబట్టి, వారియొక్క సహాయము, సలహాలు తీసుకొని కృషిచేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తిని, ఇండ్లలో దీపాలకై తేనేమి వ్యవసాయాభివృద్ధికి అయితేనేమి, పరిశ్రమలు కై తేనేమి, అన్ని విధాలా ఉపయోగపడేటట్లు చూడాలి. ఈ విద్యుచ్ఛక్తిని తక్కువఖర్చుతో, ఎక్కువగా ప్రజలకు ఉపయోగ పడేటట్లు చేయాలి. ప్రజలు ఎక్కువఖర్చు భరించలేనిస్థితిలో ఉన్నారని మంత్రిగారికి తెలుసు అందువల్ల యీ విద్యుచ్ఛక్తికిగాను వ్యవసాయ దారుగాని, ఇరిగ్రామికులుగాని ఎక్కువఖర్చును భరించనవసరము లేకుండా, తక్కువఖర్చుతో పనులు నెరవేరేటట్లుగాచేయాలి. ముఖ్యంగా రాయలసీమప్రజలు చాలామంది పేదవారు. ఎక్కువ ఖర్చును భరించలేరు. వారికి యీ విద్యుచ్ఛక్తిని అందుబాటులో ఉండేటట్లుచేసి, రాయలసీమ ప్రజలను వృద్ధిలోకి తీసుకొనిరావలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను..

* Sri D. SEETHARAMIAH:—అధ్యక్షా, ఈ electricity డిమాండు పేషయములో నేను కొన్ని ముఖ్యమైన సలహాలు మంత్రి వర్గానికి యివ్వదలచుకున్నాను. మన ఆంధ్రదేశములో చాలావరకు ధర్మర్ స్టేషనులుమాత్రమే వున్నవి. హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ పవరు చాలా తక్కువగావున్నది. Hydro electric పవరు మనకు యింకను అందు

Sri D. Seetharamiah]

[15th March 1954

బాటులోకి రాలేదు. ధర్మలోపవరు ధర హెచ్చుగావుండుటవలన వ్యవసాయానికి నిటపయోగంగా వుంది. 1950-51 administration report పరిశీలించిచూస్తే, చాలా తక్కువగా బావులకు ధర్మలోపవరు ఉపయోగిస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. విజయవాడ ధర్మలోపేషనుక్రింద 83 బావులకు, electric పవరు సప్లయి అవుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. Ceded districts లో స్కీములక్రింద అనంతపురము, కడప జిల్లాలలో మరి తక్కువ బావులకు పవరుసప్లై కాబడుచున్నది. పీటిఅన్నిటిని తక్కువధరకు విద్యుచ్ఛక్తి అందుబాటు అయ్యేటట్లు చూడాలి. ఇండ్లలో దీపాలకు, పంకాలకుకంటే, ముఖ్యంగా వ్యవసాయానికి యీ విద్యుచ్ఛక్తిని ఎక్కువగా ఉపయోగించుకొనేటట్లు చూడాలి. వ్యవసాయానికి ధర్మలోప విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయిస్తే, యూనిట్ ధర జాప్త అవుతుంది. ఉదాహరణకు మదనపల్లిలో వ్యవసాయమునకు వస్తున్న కరెంటు యూనిట్ ఒకటింటికి రు. 0-2-9 అవుతున్నది. డిసెల్ పంపు నెట్లున్నాయిది ఎక్కువఖరీదుగా వున్నది. హైడ్రోపవరు ధర చాలా తక్కువగా వుండుటవలన వ్యవసాయానికి యెంతో లాభకరంగావున్నది. మైసూరు స్టేటులో వ్యవసాయానికి యూనిట్ 1 కి, 0-0-6, మెట్టూరు యూనిట్ ధర 0-1-3 మాత్రమే. కాని ధర్మలోపవరు యూనిట్ ధర 0-2-9 వరకూ వున్నది. ఈ ధర డిసెల్ యింజన్లు ఉపయోగిస్తే అయ్యేఖర్చుకన్నా, చాలా హెచ్చుగా ఉన్నది. అందువలన బావులకు చాలా తక్కువమంది రైతులు ధర్మలోపవరుకు ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ధర్మలోపవరుకు వ్యవసాయానికి తక్కువధరకు సప్లయిచేస్తేనే, వ్యవసాయదార్లు యీ విద్యుచ్ఛక్తిని ఉపయోగించుకోగలరు. భరించలేని ఖర్చులు యీ వ్యవసాయదార్లమీద వేస్తే ప్రయోజనము ఉండదు. ధర్మలోపవరుకు Concessional rates కు, వ్యవసాయానికై సప్లయి చేయాలైన అవసరము వుంటుంది. మంత్రిగారు యీ విషయములో తగుశ్రద్ధ తీసుకొని వ్యవసాయదార్లకు యీ విద్యుచ్ఛక్తి తక్కువ ధరకు సరఫరా చేసారని ఆశిస్తున్నాను.

ఇతేకాకుండా, చిత్తూరు జిల్లాకు తుంగభద్రనుంచి Hydro electric power supply చేసే అవకాశాలు లేవని మంత్రిగారు

15th March 1954]

[Sri D. Seetharamiah

చెప్పారు. అలాంటి పరిస్థితులలో మెట్టూరునుంచి అయినను హైడ్రో పవరును తెప్పించవలసి అవసరమున్నది. మన ప్రభుత్వం ఆ ప్రభుత్వం వారితో సంప్రదింపులు జరిపి, అక్కడి విద్యుచ్ఛక్తి మా చిత్తూరు జిల్లాకు వచ్చేటట్లు చేసుకోవలెను. ఇదివరకు అక్కడి ఇంజనీర్లుగూడా చిత్తూరుకు మెట్టూరునుంచే కాదు, రావలసివుంటుందని తెలియజేస్తూ వచ్చారు. పీల్లేరు, వాయిల్ పాడు మదనపల్లి వగైరా ప్రదేశాలకు గూడా, మెట్టూరునుంచి వస్తుందని ఆశిస్తున్నారు. ఇంకోవిషయం. మదనపల్లి శ్రీనివాసపురమునకు 2½ మైళ్ళ దూరములో ఉన్నది. అక్కడినుంచి మదనపల్లికి కరెంటు సప్లయి చేయించుకొనే అవకాశాలు ఉన్నందున, మైసూరు గవర్నమెంటు వారితోగూడా సంప్రదింపులు జరిపి, మా చిత్తూరు జిల్లాలోని మదనపల్లి, వాయిల్ పాడు, పీల్లేరు మొదలగు ప్రదేశాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అక్కడినుంచి సప్లయి అయ్యేటట్లుగావుంటే, యూనిట్ ధర చాలా తక్కువగా ఉండును. కరువు ప్రాంతాలైన మదనపల్లి, వాయిల్ పాడు తాళిగాకాలలో వ్యవసాయాభివృద్ధికి ఇది చాలా లాభకరం. మా చిత్తూరు జిల్లాలో యిప్పటికి ఆరుసంవత్సరాలుగా టౌనుంతో ప్రజలు చాలా కష్టాలు పడుతున్నారు. అక్కడికి మెట్టూరు మైసూరు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి అయితే, ప్రజలు వ్యవసాయము చేసుకొని, జీవించటానికి అవకాశము వుంటుంది. టౌనుగూడా చాలావరకూ తగ్గుతుంది. చిత్తూరు జిల్లాలో lift irrigation చాలా ప్రధానమైనది. కానీ, ధర్మల్ పవరు ద్వారా lift irrigation సాధ్యంకాదు కాబట్టి, మెట్టూరునుంచి కొన్ని ప్రదేశాలకు, శ్రీనివాసపురం ద్వారా కొన్ని చోట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయిస్తే, టౌను చాలావరకు తగ్గిపోతుంది. శ్రీనివాసపురంనుంచి మదనపల్లివరకు సులభముగా యీ విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చేయించుకోవచ్చు. కాబట్టి మా చిత్తూరు జిల్లాలో వ్యవసాయాభివృద్ధిగాను ప్రభుత్వం సత్వరంగా మైసూరు, మద్రాసు ప్రభుత్వాలతో సంప్రదింపులు జరిపి, విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయి చేయటానికి ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri L. LAKSHMANA DAS:—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం యీ రోజున ప్రవేశపెట్టిన electricity demand ను నేను బల

Sri L. Lakshmana Das]

[15th March 1954

పరుస్తున్నాను. electricity supply చేసే విషయములో ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్యలపట్ల ప్రభుత్వాన్ని మనమందరము అభినందించవలసి యున్నది. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో చాలా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నది. శీఘ్రంలో మన రాష్ట్రమంతయు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ కాబడుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ప్రభుత్వంవారి ప్రయత్నాలు ఆచరణ యోగ్యము కాగలవని నమ్ముతున్నాను. ధర్మల్ పవరుకంటే, hydro electric పవరుద్వారానే మన ఆంధ్రదేశములో సామాన్య వ్యవసాయ పారిశ్రామికులకుగాని, చేనేత పారిశ్రామికులకుగాని యెక్కువగా యీ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయ సులభమని శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పారు. ఈ రెండు విధములూ దేశములో సాధ్యమైనన్ని చోట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేస్తారని అనుకుంటున్నాను. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము శీఘ్ర చర్యలు తీసుకోవలసిందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మాచ్ ఖండ్ విషయములో యిప్పటి పరిస్థితులకు అక్కడి contractors చాలా వరకు కారణభూతులని అంటున్నారు, అంతేకాకుండా అక్కడవున్న లేబరుకు గూడా చాలా అన్యాయము జరుగుచున్నదని ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయంతో శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు పరిస్థితులను జాగ్రత్తగా పరిశీలించుతానని అన్నారు. వారు తప్పుకుండా అక్కడి లేబరుకు సహాయము చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా మాచ్ ఖండు స్కీము పూర్తి అయ్యేలోగా, దానికి ప్రక్కనవున్న శ్రీకాకుళంజిల్లాకు గూడా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయటానికి యిప్పటినుంచి కావలసిన చర్యలు తీసుకోవాలని చెబుతున్నాను. కారణమేమిటంటే, యిప్పటినుంచి కొన్ని electric lines మాచ్ ఖండునుంచి వేస్తున్నారు. శ్రీకాకుళంజిల్లాకు యింకను ఆరంభించలేదు కాబట్టి, జిల్లాలో గూడ electric lines వేయించమని మనవిచేస్తున్నాను. ఏ కారణము చేతనో, యీ విషయములో చాలా ఆలస్యము జరుగుతున్నది. ప్రజలు యీ ఆలస్యమువల్ల చాలా నిరాశ, నిస్పృహ చెందుతున్నారు. అందు వల్ల నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేసేది యేమిటంటే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అన్ని ప్రాంతాలకు వ్యవసాయానికి తోడ్పడేటట్లు electric lines వేయించవలసి వున్నది. అక్కడ చేనేత పారిశ్రామికులకుగూడా

15th March 1954]

[Sri L. Lakshmana das

విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయిచేస్తే, చేనేతపనులుగూడ వృద్ధికి తెచ్చుకుంటారు. వారికిగూడా ఎక్కువ ఉపయోగపడగలను. ప్రభుత్వంవారు యీ విద్యుచ్ఛక్తి మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అన్నిప్రాంతాలకు సరఫరా చేయించడానికి శీఘ్రచర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము యీ విషయములో శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నందుకు మంత్రివర్గానికి నేను నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

Sri PRAGADA KOTAIHA:—అధ్యక్షా, లక్ష్యణదాసుగారు మాట్లాడుతూ శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చేనేత పారిశ్రామికులు లక్షలకొలది, వేలకొలది వున్నారు, వారికి electricity సప్లయి చేయించాలని అంటున్నారు. అక్కడ చేనేత పారిశ్రామికులకు electricity supply చేయాలని అంటే లాభములేదు. విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాతో చేనేత పరిశ్రమలు, అభివృద్ధి చెందవు. బట్టల యంత్రాల పోటీనుంచి రక్షణకావాలి. కాంగ్రెసు సభ్యులుగావుండి, అక్కడి చేనేత వారందరికి పనులు ప్రభుత్వం కల్పించాలని కోరుతూ మాట్లాడవలసి యున్నదనే సంగతి గుర్తించుకొని మాట్లాడితే బాగుండేదని నేను భావిస్తున్నాను.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— మిత్రులు చాల మంది చాల సలహాలను యిస్తూ మాట్లాడారు. అందులకు వారందరిని నేను అభినందిస్తున్నాను. వారందరి మంచినుంచి సలహాలను నేను హృదయపూర్వకముగా అంగీకరిస్తున్నాను. అందులో ముఖ్యంగా శ్రీ ఖండవల్లి కృష్ణారావుగారు కొన్ని సలహాలను యిచ్చినారు. వారు యిప్పుడు సభలో లేరు. వారు చెప్పిన సలహాలు చక్కగా, చాలా మంచివిగా వున్నవి. వారు యిక్కడ అసెంబ్లీలో యిచ్చిన సలహాలే కాదు, చాలసార్లు సహలనిస్తూ యెక్కడెక్కడో wastage యెక్కువగా వుండన్నారు. ఇప్పుడు అసెంబ్లీలోనేకాకుండా యిదివరలో నా office గదులలోను తదితరచోట్ల వారు సలహా నిస్తూవచ్చారు. వారు చెప్పేటప్పుడు యెక్కువగా wastage అవుతున్నదనే చెప్పారుగాని, ఆ wastage తగ్గించడానికి మార్గాలను చూపించి, నాకు సహాయపడినట్లయితే, యిలాంటి యిబ్బందులు, సమస్యలను తొలగించడానికి నేను

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

ప్రయత్నించేవాడిని. ఆలాగున వారు remedies ను గూడ suggest చేస్తే వాటిని నేను మనస్ఫూర్తిగా అంగీకరిస్తాను.

శ్రీ పిడతల గంగారెడ్డిగారు మార్కాపురం గురించి చెబుతూ, యేవో Indian Tariff Board కు సంబంధించిన కొన్ని పాతకాగితాలను records లో నుండి తీసుకువచ్చి, చదివి వినిపించారు. వారు అవన్నీ చదివారంటే Congress Party Whip అయినారు కనుక మార్కాపురం గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పారు. మార్కాపురం ఒంగోలుకు తుంగభద్రకు మధ్య వున్నది. కాబట్టి, యేదైనా ఒక diesel station గాని, thermal station గాని పెట్టడానికి వీలవుతే, తరువాత hydro electric power క్రింద వచ్చేటట్లుగా వీలుంటే, అటువంటి దానిని సమగ్రంగా పరిశీలించి చేయవలసినది తప్పకుండా చేస్తాము. బహుశా hydro electric power రాదని భావిస్తున్నాను. వారు కొన్ని మార్గాలను సూచించారు. వాటిలో ఒకటితీసి, యీ మార్కాపురంలో విషయంలో వారికి సహాయపడడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ సోతరాజు మొదటినుంచీ కూలీల విషయమై చెప్పారు. వారు యిందుకు సంబంధించి చెప్పినది నేను గమనిస్తూనే వున్నాను. వారొక ప్రస్తావన తెచ్చారు. అందులోవుండే workers యొక్క కష్టనిష్కారాలను అటుంచి, మిగిలినవారు కోరేకోర్కెలను నేను అంగీకరిస్తానని ముందుగా చెప్పలేను గాని, వారు చెప్పిన compensation యివ్వడానికి ఆలోచిస్తాను. మాచ్ ఖండ్ కు నేను త్వరలోనే సోవుచున్నానని చెబుతున్నాను. మాచ్ ఖండ్ లో పనిచేసే యేసుగురు కూలీలు (workers) మరణించారన్నారు. వారి మరణానికిగల కారణాలు అన్నీ తెలుసుకొని, వారికి యెండుకు compensation యివ్వలేదో, ఆ విషయాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలిస్తాను. అందుకు చాలవరకు నేను వారితో యిప్పటికే యేకీభవిస్తాను. వారికి compensation యివ్వడానికిగల యిబ్బందులను ఆన్ని తెలుసుకొనడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ పి. పుండరీకాచార్యులుగారు చెప్పినది నేనూ చేయాలనే ఆశిస్తున్నాను.

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు యిదివరలో retrench కాబడినవానికి electricity schemes లో క్రొత్తగా employ చేసేటప్పుడు priority యివ్వవలసి చెప్పారు. అది సాధారణంగా జరిగే పనే. ఎప్పుడైనా staff లు retrench చేస్తే, వారికి యేదైనా ప్రత్యేకంగా నేరాలు వ్రాచేరప్పు, అటువంటి వారిని ఖాళీలు యేర్పడినప్పుడు ప్రద్యోగములు పెట్టిన తీసుకోవడమనేది మన ప్రభుత్వ ఆచారంగా వుంది. ఎక్కడైనా ఒకటి, రెండు పొరపాట్లు జరుగుతే, అటువంటి కేసులు నా దృష్టికి తీసుకువస్తే, వారికి తప్పకుండా సహాయం చేయడానికి, వారిని తిరిగి తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. అలాంటివి సరిచేయడానికి నేను సిద్ధంగా వున్నాను. ఎక్కడైనా వారిపై bad records వుంటే, అటువంటివారిని తీసుకోనే విషయం నేను చెప్పలేను. కాని, ఖాళీవుంటే రికార్డు బాగుంటే అటువంటివారిని తిరిగి తీసుకోవడమనేది ప్రభుత్వ విద్యుత్ కధర్మము. అటువంటి వారిని తీసివేస్తే, అలాంటి కేసులు నా దృష్టికి తీసుకవస్తే వాటిని సరిచేయడానికి నేను సిద్ధంగా వున్నాను.

శ్రీ కె. వరదాచారిగారు మాట్లాడుతూ, చిత్తూరుజిల్లా విషయం చాలా చెప్పారు. చిత్తూరుజిల్లా రెండు ప్రాంతాలమధ్య వున్నది కాబట్టి, అచ్చట త్వరలో రాదని చెప్పాను. అయినప్పటికీ, కొన్ని కిలోవాట్స్ యివ్వడానికి సంబంధించిన విషయం మద్రాసు ప్రభుత్వము చేతిలోవుంది. దానిని గురించి దశరథరామయ్యగారు యింతకు పూర్వము చెప్పారు. వారు దారిలోవుండే గ్రామాలపేర్లు చాల చెప్పారు. మదనపల్లిలో Sub-station పెట్టడానికి మద్రాసు ప్రభుత్వము పూనుకోవాలి. ఈ సందర్భంలో electricity అక్కడ పెట్టడానికి Chief Engineer అంగీకరించారు. రెండు ప్రభుత్వాల Chief Engineers అంగీకరించిన తర్వాత, ఆ proposal మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు పోయింది. కాబట్టి, మద్రాసు ప్రభుత్వంతో మనము ఒక agreement కు వచ్చే పరిస్థితులు వున్నాయి. అదివస్తే, చిత్తూరు జిల్లా చాల బాగుపడుతుంది. మనం వారిలో ఒక ఒప్పందానికి రాగల్గుదుమనే నేను ఆశిస్తున్నాను.

[15th March 1954

Sri K. VARADACHARI:—మద్రాసు ప్రభుత్వం వారిని యెంత quantity యివ్వవలసినదని మీరు అడుగుతున్నారో, అందుకు సంబంధించిన details చెబుతారా?

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— ఎక్కువగా వస్తే సంతోషమే. అంతే కాకుండా, వారు కొంతవరకు యిందు సంబంధించి యివ్వడానికి వీలవుతుందని నేను అనుకొంటున్నాను. అది వారి జిల్లాలో కొంతవరకు సరఫరా చేయడానికి వుపయోగపడుతుంది. ఇక వారు పుత్తూరు తాలూకా గురించి చెప్పారు. ఇంతవరకు electricity నెట్లారునుండి కాళహస్తివరకూ, నెల్లూరునుండి గూడూరువరకూ వచ్చింది. అయితే, శ్రీ సీలం సంజీవరెడ్డి మెంబరుగాను, మంత్రిగానూ అయిన తరువాత వచ్చినదికాదు. పూర్వమున్న plans ప్రకారమే వాటిని నేను execute చేస్తూ వచ్చాను. అందుచేత ఒక ప్రాంతమునకు వచ్చిన తరువాత, దానికి ప్రక్కనవున్న గ్రామాలకు, పల్లెలకు, యింకా ప్రక్కనవున్న పుత్తూరు, తిరుత్తణి తాలూకాలకు తీసుకుపోగలమని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయడుగారు మాట్లాడుతూ, చిత్తూరు జిల్లాలో భావులకు electricity యిస్తే, బాగుపడుతుందని చెప్పారు. తాడిపత్రి సైడునవున్న గ్రామాలకు పోవటం కష్టము చాలా భావులకు supply చేస్తే, పంట అభివృద్ధి చెందుతుంది. అక్కడ భావులు తక్కువగానే వున్నవి. నిళ్ళు లేకపోయి వున్నవి. చాలాదూరం తీసుకుపోవాలి. 4 మైళ్ళదూరం తీసుకుపోవాలంటే, చాలా extra-ordinary cost అవుతుంది. Industrial load ను develop చేసి, production యెక్కువచేయాలంటే అందుకు electricity యింకా 4 మైళ్ళు తీసుకుపోవడానికి అక్కడ consumption వుండాలి. కొంత electricity consume అయితేనే గాని, తీసుకొని వెళ్ళిన ప్రయోజనం వుండదు అనే దానిని గమనించాలి. దగ్గరలో చిన్న చిన్న గ్రామాలకు తప్పకుండా తీసుకుపోబడుతుందని నా వుద్దేశ్యము. తాడిపత్రి దగ్గర ఒక thermal station ను వేయించటానికి అప్పుడు పట్టుపట్టినవారిలో నే నొకడిని. ఇంకా పది గ్రామాలకు

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

తీసుకుపోగలిగితే! నాకూ చాలా సంతోషమే. అందుచేత, అది సాధ్యమవుతుందా లేదా అనే విషయం నేను Chief Engineer కు వ్రాసి తెలుసుకొని, అంతా సవిస్తరంగా విచారిస్తాను.

శ్రీ కె. వి. రామేశంగారూ మాట్లాడుతూ వారు courts లో పంకాలు కావాలంటున్నారు. కోర్టులలో పంకాలు లేవు. చాలా బాధపడుతున్నారు అని చెప్పారు. అంతవల్ల, కోర్టులలో తప్పకుండా పంకాలు పెట్టటం ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ టి. లక్ష్మీనారాయణరెడ్డిగారు చెప్పిన విషయాల గురించి ప్రశ్నితర కాలంలోనే నేను చెప్పాను. కాని మొన్న నేను thermal station విషయమై చెప్పడం మరచిపోయాను. ధర్మవరంకు అనంతపురం నుంచి తీసుకొని వెళ్లాలంటే వీలుంటే చేయ ప్రయత్నిస్తాము. మైసూరు ప్రభుత్వముతో correspond చేసి, negotiations జరిపిన తరువాత, వారితో ఒక ఒడంబడికకు (agreement) చేసే ప్రయత్నం ఫలిస్తే, తప్పకుండా అనంతపురంనుంచి ధర్మవరం వరకు వచ్చేటట్లుగా ప్రయత్నిస్తాము. (Penukonda) పెనుకొండకు అవసరమైన line యివ్వడం లేదన్నారు. కదిరిలో పెట్టడానికి వారు యిచ్చిన సలహా ప్రకారము అంత cheap గా అవుతుందా అని ఆలోచించి, atleast next budgetలో తీసుకొని, అంతా examine చేసి, యెంతో పునర్వ్యాఖ్య పడేటట్లుగా అక్కడ చేస్తాము. Dharmavaram, మదనపల్లి మొదలైనవి మైసూరుకు దగ్గరగా వున్నట్లుగానే మైసూరుకు, బళ్లారి, అనంతపురం, చిత్తూరు దగ్గరగావున్నవి కాబట్టి అక్కడక్కడ electricity ని extend చేయమంటున్నారు. దగ్గరగా వున్నాయని యెక్కడపడితే అక్కడ tap చేసి, అక్కడనుంచి తీసుకుపోవాలంటే అది అంత వీలయ్యేపనిగాను. ఇప్పటికే మనం బళ్లారిలో Tekke అనే గ్రామంవద్ద tap చేయటం, ఒకటో, రెండో, మూడో points తీసుకొని, వారు యిచ్చిన power ను distribute చేసుకుంటే బాగుంటుందని అంటున్నారు. మళ్లీ అక్కడ యేదో stations ను తీసుకొని distribution పెట్టుకోవాలంటే, అనేక యిబ్బందులు వుంటాయి. మైసూరు ప్రభుత్వంవారు యిచ్చే power అంతా distribute చేసి యిస్తున్నారు. మనకు మద్రాసునుంచి వస్తున్న

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

విద్యుచ్ఛక్తి పెరుగొండ మరి యితరప్రాంతాలకు తీసుకువెళ్లడము వీలగు నేమో ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ లుకలాపు లక్ష్మణదాసుగారు శ్రీకాకుళం గురించి చెప్పారు. వారు అదృష్టవంతులు. మా చ్ ఖండ్ ప్రక్కనే వున్నారు. మొదట వారికిచ్చే, మిగతావారికిస్తాము. కాని దూరంగా వున్నవాటికి వచ్చిన తరువాత వారికి రావాలన్న దూరాలోచన వారికి వుండాలి. అక్కడ party వారు వున్నారని కాదు. శ్రీకాకుళం జిల్లాతో నాకు పరిచయం వుంది. కాబట్టి, అది చాలా పేదతనంగా వున్న area కాబట్టి, దానికి ప్రత్యేకంగా నాలుగు projects యిచ్చాము. electricity ఆ జిల్లాలో యేర్పాలు చేస్తున్నాము. అని శ్రీ లక్ష్మణదాసుగారికి నేను చెబుతున్నాను. ఏదైనా యీ విషయంలో తెలుసుకోవాలంటే, నాకుకూడా అంత technical matters తెలియవు. ఏదైనా Chief Engineer గారు చెప్పవలసివచ్చే. సభవారు యింకేమైనా తెలుసుకొనగోరుతే నాకు ఒక ప్రశ్నరూపకంగా యిస్తే, దానికి వెంటనే reply తెప్పించి యిస్తాను. ప్రశ్నోత్తర కాలంలో యెక్కువకాలం వుండబట్టి, యీ విషయం తరచూ ప్రస్తావిస్తున్నాం. శ్రీ కృష్ణారావుగారు యెక్కడ wastage వుందో, దానిని అరికట్టడానికి సూచనలు చేస్తే, దాని విషయం పూర్తిగా కనుక్కుంటాను. వారు wastage వుందని point out చేయడంవల్ల నాకు విచారం యేమీ లేదు. కృష్ణారావుగారు యేవైనా constructive suggestions యిస్తే, వాటిని నేను సంతోషపూర్వంగా స్వీకరిస్తాను. కాబట్టి ఎక్కడైనా లోపాలు జరుగుతున్నాయంటే ఫలానా లాపం జరుగుతోందని చెపితే, దాన్ని సరిచేసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. ఆరకంగా నాకు సహకారం ఇవ్వండి. వేట్టిజి కాని, లంచగొండితనం కాని ఉండడం నాకు ఇష్టంలేదు. కాబట్టి మీ సహకారాన్ని కోరుతూ దీన్ని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించమని కోరుతున్నాను.

31 PILLALAMARRI VENKATESWARLU:—

ఇదివరకు చుగ్రాసులో ఉండగానే priority లో కొన్ని స్కీములు sanction చేశారు. ఆ శాంక్షన్ చేసిన స్కీములు తీసుకు నేముందు రాజగోపాలాచారిగారి ఆర్డర్స్ మూలంగా అగిపోయాయి. ఇప్పుడు మీరు కొత్త prio-

15th March 1954] [Sri Pillalamarri Venkateswarlu
rities తయారు చేస్తున్నారా? లేక ఇదివరకు ఉన్నదాని ప్రకారం
తీసుకుంటున్నారా? వాటిని గురించి ప్రభుత్వం ఏమైనా చేపితే
బాగుంటుంది.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—ఎంతవరకు మనకు
sanctioned amount ఉంటుందో దాన్నిబట్టి తీర్మానం చెప్పాను.
వాలంటరీ లోన్లు ప్రకారం sanction అయిన schemes ఏమైనా
ఉంటే వాటిని వెంటనే తీర్మానం చెప్పుతున్నాను. మీకు ఏదైనా
details కావాలంటే question పంపించండి దానికి సమాధానం
పంపిస్తాను.

Mr. SPEAKER:— The question is :

“That the allotment of Rs. 93,37,300/— under
Demand XXVII-Electricity, be reduced by Rs. 100/—”

The motion was lost.

Mr. SPEAKER:— The question is :

“That the Government the granted a sum not
exceeding Rs. 93,37,300 under demand XXVII Electri-
city.”

The motion was carried and the demand was
granted.

DEMAND VI — MOTOR VEHICLES ACTS.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— Sir, On
the recomondation of the Governor, I move:

“That the Government be granted a sum not excee-
ding Rs. 5,08,600 under Demand VI - Motor Vehicles
Acts.”

అధ్యక్షా, ఈ మోటార్ వెహికల్స్ గురించి ఎక్కువగా చెప్ప
వలసిందేమీ లేదు. అది మిత్రులందరికీకూడా తెలుసు. దీనిమీద
టాక్స్ చాలా బలంఅవుతోంది. బస్సులు పెట్టుకొన్నవారు అంతా

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

కూడా ఈ మధ్య చాలా తీవ్రమైన ప్రచారం సాగిస్తున్నారు. వారికి కొంత ఆదాయం తగ్గించనే విషయం నేనూ ఒప్పుకుంటాను. ఈరోడ్లకు అయ్యే ఖర్చులో ఏ కొద్దిభాగమో యీ మోటారువాళ్ళవల్ల ప్రభుత్వానికి వస్తున్నది. కాలినడకను పోయేవాళ్ళవల్ల ఈ రోడ్లు చెడిపోవు. మంచిరోడ్లు యీ మోటారువాళ్లు నడిపేవాళ్ళకే కావాలి. వాళ్ళవల్లే యీ రోడ్లు ఎక్కువగా చెడిపోతుంటాయి. ఆ రోడ్ల ఖర్చుంతా కూడా వీళ్ళవల్ల సంపాదించుకోగలిగితే బాగుంటుంది. కాని ఏ కొద్దిభాగమో గాని వాళ్ళనుంచి మనం సంపాదించలేకుండా ఉన్నాం. మనం ప్రస్తుతం ఏ పరిస్థితుల్లో ఉన్నామో చూడండి. ఇంకా electricity, irrigation మొదలైన వాటిల్లో improve కావలసివుంది. కొన్ని రూట్లలో ఉండే బస్సువాళ్ళ పరిస్థితులు చాలా కష్టంగా ఉన్నాయి, వాళ్ళకు చాలా నష్టంవస్తుంది అని చెబుతున్నారు. జనసంఖ్య చాలా తక్కువగావున్న రూట్లలో చాలా నష్టంవస్తున్నది. కాని అన్ని రూట్లలోను ఆ పరిస్థితులే ఉన్నాయని నమ్మడానికి వీలులేదు. చాలా రూట్లలో చాలా లాభాలు వస్తున్నాయి. కొన్ని కొన్ని రూట్లలో రూట్ బస్ ఫేరైతే స్పీడ్ బస్ కు ఎవరూ application కూడా పెట్టకుండా ఉన్నారు. కాని కృష్ణాజిల్లాలో ఒక రూట్ కు applications పిలిస్తే, కొన్నివందల applications వచ్చాయి. నిజంగా నష్టం వస్తుంటే ఇన్ని applications పెట్టడం ఎందుకు? కాని కొన్నిరూట్లలో నష్టంవస్తున్నది, కొన్ని రూట్లలో లాభంవస్తున్నది. మొత్తంమీద లాభంవచ్చేరూట్లు చాలా ఉన్నాయి. కాని ఈ మోటారు ట్రాన్స్ పోర్టుకు సంబంధించిన విషయాలన్నింటిమీద ఒక సమగ్రమైన నివేదికను హాపమని ఒక ఉద్యోగిని నియమించాలని అనుకుంటున్నాను. ఉద్యోగి అంటే గవర్నమెంటు ఉద్యోగికాదు. శ్రీ రామనాథన్ మన యూనివర్సిటీలో ప్రొఫెసరు. ఆయనను నియమించడంవల్ల ఏమీ నష్టం లేదు. ఆయన ఈ సబ్ జెక్టులో బాగా చదువుకున్నవారు. దీనిమీద కొన్ని పుస్తకాలుకూడా వ్రాశారు. వారిని నియమించి వారి ద్వారా ఏదైనా సమాచారం సేకరించిన తరువాత ఈ విషయంలో ఒక నిర్ణయం చేయాలని అనుకుంటున్నాను. సమగ్రంగా ఒకసారి పరిశీలించి, యేయే tax లు allow చేయాలో, యేయే tax లు తీసివేయాలో నిర్ణయిద్దామనుకుంటున్నాను. ఈ విషయం Motor Transport వాళ్ళకు కూడా

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

తెలిపాను. ఈ లోపుల High Court వారి జడ్జిమెంటుకూడా వస్తుంది. వాళ్ళు ఏమియిస్తారో చూచి ఈ taxను continue చేయడమో లేక tax తగ్గించడమో ఆలోచించవలసి వుంది. కాని ఇప్పుడు యీ tax వల్ల ఎంతవచ్చినా ప్రభుత్వానికేమీ ఉండదు, ఇదంతా జిల్లాబోర్డులకు ఇవ్వవలసిందే. ఈ రోడ్ల మెయింటెనెన్సు అంతా జిల్లాబోర్డులదే కాబట్టి వాళ్ళకే ఇవ్వవలసివుంది. ఇదంతా మీకందరకు తెలిసినవిషయమే. జిల్లాలో R. T. O. లు, Motor Vehicle Inspectors, Assistant Motor Vehicle Inspectors కూడా ఉన్నారు.

ఇంతమంది ఆఫీసర్లున్నప్పటికీ లైసెన్సులు లేకుండా తిరుగుతున్న కార్లు, ప్రత్యేకంగా రాత్రిళ్ళు దొంగతనంగా బియ్యం రవాణాచేసే లారీలన్నీ లైసెన్సు లేనివేనని తెలిసింది. నిజంగా లైసెన్సులున్న లారీలు అంత నిర్భయంగా తిరగవేమో! ఈవిధంగా లైసెన్సులు లేకుండా తిరుగుతున్న కార్లు, సామాన్యంగా ప్రతిజిల్లాలోనూ ఉన్నాయి. ఇద్దరు ముగ్గురు ఉద్యోగసులేవుంటే వాటి నెట్లా కనుక్కోగలరు? ఎక్కువగా ఉండాలని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. కాని ఒక్క విషయం చెప్పడానికి సుతోషిస్తున్నాను. R. T. O. లు దాదాపు అందరూ యువకులుగావుండి బాగా ఉత్సాహంగా పనిచేస్తున్నారు. నూటికి 99 వాళ్ళు వారు న్యాయంగా ఉన్నారని చెప్పగలరు. మిగతా 1% ఎక్కడైనా వుంటే ఉండవచ్చు. ఆ మాత్రం safeguard లో వుంటుంది. నాకు తెలిసినంతవరకు ఉత్సాహంతోను, న్యాయ బుద్ధితోను పనిచేస్తున్నారు. leakage చాలా తక్కువగా ఉన్నది, శిక్షలు కఠినంగా యిస్తున్నారు. మంచి మంచి మార్పులు, సలహాలు యిస్తున్నారు. ఈ డిపార్టుమెంటులో మనం చేయగలిగిన మార్పులు వెద్దగాలేవు. Taxation తగ్గించడం విషయంలో ఆలోచిస్తున్నాము. కాని ఇంకా ఒక నిర్ణయానికి రాలేదు. Advocate-general సలహా తీసుకున్న తర్వాత నిర్ణయానికి రావచ్చు. ఇది చాలా చిన్న మొత్తం. దానినందరూ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

ఇక డ్వివల్స్ First Aid లో శిక్షణపొంది స్టాఫ్ కెట్లు కలిగిన వారై వుండాలనివుంది. మోటార్లకు ఎక్కడైనా ప్రమాదం సంభవించి ఎవరికైనా చెబ్బలు తగిలితే వారికి కొంతవరకైనా సహాయం చెయ్య

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

దానికి ఇది ఉద్దేశించబడింది. కాని ఈ పద్ధతి డిశంబరు నుంచిగాక, మార్చి నుంచి అమలులోకి వచ్చేటట్లు ఉత్తర్వు చేశాను. ఇది అంత అవసరమైనదిగా అనుకోను. కారులోపున్న 30, 40 మందికి దెబ్బలు తగిలితే, ఒక్క డ్రైవరు అందరికీ సహాయంచేయడం అసంభవం. దీనిని రద్దుచేయడమే మంచిదని నా వ్యక్తిగతాభిప్రాయం. దీనిని గురించి ఈ నెలాఖరు లోగానే ఏదో నిర్ణయించేస్తాను. కాబట్టి ఈ పద్ధతు ఆమోదించ వలసినదిగా కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:— Motion moved :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 5,08,600 under Demand VI - Motor Vehicles Acts.”

Sri S. VEMIAH:— Sir, I move :

“That the allotment of Rs. 5,08,600 under Demand VI - Motor Vehicles Acts, be reduced by Rs. 100/—”

Mr. SPEAKER:— Motion moved :

“That the allotment of Rs. 5,08,600 under Demand VI - Motor Vehicles Acts, be reduced by Rs. 100/—”

All the other cut motions given notice of by members would be deemed to have been moved.

* Sri M. VEERABHADRAM:— ఈ cut motion ను నేను బలపరుస్తూ కొన్ని ప్రధానమైన సమస్యలను ప్రభుత్వదృష్టికి తీవ్రంగా చూపుతున్నాను. మొదటిది యీ బస్సులు, లారీలు యితర కార్ల మీద 1952 వ సం॥రంలో మద్రాసు అసెంబ్లీలో సర్కార్ల పన్ను విధించిన సందర్భంలో మేముందరము వ్యతిరేకించాము. దానికి కారణాలు చెబుతూ ఈపన్ను బస్సు యజమానులమీద వేస్తున్నామని చెప్పినప్పటికీ అది చిట్టిచివరకు ప్రయోజనకరమై పడుతుందనీ, బస్సు యజమానులు బస్సులకు నిర్వహించడంలో 1947 కు అప్పటికి కైర్లు, యితర spare parts ధరలు సుమారు 2: రెట్లు పెరిగినందున పన్ను భారాన్ని భరించలేరనీ, దానివల్ల

15th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

ఆంధ్రదేశంలో బస్సురవాణా పరిశ్రమ అంతముగాక తప్పుదని చెప్పాము. కాని మేము చెప్పిన మాటలకు లెక్కచెయ్యకుండా తమకున్న పార్టీ బలంవల్ల దాని అప్పుట్లో నెగ్గించుకున్నారు. ఈ పన్ను ఆచరిణిలోకి వచ్చాక చాలామంది బస్సుయజమానులు దివాళాతీశారు. ఇంకా చాలామంది యజమానులు మద్రాసులోవున్న భండారిలనే మార్వాడి షాహుకారుకు 1 కోటి రూపాయలదాకా అప్పపడివున్నారు. కొన్ని రోడ్లమీద యజమానులకు చాలా లాభంవచ్చిందని మంత్రి గారు చెప్పారు. బెజవాడ, బందరులాంటి రోడ్లమీద లాభంవస్తే వచ్చివుండ వచ్చుగాని విస్తారంగా ఇతర రూట్లలో నష్టంమీదనే నడుపుతున్నారు. ఈమధ్య అనకాపల్లిలో అప్పారావు అనే బస్సుయజమాని విపరీతంగా నష్టపోయి, తనకున్న బస్సుల్లో 4 వ వంతు బస్సులను పెడ్డలలో పెట్టు కుని కూర్చున్నాడు. తగిన ఆదాయంలేక వర్కర్లకు జీతాలివ్వలేక పోయాడు. Law of diminishing results రంగంలోకి వచ్చింది. చాలా బస్సులు మద్రాసులోవున్న భండారికి, తాకట్టుపెట్టబడ్డాయి. వాళ్ళ పరిస్థితులు యిట్లావుండగా, ఈ పన్నులు ఏదో ఒకవిధంగా ప్రయాణీకుల మీద రుద్దుతున్నారు. వాళ్ళు ఈ పన్నులకు తమ జేబులలోనుంచి వెట్టుకోవడంలేదు. ప్రభుత్వ చట్టప్రకారం మైలుకు 7 ద మైల డీలు మాత్రం వసూలు చెయ్యాలనివుంటే ఒక్క బెజవాడ, బందరులాంటి రోడ్లమీద తప్పు, మిగతా అన్ని రూట్లమీదకూడా పెడ్యూలు రేటుకు ఎక్కువగానే వసూలుచేస్తున్నారు. సర్ ఛార్జీ కూడా ప్రయాణీకులదగ్గర నుంచి వసూలుచేస్తున్నారు. ఈమధ్య హైకోర్టు తీర్పు వచ్చిందనీ, taxation ను తగ్గించడమో లేక బస్ రేట్లు పెంచుకోవడానికి అనుమ తించడమో చెయ్యాలంటున్నారు అంటే యింతవరకు illegal గా అమలులోవున్న రేట్లు legalise చేస్తారన్నమాట. అప్పటినుంచి బస్సు రేటుమీద రూపాయికి 0-0-9 సర్ ఛార్జీ టికెట్టు మీదవేసి మనదగ్గర నుంచి వసూలుచేస్తారు.

బస్సు యజమానుల పరిస్థితి, బస్సు పరిశ్రమ ఆంధ్రదేశంలో దివాళా తీసేస్థితికి వచ్చాయి. దీనిని రక్షించకపోతే ఆంధ్రదేశంలో బస్సులు, లారీలు లేకుండాపోయి, బళ్ళు, ఒంటెద్దబళ్ళు సిద్ధమవుతాయి. గా॥ కోటిరెడ్డిగారు అవే కావాలంటున్నారు లెండి! బస్సు ఛార్జీలు

Sri M. Veerabhadram]

[15th March 1954

ఎక్కువ వేసే విషయాలను, ఇతర విషయాలను గురించి రిపోర్టు తయారు చేసేందుకు ఒకరిని నియమిస్తామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఒకరినివేస్తే మరకీ అది సమగ్రమైన రిపోర్టు కాకపోవచ్చును. నడుక యిద్దరు చుట్టి రినివేస్తే బాగుంటుంది. ప్రభుత్వం తరపున ఒకరు, యజమానుల తరపున ఒకరు, కార్మికుల తరపున ఒకరువుండి, రిపోర్టు సమన్వితం లాభికారకం అని జరుగుతుంది.

[Sri G. Nagabhushanam occupied the Chair]

ఈ పర్సుల భారంతో కృంగిపోతున్న బస్సుయజమానులు ఆ భారాన్ని కార్మికులపై మోతున్నారు. అందుచే ఈ బస్ కార్మికుల స్థితి యింకా హీనమైపోతోంది. ఇదివరలో నువ్రాస్ ప్రభుత్వం, 20 బస్సులు కలిపి ఒక్క ఏజెంట్ నిర్వాహణ చేశారు ఆదిలాబాద్. ఇప్పుడు లేకపోవడం బస్ కార్మికులకు చాలా యిబ్బందిగా ఉంది. 20 బస్సులు కలిపి ఒక ఏజెంట్ గా run చేస్తే యజమానులతో వచ్చే సమస్యలపై పరిష్కారానికి ప్రభుత్వానికి బస్ కార్మికులకు సహకార్యంగా ఉంటుంది. ఈ మధ్య ప్రభుత్వం ఏ ఏజెంట్ తో five ఏజెంట్లు చేయవలసి అర్జీలు జారీచేసింది. అందుకు బస్సులు ఒకటిగా అనాలని కాదు. 2 లేక 3 బస్సులున్న ఏజెంట్లను మిగిలిన బస్సులు రోడ్లకు సంపాదించుకోవడానికి మాత్రమే ఆవకాశం ఉన్నట్లుంది యీ అర్జీలు. అది ఎంతమాత్రము లాభదాయకం అని అర్జీలు చేస్తున్నాను. 5 బస్సులతో 1100 ఏజెంట్లుచేస్తే ఎంతమాత్రము లాభదాయకం కాదు. కనుక ఆలాకారుగా కొంచెముచేసి 20 బస్సులకు ఉన్న ఒక fleet ఛార్జి ఫిలోనడపుకుంటే యీ చాలా లాభదాయకంగా ఉంటుంది. 20 బస్సులు కలిపి ఒక fleet క్రింద ఉన్న చేస్తే బస్ రవాణా ఛార్జిలోనే కొంత మార్పు రావడానికి ఆవకాశం ఉంటుందని నేను అనుకుంటున్నాను. Road Traffic Code లో డ్రైవరు కారును ఏవిధంగా నడపాలో చూల్తు వున్నాయి. అదేవిధంగా నేరాల జాబితా కూడా వుంది. ఈ చూల్తులో చాలాభాగం ప్రస్తుత పరిస్థితులకు సరిపోవు కనుక మార్చాలి. అంతేకాక యీ చూల్పు తెలియ నవసరం లేకుండానే మంత్రి అవుతాడు అభ్యంతరం లేదుకాని డ్రైవరుగా అర్హుడవుతాడు. కాబట్టి చూల్పు మార్చాలి. ఈ drivers కు conductors కు ఉండే కష్టనష్టాలను చెప్తూ ఈ విషయా

15th March 1954] [Sri M. Veerabhadram

అను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ drivers, conductors R. T. O. అంటే భయపడాలి. Sub-Inspectors అంటే, భయపడాలి. Break Inspector అంటే, భయపడాలి. R. T. O. గాడి side యివ్వకపోతే తంటా, Police Inspector గారి కారుకి side యివ్వకపోతే తంటా. R. T. O. గారి కారుకిగాని, Inspector గారి కారుకిగాని side యివ్వకపోతే conductor licence, driver licence suspend చేయడం జరుగుతోంది. ఆ బస్ నే కొన్ని సందర్భాలల్లో suspend చేయడం జరుగుతోంది. కాబట్టి ముందరి supervision లేకుండా చేయాలి. తరువాత First aid ను డ్రైవర్స్కు, కండక్టర్స్కు అందరూ విధిగా నేర్చుకోవాలి అన్నాడు. First aid ను నేర్చుకోవాలనే principle కి నేను వ్యతిరేకం కాదు. కాని అట్టి training ను పొందడానికి అవసరమైన అవకాశం డ్రైవర్స్కు కండక్టర్స్కు యివ్వకపోడాన్నే నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ట్రయినింగ్ ను ఖర్చు అందుకు అవకాశం యజమానులుకాని ప్రభుత్వంకాని, యివ్వడంలేదు. అందుచేత నేనా వ్యతిరేకం. తరువాత ప్రభుత్వ Ambulance కార్లు అనేవి వున్నాయి. ఆ Ambulance కార్లే ఈ రోజులలో సరిగాలేవు. అవి కూడా చాలా ప్రమాదాలకు లోనవుతున్నాయి. అవి Ambulance కార్లు పేరుకుమాత్రమే. ఉదాహరణకు మొన్న నొక Ambulance car చంద్యాలనుంచి ఇక్కడికి వస్తున్నప్పుడు ప్రమాదానికి గురై ఆ డ్రైవర్, అందులోని పేషెంట్ కూడా చనిపోయారు. ఆ పేషెంట్ వెంటనే చనిపోయాడు. డ్రైవర్ మాత్రం తరువాత చనిపోవడం జరిగింది. అందుచేత Ambulance లోను First Aid లోను అంత సమృద్ధంలేదు. ప్రమాద మేదైనావస్తే సంతరించవలసిన Ambulance Van కూడా ప్రమాదానికి గురై నది. Training Course పెట్టడంలో ప్రభుత్వం మోటారు కార్మికుల యిబ్బందిని గమనించలేదు. ప్రతిరోజుకు ఉదయం 6 గం. నుండి సాయంత్రం 7 గంటలు ఒప్పులుమీద ఓరుగుతూ రెలా ఈ training అవగలరు. ఈ training అవడానికి వారి వద్ద బ్యాంకు ఉండదు. వారు పనిలో ఉండగా ఆ training undergo అవడానికే ఏలుండదు. అందుచేత ఈ training విషయంలో బాధ్యత ప్రభుత్వంగాని, బస్సు యజమానులుగాని వహిస్తే బాగానే ఉంటుంది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమో, బస్ యజమానులో బాధ్యత వహించే

Sri M. Veerabhadram]

[15th March 1954

లాగ ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేయాలి. దీనికి ప్రస్తుతం వున్న కాలపరిమితి 31-3-1954 వరకు వుంది. దానికి కనీసం. ఒక సం. వరకైనా పొడిగించి ఈలోపుగా డ్రైవర్లు, కండక్టర్లు first aid శిక్షణ పొందేందుకు ఉండవలసిందే, కాని First aid certificate అవసరమైన అవకాశాన్ని ప్రభుత్వం కల్పించాలి లేదా యజమానులు చేసేటట్లు చూడాలి. కాని First Aid Certificate లేనిదే యిప్పుడు కొన్ని licences renewal చేయడానికి ఏలులేదంటున్నారు. అసలు ఇది వరకు licence ఉన్నవాళ్లకు licence renew చేసుకోడానికి rules ను relax చేసి ఇకముందు క్రొత్తగా ఎవరైనా licence కావాలంటే వారికి First aid training అయి, certificate ఉండాలంటే సమంజసంగాను, సబబుగానూ ఉంటుంది. ఇక బస్లు over load చేసే విషయంలో owners నే అనాలి కాని బస్ కార్మికులను నిర్బంధించవలసిన అవసరం ఎంతమాత్రంలేదు. బస్ కార్మికులు బస్లలో over load చేస్తున్నారంటే, excess fares వసూలు చేస్తున్నారంటే, దానికంతకు బస్ యజమానులే కారణం. బస్ యజమానులు లాభం రావాలనిచెప్పి over load చేయమని excess fares వసూలు చేయమని డ్రైవర్లకు, conductors కు చెప్తూ ఉంటారు. over load చేస్తే Conductor licence, Driver licence కూడా పోలీస్ వాళ్లు hand over చేసుకోవడం జరుగుతోంది. అసలు conductor over load చేస్తే Driver licence కూడా hand over చేసుకోవడం, cancel చేయడం ఎందుకు? బస్లనుకూడా, 2, 3 నెలలు తిరగకుండా చేసి, Driver, Conductor ల licence లను నెలలతరబడి suspend లో చేయడం జరుగుతోంది. కొన్ని కొన్నిచోట్ల Driver, Conductor ఇద్దరు ఏకమై overload చేయడం జరుగుతోంది. అది ఎలాంటి సందర్భంలో జరుగుతుందంటే, యజమానులునారికి సరిగా జీతములు యివ్వరు. యివ్వకపోతే వాళ్ళు over loadచేయడం, excess fares వసూలు చేసి వాళ్ల బట్టెలు జీతాలు అందులోనుంచి తీసుకొనడం జరుగుతోంది. ఉదహరణకు అనకాపల్లిలో తాకాశిపు అప్పారావు అనే ఆయనకు చెందిన బస్సుల్లో ఇది జరుగుతోంది. తరువాత 3rd form certificate ఉంటే కాని driving licence యివ్వవడం జరుగుతోంది. 3rd form చదివితేనేగాని, ఆ certificate వుంటేనేకాని licence లు యివ్వబడవని ఈ మధ్య ఒక G. O. కూడా వచ్చింది. ఇప్పుడు ఉన్న

15th March 1954]

[Sri M. Veerabhadram

drivers 'యొక్క' licence లు renew చేయడానికి మాత్రం ఈ rule ను అడ్డురాకుండా జేయాలని చెప్తున్నాను. కొత్తగాయిచ్చే licence కు మాత్రమే ఈ rule వుండేట్లు చేయాలి.

ఇకపోతే city service లో load చేయకపోతే ప్రయాణీకులకు చాలా inconvenience కలుగుతుంది వాల్తేరులో Andhra University silver jubilee convocation జరిగింది. దానికి చాలామంది జనం వచ్చారు. ఆ జన్నాన్ని city నుంచి కాలేజీకి కాలేజీనుంచి cityకి తీసుకురావాలంటే over load చేయకుండా ఏలా కుదురుతుంది? over load చేసినందుకు 15 రోజులు డ్రైవరు లైసెన్సు సస్పెండ్ చేయబడింది. city service లో over load చేస్తే కొన్నికొన్ని సమయములలో వాళ్లను పట్టుకోకూడదు. మొత్తంమీద ఈ Motor Bus service లో బస్ కార్మికులకు చాలా అన్యాయాలు జరుగుచున్నాయి. ప్రభుత్వం బస్ యజమానుల పక్షమే వహిస్తోంది. ఉదాహరణకు West Godavary District లో బస్ యజమానులకు, కార్మికులకు వచ్చిన తగాదా సందర్భంలో labour officer, జిల్లా కలెక్టర్ ఇచ్చిన తీర్పునుకూడా యజమానులు ఒప్పుకోకపోతే కార్మికులు ఆదోళనచేస్తే అక్కడవాళ్లపై 144 సెక్షన్ కు ఉత్తర్వులు జారీచేశారు. మొన్న West Godavary నుంచి ఒక పెద్దమనిషి వచ్చాడు ఆయన హాస్టల్లో మాతోనే వున్నాడు. మోటారు కార్మికుల తగాదాను గురించి సంజీవ రెడ్డిగారికి represent చేశారు. అయితే నాలుగురోజులు West Godavari లో కనపడనందున రహస్యంగా మోటారు కార్మికులను రెచ్చగొడుతున్నాడనిపోలీసులు రిపోర్టు వ్రాసినందున అరెస్టు చేశారు. ఆ జిల్లాలోగల పోలీసు ఆఫీసరు సమర్థవీయంగా పనిచేయడంలేదు. సమర్థులను పంపాలని అనుకుంటున్నానని సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పారు. పంపించారు. క్రొత్తవాని ఎవరిని పంపించారు అంటే 1947 మొదలు 1951 వరకు ప్రజలపై అనేక రకాలుగా అత్యాచారాలు చేసిన ధామసుగారిని పంపించారు. గ్రామగ్రామానికి S. A. P. వాళ్ళను పంపించి భయంకరమైన పరిస్థితులు కల్గిస్తున్నారు. ఈ రోజు బాధ్యతవహించవలసింది, యజమానుల పక్షం వహించి కార్మికులకు వ్యతిరేకంగావున్న ప్రభుత్వమే. ప్రభుత్వం యజమానుల పక్షంవహించినా, ఒక విషయం మరచిపోవద్దు. తుపాకులవల్ల కార్మికుల ఉద్యమాన్ని అణచలేరని చెబుతున్నాను. ఈ

Sri M. Veerabhadram]

[15th March 1954

రోజున West Godavary లో వచ్చిన పరిస్థితులను సరిదిద్దడానికి పూను కోకపోతే రాష్ట్రంలో వుండే మోటారు కార్మికులు అందరూ తమ అసమ్మతిని, West Godavary మోటారు కార్మికులపై తమ సానుభూతిని, నెల్లూరుజిల్లాలోవుండే బస్సు వర్కర్లు ఈ రోజున 1 గంట సానుభూతిసమ్మె చేసిన మాదిరిగానే, తెలియచేస్తారని హెచ్చరికచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

Sri PRAGADA KOTALAH:— అధ్యక్షా, నేను ప్రధానంగా ఒకటి, రెండు సూచనలు మాత్రమే చెప్తాను. ముఖ్యంగా బస్సుల నిర్వహించే విషయంలో కొద్దిమంది వ్యక్తులకు 20 బస్సులవరకు ఇవ్వడం అవసరమనే సూచన ఇటీవల చేస్తున్నారు. ఇది సరియైన విధానం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ బస్సుల వ్యాపారంలో మధ్యతరగతి ప్రజలు రావడానికి అవకాశం వుండే విధంగా ప్రభుత్వం తన విధానం రూపొందించుకోవాలి. అయితే సాధారణంగా ఎవరైనా ఈ వ్యాపారం చేసుకోవడానికి వేలకొద్ది రూపాయల ధనం వుంటేకాని సాధ్యంకాకుండా వున్నది ప్రభుత్వం అన్నిరంగాల్లో సహకార ఉద్యమాన్ని అభివృద్ధిచేస్తామని బాహాటంగా చెబుతున్నారు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో బస్సుల వ్యాపారాన్ని సహకార సంఘాలవరం చేయడానికి ఎవరూకు ప్రయత్నించ కూడదని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా అనేకమంది వెనుకబడినవాళ్ళు అంతా సహకార సంఘాలు ఏర్పరిచి బస్సుల వ్యాపారం చేసుకుందామంటే, Transport శాఖవారు route ఏదైనా ఇస్తామన్నారు, అలాగయితే register చేస్తామని Co-operative department వాళ్ళు అంటారు. ఈ విధానంవల్ల సహకార ఉద్యమాల వ్యాప్తి అవకాశం లేకుండా పోయింది. అందువల్ల ప్రభుత్వం తన విధానం స్పష్టంగా చెబుతూ అధికారులకు సూచనలుచేస్తే, క్రమక్రమంగా సాధారణమైన ప్రజలు ముందుకురావడానికి అవకాశం వుంటుంది. అప్పుడు అందులో పని చేసే కార్మికులకు అవసరమైన ప్రయోజనాలు కల్గించడానికి ఏలువుంటుంది. డ్రైవర్లు, కండక్టర్లు, అందరూ సహకారసంఘం అయినప్పుడు 5 లు వాటాధనంకట్టి ఎవరికివారే బాధ్యత వహించడానికి, వ్యవహారం చేయడానికి అవకాశం వున్నది. ప్రభుత్వం ఈ సహకార సంఘాలకు ప్రోత్సాహం ఇవ్వడంలేదు. Ex-servicemen Transport

15th March 1954]

[Sri Pragada Kotayya

Co-operative Societies ను ఏర్పాటు చేసారు. అందులో Transport Society' వారు traffic board ను approach అయితే మీకు 2, 3 బస్సులు ఇచ్చాము, కదా అంటున్నారు. మొత్తానికి సహకార ఉద్యమం దేశంలోనికి వచ్చింది. Transport Cooperative Societies ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మొత్తం ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో 20 దాకా societies వున్నా ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 2, 3 సొసైటీలే వున్నాయి. గుంటూరులో ఒకటి పనిచేస్తోంది. పెట్టుబడిదారులను క్రమక్రమంగా తొలగించడం మన విధానం అని ఒకవైపు చెబుతూ, మరొకవైపు పెట్టుబడిదారులను కుబేరులనుచేసే విధానం ప్రభుత్వం అవలంబిస్తోంది అని అభిప్రాయపడుతున్నాను. నేను ఉమ్మడి మద్రాసురాష్ట్రంలో వుండగా ఒక సూచన చేశాను. 400, 500 సభ్యుల వరకు వున్న ఈ societies లోని వారిని పన్నులనుంచి మినహాయించి, సహకార ఉద్యమాన్ని ప్రోత్సహించాలి అని కోరివున్నాను. ఇప్పుడుకూడా అదే సూచనచేస్తూ, వాటిని పన్నుల భారంనుంచి తప్పించాలి అని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

Sri B. KRISHNAMURTHI RAO :— అధ్యక్షా, మంత్రి

గారు చెబుతూ బస్సు యజమానులు ఎక్కువపన్ను కడుతున్నాం అని విజ్ఞాపన చేసారనియు, వారికి చాలా నష్టంవస్తోంది అనియు చెప్పారు. కొన్ని రూట్లు లాభంవస్తాయి, కొన్నిరూట్లు నష్టంరావచ్చు, సమగ్రంగా విచారణచేయించి, ఏదైనా కృషిచేస్తామని చెప్పారు. వారు చెప్పిన మాటలనుబట్టి చూస్తే, కొంతవరకు ఆశాజనకంగా కనిపిస్తోంది. ఇంతకు మునుపు ప్రగడకోటయ్యగారు మూలాడినపుడు fleet owners సిద్ధాంతంగురించి చెప్పారు. అది మంచిదికాదని చెప్పారు. ఆ పద్ధతిలో బస్సులు నడిపేవారికి ఏమైనా లాభం రావచ్చునేమో. ఆంధ్రరాష్ట్రంలోను, మద్రాసు రాష్ట్రంలోను 30 సీట్లు వున్న బస్సుపై యజమాని చెల్లించేపన్ను సంవత్సరానికి రు. 4725 లు వున్నది. చెల్లిస్తున్నాడు కూడా. తక్కువగా చెల్లించేది పశ్చిమ బెంగాలులో రు. 141 లు; పంజాబులో రు. 157 లు. బస్సుయజమానులు ఎక్కువగా సంపాదిస్తున్నారు అనే అభిప్రాయం నిశ్చయంగా ప్రభుత్వానికి కలిగియున్నట్లుంటే, ఈనాడు మనది లోటుబడ్డట్లు కనుక వాళ్ళపై పన్నులు విధించవచ్చును. దీనివల్ల వాళ్ళు over load చేయడం, వాళ్ళపై charge పెట్టడం,

Sri B. Krishnamurthi Rao] [15th March 1954

charge తప్పించుకుంటున్న ఉద్యోగస్తులకు కాస్తో కూస్తో ఘట్టచెప్పి తప్పించుకోడం, ఇవన్నీ తప్పిస్తోతాయి. కానీ నాళ్ళకు ఎక్కువలాభాలు వస్తున్నాయి అని, సులభమైన వ్యాపారం అని, కాస్త కూర్చుంటే లాభాలు వస్తాయని ప్రభుత్వ దృక్పథంలో వుంటే, ఆ వ్యాపారం మనమే చేస్తే బాగుంటుంది అని నా సలహా. మొత్తమీద రాష్ట్రం అంతా లెక్కవేస్తే రు. 5700 కడతారు. రు. 4200 పన్నురూపంలో, రు. 1500 sucharge రూపంలో. లాఠీనాళ్ళు రు. 1970 లు కడతారు. మొత్తం 2200 బస్సులు వున్నాయి. వాస్తవానికి 20,40,000 వేలు బస్సులవల్ల, లాఠీలవల్ల 59 లక్షల 10 వేలు రానాలి. కార్లు 21 లక్షల 19 వేల దాకా చెల్లించాలి. ఈ tax అంతా మనకు వస్తోందా? లేదు. Motor Vehicles నుంచి మనకు వచ్చే income చాలా తక్కువగా ఉన్నది. మొత్తమీద రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి 8 వేల చిల్లర, కేంద్రప్రభుత్వానికి 6 వేల చిల్లర, మొత్తం రు. 14930 లు పైగా మనమే వసూలుచేస్తున్నాము. ప్యాసింజర్లుపై కూడా ఈమధ్య కేట్లు పెంచారు. ప్రభుత్వానికి చెప్పేది ఏమంటే, నిజంగా బస్సు వాళ్లు లాభం సంపాదిస్తే అది జాతీయం చేయండి. వాటికి కష్టపడ్తోంది అంటే, ఎవరో expert ను వేసి విచారణ చేయిస్తాము అన్నారు. దీనికి నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. శాసనసభలో వున్న చురం ఏవిధానం అయినా తయారు చేయడానికి బాధ్యులుగా ఉండాలి. ఎక్కడో ఉన్న వాని తెచ్చి ఆయన చేత విచారణ చేయించితే, శాసనసభ్యులకు సంబంధములేని కార్యక్రమం అనుసరించాల్సి వస్తుంది. ఆ నియమించే వాళ్ళేవరైతే మోటారు పరిశ్రమలో అనుభవం వున్న వాళ్ళు, నిష్పక్షపాతంగా ఉన్న వాళ్ళుగా నిర్ణయించాలి అని కోరుతున్నాను.

* Sri S. NARAYANAPPA:— అధ్యక్షా, ఈ మోటారు పన్నుల విషయమై బస్సు యజమానులు ప్రభుత్వానికి, శాసనసభ్యులకు తమ కష్టములనుగురించి విజ్ఞప్తులు పంపుతూ, ఈ పన్నులభారాన్ని భరించలేము అని అంటున్నారు. కాపట్టి ఈ పన్నుభారాన్ని కొంత వరకు తగ్గించగల యోచన చేయవలసియున్నది. బస్సు యజమానులు చాలామంది ఆర్థికముగా దెబ్బతిన్న సంగతి వాస్తవమే. ప్రయాణీకులుకూడా ఆర్థికపరాద్రవ్యమువల్ల ప్రయాణాలు మానుకున్నారు.

15th March 1954]

[Sri S. Narayanappa

ఎంతో ఎక్కువ అవసరం ఉంటేనే ప్రయాణం చేస్తారు. సాధారణ పరిస్థితులలో ప్రయాణాలు మాచుకున్నారు. కలెక్టర్లు తగ్గివే. పన్నుల భారము తగ్గలేదు. కాని ఈ పన్నులను తగ్గించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటే, మన బడ్జెటు తారుచూరు కావచ్చునని సుకోచించవచ్చు. అభివృద్ధి, నున అధిక ప్రాతికూల, దెబ్బతినవచ్చును. ఈ సందర్భంలో చేసు ప్రభుత్వానికి ఒక విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మోటారు యజమానులందరకు ఒకేమాదిరి లాభములు ఉండవు. జిల్లాలలో కొన్ని అక్కడక్కడ కొన్నికొన్ని మంచి బస్సు రూటులు ఉంటవి. కలెక్టరు తక్కువగా వచ్చే బస్సు రూటు ఉన్నవి. అందువల్ల ప్రభుత్వం అజమాయిషి చేయించి, ఒక్కొక్క జిల్లానుకాని లేక ఒక్కొక్క తాలూకాను పోయి కొని, అయా ప్రాంతములలో కొన్ని రూట్ల ఆదాయమును అనుసరించవచ్చును. కలెక్టర్ల పరిశీలన జరిగిన తరువాత పన్నుల తగ్గిపు ఏర్పాటు చెయ్యవచ్చును. అప్పుడు ఒప్పు యజమానులు చెప్పేదానిలో సత్యం ఉన్నదో లేదో తెలుసుకొవచ్చును. కనీసము యీ పదతి అనులు జరిపే బస్సు యజమానులకు న్యాయంబడునని కోరుచున్నాను. ఇది వరలో మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉన్నప్పుడు ఒప్పురూట్లకు వేలాపాట పెడితే బాగుండునని సలహాలు కొంతమంది యిచ్చినాడు. నున ప్రభుత్వం ఆ పద్ధతిని అనులుపెడితే బాగుండునేమో పరిశీలించవలయునని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. సహకారసంఘాల రూట్లకు మంజూరుచేయు పద్ధతే బాగుండును. అయితే, యిప్పుడు పనిచేయుచున్న మోటారు సహకార సంఘాలుకూడా చాలామట్టుకు లిక్విడేటు అగుచున్నవి. ప్రగడ కోటయ్యగారు చెప్పినట్లు, ఒకటి, రెండు సంఘాలు రాష్ట్రములో ఉంటే ఉండవచ్చును. వాటికి సహాయం చెయ్యడానికి ప్రభుత్వం వెనుకాడదని భావించుతాను.

తరువాత డ్రైవర్లు, కండక్టర్లు ఓవరులోడ్డు కేసులకు లైసెన్సులు రద్దుచేయడంవల్ల వారు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఒకటి రెండు సంవత్సరములు వరకు లైసెన్సులు సస్పెండుచేసిన సంగతులు నాకు తెలుసును. అప్పుడు డ్రైవర్లు, కండక్టర్లు రైతులవద్దకు వెళ్ళి ధాన్యం భిక్షమెత్తుకొని జీవనము చేసినసంగతి నాకు తెలుసును. డ్రైవరు, కండక్టర్లు తప్పచేస్తే వారి కుటుంబాలకు కష్టం కల్గించడం న్యాయంకాదు.

Sri S. Narayanappa]

[15th March 1954

జాల్గానాలు వెయ్యవచ్చును. ఈ పద్ధతి అమలుజరుగునట్లు ప్రభుత్వంవారు ఏర్పాటు చేయవలయును.

తరువాత జైల్దార్లు, కండ్లకర్లు First Aid ప్యాసు కావాలని నిబంధన ఉంది. దద్దుచేస్తామని మంత్రిగారు అన్నారు. ఈ విషయంలో ఒక మనవి చేస్తున్నాను. ఫస్ట్ ఐడియం సర్టిఫికేటు పొందుపద్ధతి అమలు పరచిన బాధలేదు. గాని అందుకు రిరూపాయల రుసుము చెల్లించే పద్ధతి మాన్పించవలయును.

ఇంకొక విషయము. ఈ మోటారుబండ్లకు వెనుకభాగమున రెండు టైర్లు చక్రములు వున్నందున రోడ్డు చాల పాడయిపోయినవని యింజనీర్లు తలపోయచున్నారు. ఈవిషయంలో తగిన పరిశీలన చేయించి తగినచర్యలు తీసికొన్నగాని రోడ్లపై వెచ్చించు ద్రవ్యము నిరుపయోగము. రోడ్లు బాగులేవు అంటే ఇంజనీయర్లు తప్పును మోటారు బండ్లమీద వేయుచున్నారు. కాబట్టి సింగులు టైరు బండ్లను ప్రవేశపెట్టు ప్రయత్నము అమలుజరుపవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU :—
అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం ఈ మోటారు బస్సు ప్యాసింజర్ల సర్చార్జి ప్యాసు అయిన తరువాత, ఏమోస్తరుగా పనిచేస్తున్నది, ప్రభుత్వానికి లాభము వస్తున్నదా, ఆదాయము ఎక్కువయిందా లేక తగ్గిందా అన్న వివరములు మంత్రిగారు చెప్పలేదు. నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే ఆటలు ప్యాసు చేసిన తరువాత రిసల్టు ఏవిధముగా ఉన్నవీ చూడడం ప్రభుత్వం విధి. ఆవిషయంలో క్రిష్ణారావుగారు చెప్పినట్లు 200 బస్సులు, 3000 లారీలు పనిచేస్తున్నప్పుడు సుమారు 20 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయము రావలసి యుండును. కాని బడ్జెటులో 1 కోటి 48 లక్షలు మాత్రం చూపించేరు. దానినిబట్టి చూస్తే కొన్ని బస్సులు, లారీలు ఆగిపోయినట్లు తెలుస్తున్నది. యజమానుల పరిస్థితులను తెలుసుకొని మంత్రిగారు ఈ సర్చార్జి విశుద్ధాచేస్తే బాగుండును.

ఇకపోతే బస్సురూట్లను ఆక్షనుచేస్తే బాగుండునని నా మనవి. మద్రాసు శాసనసభలో మాపార్టీ ఉపనాయకుడుగా పనిచేసిన తిమ్మా రెడ్డిగారు చెప్పేఉన్నారు, కొన్ని రూట్లలో లాభమువస్తుంది, కొన్ని

15th March 1954]

[Sri S. Narayanappa

టిలో రాదు కాబట్టి వేలాపద్ధతివల్ల ప్రభుత్వానికి లాభమురావచ్చును.
vested interests మాత్రం ఇప్పుడు లాభములు పొందుతున్నాను.

[At this stage Mr. Speaker resumed the Chair]

Sri G. NAGABHUSHANAM:—Sir, Just like exports and imports, the then tax on motor vehicles affected a very good source of income. As a member of the composite Madras State, I was one of those who advocated for the increased tax on motor vehicles. But now conditions have changed thoroughly. Most of the proprietors, so far as, I know are undergoing great hardships and it is becoming impossible for them to maintain the regular services. Particularly in my Anantapur district, many of the vehicles often go empty. No doubt, there are certain routes which always carry a large number of passengers and which are profitable, but there are certain routes where most of the passenger vehicles go empty, because the purchasing power of the people has gone down and as a result of it they are not moving about as before. Besides, there is a slump, not only in India, but throughout the world. Therefore, on account of the present economic slump and on account of acute unemployment, it has affected this business of motor vehicles. The present condition of the proprietors of motor vehicles is really pitiable. I would request the Government to take note of this and see that the proprietors get some relief. I congratulate the Hon. Sri N. Sanjeeva Reddi that he has decided to take steps to mitigate the hardships by appointing of a committee to investigate and find out how far and to what extent the tax could be reduced to afford reasonable relief. The suggestion made by the Hon. Deputy Chief Minister is very reasonable and acceptable in the present existing circumstances.

It is a very good suggestion to give training to the drivers and conductors in first aid and nobody can oppose

Sri G. Nagabhushanam]

[15th March 1954

it. But the Government have not provided the means for these poor people to undergo the necessary training. The Government must come forward with a practical scheme by which the poor people can undergo this first-aid training. It is really beneficial to them during times of emergency. I would therefore suggest that the Government should first provide means before they think of first-aid training to be given to the drivers and conductors.

With these words, Sir, I support the Demand moved by the Hon. Sri N. Sanjeeva Reddi.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— అధ్యక్షా, మోటారు కార్మికుల గురించి మోటారు యజమానులగురించి వీరభద్రం గారు విశాలంగా చెప్పారు. కొన్ని విషయాలకు కనీసం జవాబు చెప్పవలసి యున్నది. వీరు bus వాండక్లకు సప్టము వస్తుందని sympathise చేశారు. అందుకు నాణిని నేను అభినందిస్తున్నాను, ఏదో పెద్దమార్పు వచ్చి నట్టుంది. Sympathise చేయడము మంచిదే. Surcharge వేయడము వల్ల passengers మీద పడుతుందని చెప్పినారు. 20 bus లు పెట్టడ మనేది try చేశారు. మూడునుంచి 5కు వచ్చింది. 20 బస్సులు పెట్టడము మంచిదే. వాండక్లకు బలవంతముగా చేర్చుకోవాలి. యిష్టములేని రెండు మూడు బస్సులను కలిపివేస్తే వాండక్లు 4 రోజులకే దెబ్బలాడుకుంటారు. కోర్టుకుపోతారు. Advantage ఏమిటో వెలియదు. కాని co-operative basis పైన పనిచేస్తే ప్రోత్సాహము యివ్వాలని కోటయ్య గారు చెప్పారు. నిజమే. అనంతపురంలో యీలాగే పెట్టి insolvent అయినారు 47-48 రోజులు పెట్టడము క్రొత్త బస్సులు అమ్ముకోవడము జరిగింది. వాండక్లు co-operative basis పై నడుపుకుంటామంటే తప్పుకుండా దానిని ప్రోత్సహించవలసి వుంటుంది. యిక First-aid ను గురించి వీరభద్రంగారు చెప్పారు. Drivers, Conductors First-Aid నేర్చుకోవడము మంచిది. ఇకమీద క్రొత్తగా ప్రవేశించే Drivers, Conductors నేర్చుకోవాలని, అట్లు నేర్చుకుంటే మంచిదనే ఆలోచిస్తున్నాను. Drivers, Conductors, R. T. Os., Motors Ins-

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

pectors, D.S.Ps, checking చేయడమువల్ల బాధపడుతున్నారని అన్నారు. నిన్ననే నేను ఆత్మకూరు వెళ్ళాను. నా car ను చూడగానే ఎదురువచ్చున్న బస్సును ఆపి అందరు ఒంటికి కూర్చున్నారు. కనీసము 30 మంది దిగివుంటారు. యీ 30 మంది దిగినా బస్సు full గానే వుంది. ఎంతమంది officers ఉన్నవారు మామూలు జరిచ్చేస్తారే వుంటారు. ఈ ముగ్గురు officers కనుక్కోవడము చాల కష్టము.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAIAH:— అంతరించి allow చేయకుంటే చాలు.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— ఇప్పుడు punishments చాల severe గా వున్నాయన్నారు. కొన్ని routes కొట్టివేస్తున్నారనికూడ భద్రంగా చెప్పారు. కాని పదిసార్లు punishment యిచ్చినా మారనివాళ్లను ఏమి చెయ్యాలి? ఒకటి 8 punishments యిచ్చారు. ఆయన January లో 2-3 దఫాలు వుంది. యీ మాదిరి repeated గా చేస్తున్నారు. ఒకటి—కేసు మాత్రము నాకు appeal కు వచ్చింది. ఒక్కసారి తప్పచేస్తే permit cancel చేయడము జరుగదు. 10 సార్లు punishment యిచ్చినాకూడ మరి చేస్తే permit cancel చెయ్యకుండా ఏమాత్రము దయచూపడము మంచిదికాదు. బస్సులను suspend చేస్తే చాల యిబ్బంది కలుగుతుంది. 15 రోజులో buses ను suspend చేస్తే, ఆ 15 రోజులు వాళ్లు యిట్లో కూర్చుంటారు. కాని passengers కు చాల యిబ్బంది కలుగుతుంది. కొందరు ఉద్యోగులు ఒక సలహా చెప్పారు. Suspend చేయకుండా heavy fines వేస్తే సరిపోతుందన్నారు.

Passengers కు యిబ్బందులు కలుగకుండా suspend చెయ్యాలి. వరుసగా bus ను 15 రోజులు, suspend చేస్తే సాఫము ప్రజలకు చాలా యిబ్బందులు కలుగజేసినట్లు అవుతుంది. 30 మైళ్ళు 40 మైళ్ల నుండి, తాలూకా centres కు రావలెనంటే. Bus లేకపోతే చాలా అవస్థలు పడతారు.

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

3rd form qualification కూడా లేకుండా చెయ్యమంటున్నారు. ఎట్లా చెయ్యాలో తెలియటం లేదు. First-aid సౌకర్యాలు చెయ్యమంటున్నారు. అంతమాత్రమన్నా qualification లేకపోతే ఎట్లా? మంత్రులకు, ఏ qualifications లేకపోయినా ఫరవాలేదు. కావాలని చెప్పబడలేదు. కాని యీ బస్ కండక్టర్లకు డ్రైవర్లకు అంతమాత్రమైనా qualification లేక first aid పెట్టి ఏమి లాభము. ఈ వృత్తిలో ప్రమోషన్లు వుంటాయి. మొదలు “క్లీనర్” (cleaner) గా జేరినవాడు క్రమంగా conductor గాను, ఆ తరువాత, driver గాను, ప్రమోషన్ అగుటకు అవకాశాలున్నాయి. Backward districts లో buses వారు, చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నా మంటున్నారు. ఒకటి, రెండు bus లను వేయటం జరిగితే బాగుంటుంది.

Bus ఆపరేటర్లు కొన్నిచోట్ల సప్టపడుతున్నారని చెప్పారు. Passengers తక్కువగా వున్నచోట్ల bus వారు సప్టపడటం, నాకు తెలుస్తూనే వున్నది. నాకి ఏవిధంగా relief యివ్వాలో ఆలోచిస్తున్నాను. నేను యింకా బాగా పరిశీలనచేసి ఏమైనా ఏలువుంటుందేమో, చూస్తాను. సప్టం వస్తున్న bus వారికి ఏరకంగా relief యివ్వడానికి ఏలుంటుందో ఆలోచించిగాని చేయలేను. కాబట్టి యీ demand ను ఏకగ్రీవంగా pass చేయవలసిందని, కోరుతున్నాను. First aid course విషయంలో యికనుండి వచ్చేవారికి వుండేటట్లున్నా పాత కండక్టర్ల విషయంలో వారు మామూలుగానే వుండవచ్చునని చెప్పాము.

Mr. SPEAKER:—The question is :

“That the allotment of Rs. 5,08,600 under Demand VI—Motor Vehicles Acts, be reduced by Rs. 100.”

The motion was lost.

Mr. SPEAKER:—The question is :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 5,08,600 under Demand VI—Motor Vehicles Acts.”

The motion was carried, and the grant was made.

15th March 1954]

DEMAND XXIV - CIVIL WORKS - WORKS.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:—Mr. Speaker, on the recommendation of the Governor, of I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,92,17,100 under Demand XXIV - Civil Works - Works.”

మొత్తము 292 లక్షలలో 256 లక్షలు ఒక రోడ్లకుమాత్రమే ఖర్చు పెట్టుతున్నాము. ఇంకా demand వుంది. అందులో buildings వస్తవి. కాబట్టి, మిగతా మొత్తం buildingsది అవుతుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము రోడ్లకు ఖర్చు పెట్టుతూ, మొట్టమొదట National Highways, జిల్లాబోర్డు రోడ్లు అని వేరుగా చేయబడ్డవి. కాబట్టి, యీ మొత్తం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రోడ్లకుమాత్రమే ఖర్చు పెట్టబడుతుంది. ప్రత్యేకంగా జిల్లాలలోని roads ను 5 భాగాలుగా విభజించవలసి యున్నది. Major transport Roads అన్ని జిల్లా బోర్డులు చూస్తాయి. రాష్ట్రములోని 14266 మైళ్ళ రోడ్లలో 916 మైళ్ళు National Highways క్రింద వున్నవి. 541 మైళ్ళు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తుంది. 779 మైళ్ళు జిల్లాబోర్డులు పరిశీలన చేస్తున్నవి. ఈ రోడ్ల మొత్తములో 5541 మైళ్ళకు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టుతున్నాము. ఇక యీ రోడ్లలో మిగిలినవి మ్యునిసిపాలిటీవారు 20 వేల జనాభాగల పెద్దపట్టణముల వారు చూస్తారు. వీరికి ఖర్చులు అఖిలభారత ప్రభుత్వం వారు యివ్వవలసియున్నది. కాని, వారు యివ్వడానికి అంగీకరించలేదు. అదొక బాధ్యత మనమీదపడింది.

జిల్లాబోర్డుల స్వాధీనములో ఉన్నటువంటి రోడ్లలో చాలా భాగము ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని 10 జిల్లాలనుండిచ్చిన శాసనసభ్యులు కోరుతున్నారు. ప్రభుత్వం తీసుకుంటే, ఆ roads బాగుపడతాయని, వారి అభిప్రాయము. ఇప్పటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం వాటిని స్వాధీనము చేసుకుంటే కోటిరూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసి వస్తుంది. ఈ రోడ్లను బాగుచేయాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే, జిల్లాబోర్డు స్వాధీన

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

ములోవున్న కొన్ని రోడ్లకు మునిసిపాలిటీలో వున్న కొన్ని రోడ్లకు 30 మైళ్ళకు మించనివాటిని స్వాధీనము చేసుకుంటాము. మిగిలినవి జిల్లాబోర్డులకు వదిలిపెట్టతాము. 29 మైళ్ళ, 6 ఫర్లాంగుల రోడ్లను, యీ సంవత్సరం జిల్లాబోర్డునుండి ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది. దానికి కొంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టుతుంది. ఇప్పుడు జిల్లాబోర్డులు రద్దయినవి. కాబట్టి ప్రభుత్వమే యికముందు యీ roads ను నిర్వహింపవలసి యున్నది. ఇప్పుడు అవుతున్న ఖర్చులు, ఈ demand ఖర్చులు major roads repairs కొరకే ఖర్చుఅవుతుంది. ఇదివరకు roads బాగావుండేవి. అప్పుడు ట్రాఫిక్ చాలా తక్కువగా వుండేది. అందు వల్ల రోడ్లకు repairs అంతగా ఉండేదిగాదు. ఇప్పుడు traffic చాలా విఫరీతముగా పెరిగిపోయింది. ఎక్కువగాడబ్బు రోడ్ల repairs కు ఖర్చు పెట్టవలసివస్తున్నది. ఈ రోడ్లకు పూర్వం ఎంత ఖర్చు పెట్టుతున్నామో, యిప్పుడు అంతే ఖర్చుపెట్టుతున్నాము. ఈ మొత్తమువల్ల సంతృప్తి కరమైన పనులు చేయటం, చాలా కష్టముగా వుంటుంది. ఐనా ఇప్పట్లో యింతకుమించి ఖర్చుపెట్టడము చాలా కష్టము. సాధ్యము గాని విషయంగాడ. ఎక్కువగా యీరోడ్లు, యీ ఖర్చుతో బాగు పడే అవకాశం లేదు. ఇంతకన్న ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టలేము.

రానున్న సంవత్సరము రోడ్ల విషయములో ఎక్కువ మొత్తం ఖర్చుపెట్టే దానినిగురించి, ఆలోచించడానికి ప్రయత్నింపగలము. కాబట్టి రోడ్ల విషయములో, ఈ 256 లక్షల demand ను, (బిల్డింగులు, మొత్తముగాక) sanction చేయవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇంకా చెప్పవలసినది ఏమైనా వుంటే, తరువాత చెప్పతారు.

Mr. SPEAKER:— The motion is:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,92,17,100 under Demand XXIV - Civil Works - Works.”

I am selecting. the cut motion of Sri P. Pundarikakshacharyulu. He may formally move his motion.

Sri P. PUNDARIKAKSHACHARYULU:—

Mr. Speaker, Sir, I beg to move:

15th March 1954] [Sri P. Pundarikacharyulu

“To reduce the allotment of Rs. 2,92,17,100 under Demand XXIV—Civil Works — Works, by Rs. 100”.

Mr. SPEAKER:—The other cut motions also are deemed to have been moved. The main motion and the cut motion are now before the House for discussion.

Sri P. RAMA RAO:—అధ్యక్షా, ఈ civil works క్రింద ప్రధానంగా రోడ్ల సౌకర్యముల కొరకు ఖర్చు పెట్టబడిందని చెప్పడం జరిగింది. ఈ civil works క్రింద మూడు పద్దలున్నాయి. ఒకటి Capital outlay అని, తరువాత administration ఖర్చులు అని, ఇంకొకటి revenue కాతాలో ఖర్చు పెట్ట బడేటటువంటిది. ఈ మూడింటిలోని, రోడ్లు మినహాయించి, మిగతా పద్దలు చూచినట్లయితే administration ఖర్చు చాలా ఉంటుందన్న మాట. ఇందులో గవర్నరు గారికి అనవసరమైన ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతున్నదని ఇదివరకే చెప్పడం జరిగింది. మళ్ళీ ఈ పద్ధతులలో కూడా గవర్నరుగారి Guest House కు గాను 5 లక్షలపై చిలుకు ఈ బడ్జెటులో చూపించడం జరిగింది ఇంకా అనేక రకాలుగా, భంగళాలు repairs కు గాను చురితర పనులకుగాను, గవర్నరుగారికి ఖర్చు పెట్టడం జరుగుచున్నది. అన్ని పద్దలు చూచినట్లయితే, ఈ 5 లక్షలు, 30 వేలే కాకుండా, ఇంకొక పద్దుక్రింద లక్ష, 60 వేలు ఖర్చు చూపించారు. అనగా civil works మూడు పద్దలు కలిపి, 6 లక్షలపై చిలుకు గవర్నరుగారి ఖర్చు ఉంటుంది. ఈ విధముగా ప్రజల డబ్బును అనేక రకాలుగా దుర్వినియోగం చేయడం జరుగుచున్నది ఈ వేళ గవర్నరు Guest House లేకపోయినందున మన ప్రభుత్వము నడువదా? తప్పక నడుస్తుంది. అటువంటి ప్రమాదమేమిలేదు. ఆలాగే, పోలీసుశాఖ ఖర్చు 2 కోట్లు 62 లక్షలు పై చిలుకుకాక, buildings కట్టడానికి 4 లక్షలపై చిలుకున్నా కనిపిస్తున్నది. ఈ వేళ ఈ పోలీసుశాఖకు buildings మీద ఖర్చు పెట్టకపోయినట్లయిన ప్రభుత్వము నడువదా అంటే తప్పక నడుస్తుంది. అటువంటి ప్రమాదమేమిలేదు. ప్రజల డబ్బు ఈ విధంగా అనవసరంగా ఖర్చు పెట్టబడుచున్నదిగాని, నిజంగా ప్రజల ప్రధాన అవసరాలగురించి ఎంతవరకు ఖర్చు పెట్టబడుచున్నదని చూచినట్లయితే చాలా విచారకరంగా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, మా తాలూకాలో, తిరుపూరులో ఒక పశువుల ఆస్పత్రి ఉన్నది.

Sri P. Rama Rao]

[15th March 1954

అది నైద్య సహాయకొరకు వచ్చే రోగుల ఉపయోగార్థమై యెవరో ధర్మాత్ముడు ధర్మసత్రం కట్టించినాడు. కాని ప్రభుత్వం ఆ సత్రములో పశుల హాస్పటలు పెట్టినారు. దానివలన రోగులకు యిబ్బంది జరుగుతున్నది. కాని పశువుల ఆసుపత్రికి ఇక ఏలాటి ప్రయత్నంలేదు. పశువులకు బయటనే నైద్యము చేస్తాయంటారు. ఆ పశువులు అట్లాగే ఎండలో 2, 3 రోజులు ఉండవలసి యుంటుంది. బిల్డింగు లేకపోవుట వలన చాలా యిబ్బంది జరుగుతున్నది. ఈ విధముగా ప్రజల అవసరాలు వెనుకబడుతూ ఉన్నాయి.

ఈవేళ రోడ్ల పరిస్థితి చూచినట్లయితే, వాటి దుస్థితి చెప్పవలసిన అవసరములేదు. మన రాష్ట్రములో, రాష్ట్రప్రభుత్వముక్రింద దాదాపు 5 వేలవైళ్ళకు పైగా రోడ్లు ఉన్నదని చెప్పడం జరుగుచున్నది. కాని ఈ రోడ్లనుగురించి ఆలోచించేటప్పుడు ప్రజల అవసరాలను ఏమైనా దృష్టిలో ఉంచుకుంటున్నదా? లేదు. ప్రజా వ స రాల ను చూడకుండా ఎక్కడో వాణికి కావలసిన చోట సిమెంటురోడ్లు వేయుటకు ఈ డబ్బులంతా వినియోగించడం జరుగుతున్నది. ఉదాహరణకు తిరువూరు బందరు రోడ్డుమీద ఒకచోట సిమెంటు కాంక్రీటు వేయుటకు బడ్జెటులో పద్దుచూపించినారు. కాని అదేరోడ్డుమీద మా తాలూకాలో దాదాపు 68 మైలులో రేపూడివద్ద మూడు సంవత్సరాల క్రిందట 1951 జూన్ నెలలో ఒక వంతెన కూలిపోయినది. యంతవరకు దానిని తిరిగి కట్టించలేదు ఆ వంతెనకు దాదాపు 10 వేలు ఖర్చు అవుతుంది. ఎప్పి మేట్లు తయారుచేసి పంపినారు గాని యంతవరకు ప్యాసులేదు. బడ్జెటులో యెక్కడా దానికి ఖర్చుచూపెట్టలేదు. అది యెప్పటికీ అవనున్నదో తెలియదు కాని, సిమెంటు రోడ్లకని బడ్జెటులో allotment చూపించడం జరుగుతున్నది. వంతెన కూలిపోవుటవలన, బస్సులు లారీలు, బండ్లు యెన్నో యిబ్బందులు పడవలసి వస్తున్నది. ప్రజలయొక్క యీ యిబ్బందులను గుర్తించి పాటిని నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వం ముందుగా పూనుకోవాలి. క్రిష్ణాజిల్లాలో తిరువూరు తాలూకా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతము. Communications చాలా తక్కువ. తిరువూరునుండి విస్సన్న పేట వెళ్ళవలెనంటే 25 మైళ్ళు తిరిగి పోవాలి. లక్ష్మీపురము, విస్సన్నపేటకు direct గా 15 మైళ్ళు. ఆ రోడ్డువేయడానికి 1913 సంవత్సరములో

15th March 1954]

[Sri P. Rama Rao

ప్రారంభించినారు. ఇంతవరకు దానినిపూర్తి చేయలేదు. యింకా రెండు మైళ్లు వేయాలి. ఇప్పటికి 40 సంవత్సరములక్రిందట ప్రారంభించినటువంటి రోడ్డును పూర్తి చేయలేదంటే, ప్రభుత్వము రోడ్ల విషయములో ఎంతశ్రద్ధ వహిస్తున్నదో అర్థమవుతుంది. రాయలసీమలో కరువు ప్రాంతాలలో అనేకచోట్ల రోడ్లు ప్రారంభించడం జరిగింది. అవన్నీ పూర్తికాక అట్లే నిలిచిపోయినాయని మిత్రులు చెప్పుచున్నారు. అది నిజమేనని భావించుచున్నాను ఎందుకంటే, మా తాలూకాలోకూడ కరువు వస్తుంటుంది. ఆ కరువు ప్రాంతాలలో యిటువంటి తాత్కాలిక పనులు ప్రారంభించుతారు. మా తాలూకాలో 1941 సంవత్సరములో కరువు వచ్చినప్పుడు పోలవరము, బుసన్న పేట, రోడ్డుకు కంకరతోలేరు, అప్పుడుతోలిన కంకర గుట్టలు ఆలాగే ఉండిపోయినవి. యింతవరకు దానిని పూర్తిచేయలేదు. ఈవిధంగా రోడ్డుపనులు ప్రారంభించడం, పోసిన కంకరగుట్టలు పోసినచోటనే, కొట్టినరాళ్లు కొట్టినచోట్లనే ఉండిపోవడం జరుగుచున్నది. రాయలసీమ కరువుప్రాంతాలలోకూడ ఈ రోడ్ల పరిస్థితి అదేవిధముగా ఉంటుంది. అనేకచోట్ల రోడ్డుపనులలో కంట్రాక్టర్లు డబ్బు సకాలంలో ఇవ్వకపోవడంవల్ల నారు యీ పనులను ముగించలేక పోవడం జరుగుతుంది. తరువాత కరువుప్రాంతాలలో పనిచేసిన వారికి యింతవరకు డబ్బు యివ్వలేదని తెలుస్తుంది. కొంతమందిని కంట్రాక్టర్లను చూస్తాము పోటీలమీద పోటీలుపడి చాలా తక్కువ ఎస్టిమేట్లకు పెండ్లర్లు పెట్టటం 1 రూపాయ పనికి ఎనిమిది అణాలు, 9 అణాలు ఆ విధముగా తక్కువ మొత్తమునకు పెండ్లర్లు పెట్టితే, ఆ విధంగా చాలా తక్కువ మొత్తమునకు వచ్చినటువంటి కంట్రాక్టర్లను నియమిస్తారు అప్పుడు ఆ కంట్రాక్టర్లు సహజముగా చౌక కూలీలకొసరము ఎదురు చూస్తూ యుంటారు. అందుచేత సంపూర్ణ చేయడు. ఈ విధముగా కి సంవత్సరాలు వారికి గిట్టే కూలీలు దొరకక ఆపని పూర్తిచేయకుండా పోయినవారుకూడా యున్నారు. ఈ మాదిరి మూడు సంవత్సరాలకు పూర్తికానటువంటి పనులు మా తాలూకాలో చాలా ఉన్నాయి. ప్రభుత్వము తక్కువపెండ్లర్లు కంట్రాక్టర్లను ఆలోచించుతుందే గాని వారు దానిని పూర్తిచేయకపోతే తగిన చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. ఆ విధముగా వారిని వొటిడి చేయనంతకాలము కంట్రాక్టర్లు తక్కువడబ్బు తీసుకునే కూలీలకొరకు యెదురుచూస్తూ, అటువంటికూలీలు దొరక

Sri P. Rama Rao]

[15th March 1954

సంతకాలు పనులు పూర్తిచేయకుండా నిలవడం జరుగుతుంది. ఈ విధముగా కొంతమంది కంట్రాక్టర్లు తక్కువ టెండర్లు పెట్టడం, అటువంటి వారిని విమోచించడం, వారుపనులు పూర్తిచేయకపోవడం, దానివలన ప్రజలు బాధపడడం జరుగుతున్నది. అందుచేత ప్రభుత్వము రోడ్లువేసే విషయములో, ఈ పనులను కంట్రాక్టర్లకు ఇచ్చేటప్పుడు, ఆ పనులు నిర్ణీతకాలములో సక్రమముగా పూర్తిచేసేటట్లు చూడవలసి యుంటుంది. ఇప్పుడు రోడ్లు మరమ్మత్తులు ఏమాత్రం సరిగా జరగడం లేదు. వాటి పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. ఒక రోడ్డులో ఒక నెలక్రిందట కంకరవేస్తే, ఇప్పుడు ఆ రోడ్డుమీద కంకరంతా లేచిపోయినది; రోడ్లు మరమ్మత్తులు యింత సక్రమంగా యున్నది. నిరుడు సంవత్సరము ఈ రోడ్లు మరమ్మత్తులను గురించి ఓవర్సీయను అడిగితే, “మమ్ములకు ఏమి చేయమంటారు. ఇచ్చిన ఆ allotment అలా ఉన్నది” అన్నారు. కంట్రాక్టర్లకు అగతే ప్రభుత్వము మమ్ములను అవిధంగానే చేయమన్నది, అంతమ్ముకేనని చెప్పతారు. అధికారుల సలహాప్రకారం చేసినాము. మా బాధ్యత లేదంటారు. విజయవాడనుంచి తిరువూరు వచ్చే రోడ్డు 50 మైళ్లు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంటుంది. బస్సులలో కూర్చోనడానికి కూడ సాధ్యంకాదు. యిక రోగులు గర్భిణీ స్త్రీలు ప్రయాణం చేయవలసిన స్థానం అవస్తా చెప్పనలవికాదు. రోడ్డుమీద కంకర అంతా పోవడం ఊరియా రావలం జరుగుతుంది. కావున ప్రభుత్వము రోడ్లను వేసేటప్పుడు, ప్రజల ముఖ్యమైన అవసరాలను గుర్తించడంలేదు అని నా విమర్శ. విజయవాడనుంచి బుసన్నపేటకు 25 మైళ్లు direct road కు ఎస్టిమేటు వేయడం జరిగింది. 52 సంవత్సరంలో కరువువచ్చినప్పుడు దీనిని ప్రారంభించుతున్నామన్నారు, కరువు పనులు చూపించుటకు. కాని జిల్లా బోర్డు ప్రభుత్వాన్ని అడ్డు అడిగింది. దీనిని శాంక్షన్ చేశారు. ఇంతవరకు దానివిషయ మేమైనదో తెలియదు. రెండు సంవత్సరములైనా పని ప్రారంభించలేదు. ఈ రోడ్డు పని పూర్తికానందువలన, ఇప్పుడు బుసన్నపేటనుండి బెజవాడకు పోవలసి వస్తే, 50 మైళ్లు చుట్టు తిరిగి పోవలసి యుంటుంది. దగ్గరగా 25 మైళ్లలో పోగలిగిన అవకాశమున్నప్పుడు. ఈ రోడ్డు పూర్తి చేయకపోయినందున 50 మైళ్లు తిరిగి పోవలసి వస్తుంది. ఈ విధంగా శాంక్షన్ చేసిన పనులను కూడ పూర్తిచేయకుండా ఉన్నదంటే, ప్రభుత్వము ప్రజల అవసరా

15th March 1954]

[Sri P. Rama Rao

లను ఏ విధంగా మూస్తున్నదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. అసలు ప్రజల కనీస అవసరాలకు కావలసిన రోడ్లు సరిగా ఉంటే, తరువాత సిమెంటు వేసేపని చూసుకోవచ్చును. ఆ విధంగా ప్రజలకు అవసరమైన రోడ్లకనులకు ఈ డబ్బు ఉపయోగించగూడదా ఎక్కడో సిమెంటురోడ్లు వేయడానికి. గవర్నరుగారికి Guest House కట్టడానికి, బంగళాల చురుకుత్తుకని ఇతర కార్యక్రమానికి అవసరమైన ఖర్చులు చేయడం సరియైనటువంటి విధానం కాదు. ఇటువంటి అవసరపు ఖర్చులు తగ్గించి నట్లయితే, ఉన్న రోడ్లకు సరిగా మరమ్మత్తు చేయడానికి, ప్రజలకు కావలసిన కొత్తరోడ్లు వేయడానికి అవకాశం ముందుందని ఆ విధంగా చేయాలని చెప్పతూ నేను యీసవరణను బలపరుస్తున్నాను.

* Sri K. ADIKESAVULU NAIDU :— అధ్యక్షా, ఈ Civil Works Demand ను బలపరుస్తున్నాను. ఈనాడు పరిస్థితులను బట్టి చూడగా, మన రాష్ట్రములో రోడ్లమీద traffic ఎక్కువ అయిపోయింది. అంటే రోడ్లమీద traffic ఎక్కువ అయిపోవడానికి allotment మాత్రం చాలా తక్కువగా ఉన్నదని కనబడుతున్నది. రాయలసీమలో కరువు పనులద్వారా రోడ్లు ఎక్కువగా నిర్మించబడ్డవి. రాయలసీమలోని రోడ్లపరిస్థితి చూస్తే, యీ కొత్తరోడ్లు వేయకుండా వుంటేనే బాగుంటుంది అనిపిస్తున్నది. ఈనాడు వేసిన రోడ్లమీద గుంటలు, గోతులు ఎక్కువగా కనిపిస్తున్నవి. బండ్లుగాని, మంచువ్యాలుగాని ఈ రోడ్లమీద ప్రయాణము చేయుటకు కష్టతరముగావున్నది. ఈ రోడ్లు చాలామటుకు జిల్లాభాగ్దులద్వారా నిర్మింపబడినవి. కొత్తరోడ్లు నిర్మించునప్పుడు పాతరోడ్లు సరిగా maintain కాబడడము లేదు. ఈ పాత రోడ్లను సరియైన స్థితిలో ఉంచడము విస్మరించబడుతున్నది. ఈ పరిస్థితి యీవిధంగా ఉన్నదని చెప్పడం నా స్వీయభవమువల్ల తెలుసుకొని చెప్పవలసి వచ్చింది. జిల్లాభాగ్దులు వేసినటువంటి రోడ్లు చాలాభాగము అసంపూర్ణంగా నిలబడిపోయినవి. ఇంకా ఎంతోభాగము పూర్తిచేయవలసి వున్నది. కొన్ని కంకరవేయకుండా మట్టిరోడ్లుగానే వున్నవి. కొత్తరోడ్లు వేశారుకాని, వాటిల్లో గుంటలు, గండ్లు పూర్ణంగావున్నవి. ఈ రోడ్లనన్ని పూర్తిచేయుటకు ప్రభుత్వము యోచనచేసి, యీ బడ్జెటులో కొంత provision చూపించి బాగుచేయించవలసిన అవసరము యెంతైనా వున్నది. మట్టిరోడ్లు మట్టిరోడ్లుగానే వున్నవి. ఒకదానికి

Sri K. Adikesavulu Naidu] [15th March 1954

గూడా తారువేయడము అన్నమాటలేదు. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధవహిస్తేనే గాని, యీ రోడ్లు బాగుపడవు. Traffic కు సులభతరము కానేరదు. హిస్టరీలో ఆశోకుని కాలములో రోడ్లు ప్రక్కన చెట్లు నాటిన సంగతి జ్ఞాపకము వస్తున్నది. ఆ కాలమునుంచి రోడ్ల మీద ప్రయాణము చేయటానికి ఎన్నో చెట్లు నాటి సదుపాయాలు కల్పించి యున్నారు. ఆ చెట్లు యెంతో ఆదాయం నిస్తూ, ప్రయాణీకులకు మంచి సీడను గూడ యిస్తూ వున్నవి. చెట్లు గూడా ప్రభుత్వానికి మంచి ఆదాయము నిచ్చుచుండేవి. ఈనాడు చూడగా, ఈ చెట్లు అన్నియు public property గా ప్రజలు చూస్తున్నారు. ప్రజలకు యిందులో ఏదో వ్యక్తిగత హక్కు వుందని తలచుచున్నారు. ఈ చెట్లు అన్ని కొట్టివేసి ప్రజలు నాశనము చేస్తున్నారు. ఈ చెట్లు అన్ని ప్రజల కొరకే స్వంతాన ఉపయోగించుకొనటానికి వేయి బడి నట్లు ప్రజలు తలచుచున్నారు. చాలా భాగము చింతచెట్లు యెటుంటావచ్చినవి. అటువంటివి ఈనాడు ఒక చెట్టు కనబడదు. ఈ చెట్లనుండి చింతపండు ద్వారా ఆదాయము వచ్చుచుండేది. చింతపండుగానీ, కాయలుగానీ కొంచెముగూడ ప్రభుత్వమునకు పొందకుండా ఆదాయము రానివ్వకుండా ప్రజలు అవహరించుచున్నారు. ఈ రోజులలో చింతపండు కొరతవలన ఖరీదు ఎక్కువలయింది. ఈ చెట్లు వంటచెరుకు కొరకు ప్రజలు కొట్టుకొని పోతున్నారు. ప్రభుత్వము కొత్తగా హాచిటటువాటి చెట్లు పోరంబాకులలో నాటమని ఉత్తరువులు యిస్తున్నారు. రోడ్ల ప్రక్కన వేస్తే, ప్రభుత్వమునకు ఆదాయమే కాకుండా, ప్రజలకు ఎంతో ఉపయోగముగా నుండును. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించి, ప్రత్యేకంగా సీ బ్లం ది ని ఏర్పాటుచేసి, ఈ చెట్లకు దుబ్బినియోగమునకు గురికాకుండా కాపాడవలసి యున్నది. ఈ విధంగా యంతవడకు ఈ చెట్లు దుబ్బినియోగము అయిననుకూల National wealth ఎంతో తగ్గిపోయింది. ఈ రోడ్లను ఈనాడే బాధ్యత ప్రభుత్వముమీద యున్నది. రోడ్లమీద నిర్మించబడిన పంటెలు చాలాభాగము P. W. D. వారి ఆధీనములో వున్నవి. అందువల్ల జిల్లా పోర్టులకే కాకుండా P. W. D. వారికిగూడా అజ్ఞాయుషి అధికారము వుంటున్నది. ఉదాహరణకు మా చితూరు జిల్లాలో దామలచేరుపు గ్రామమునుంచి వెళ్ళి రోడ్డులో నాలుగు పంటెలకు

15th March 1954]

[Sri K. Adikesavulu Naidu

అమర్చవలసిన సుమారు రెండువేల రూపాయలు ఖరీదుచేసే ఇనుప కమ్మలు ఇవ్వనందువల్ల పని పూర్తికావడం నిలచిపోయినది. ప్రభుత్వం ఈ వంతెనలు పూర్తిచేయటానికి అయిదేండ్లు అలస్యము ఎందుకు చేయాలి? దీనికి బాధ్యులెవరు అనేవిషయము దర్యాప్తు చేయాల్సి వున్నది. ఈ రోడ్ల విషయములో ఎంతో అశ్రద్ధ జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో తగు శ్రద్ధవహించి, చర్య తీసుకోవలసినదిగా కోరుచూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

Sri R. SIDDANNA GOWD:—అధ్యక్షా, ఈ డిమాండు క్రింద national high ways ఖర్చులు, provincial highways ఖర్చులు, జిల్లాబోర్డు major roads ఖర్చులు, అన్నిటిని గురించి మన డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రిగారు తెలిపిచ్చారు. మా తాలూకాలో అమరాపురం అనే గ్రామం వున్నది. తక్కిన సభ్యులకు తెలియక పోయినప్పటికిని డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలుసును. అమరాపురం నుంచి హిందూపురమువరకు సుమారు 47 మైళ్ళు పొడవు రోడ్డు వున్నది. ఇది highest traffic గల రోడ్డుగా వుంటున్నది. బండలమీద టోల్లు వసూలు చేయునప్పుడు, వచ్చే ఆదాయము యేరోడ్డుమీద వసూలువలేదు. ఇటువంటి గొప్ప traffic, ఆదాయమువచ్చే రోడ్డును major roads లో చేర్చబడలేదు. గవర్నమెంటు స్వాధీనములో పెట్టుకొని ఎక్కువ సదుపాయాలు ఏర్పాటుచేయటానికి బదులు, జిల్లా బోర్డు ఆధీనములోనే వుంచారు. ఇప్పుడు యీరోడ్డు చాలా చెడిపోయింది. మరమ్మత్తులుగూడా లేవు. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఈరోడ్డును ప్రభుత్వము స్వాధీనములోనికి తీసుకొని major road క్రిందకు తీసుకొనవలసిందని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. మా తాలూకాను మరొకపారి పర్యటించి, ఆ ప్రాంతపు పరిస్థితులను పరిశీలించి విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా ఆ ప్రాంతాలకు చేయిస్తానని శ్రీ శంజీవరెడ్డిగారు, విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా గురించి మాట్లాడే సందర్భములో చెప్పారు. వారు అట్లా చెప్పారంటే అక్కడి ప్రజలనుగాని, వన్నుగాని మభ్యపెట్టటానికి కాదని, నేను నమ్ముతున్నాను.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— నేను పూర్తి అభిమానముతో, మడకసిర తాలూకాకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయి

Sri N. Sanjeeva Reddi

[15th March 1954

స్తానని చెప్పారు గాని, మైసూరు ప్రభుత్వముమీద అభిమానముతో చెప్పలేదు.

Sri R. SIDDANNA GOWD:— If that is so, I stand corrected. మా మడకసిర టౌనులో ప్లేస్కూలు రోడ్డుకు ఆనుకొని వున్నది. మరియు సదరురోడ్డు built up area మధ్యనున్నది. రాకపోకలు విశేషంగా వున్నవి. ఈ bus traffic వల్ల రోడ్డుమీద దుమ్ము మేఘాలుగా తయారై ప్రజల ఆరోగ్యానికి భంగంకలుగ జేస్తున్నది. ముఖ్యంగా అక్కడ చదువుకునే విద్యార్థులకు ఈ దుమ్ము చాలా అనారోగ్యము కలిగించుచున్నది. అందువల్ల ఈ రోడ్డును black tap road క్రింద తయారుచేయించాలని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వము ఈ విషయములో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహిస్తారని తలంచుచున్నాను. అంతేకాకుండా, మా జిల్లాబోర్డు చాలా అధ్వాన్నస్థితిలో వున్నది. దాని రికార్డులను మంత్రి గారు వీక్షించినట్లయితే, దాని బండ్లరములు బయట పడగలవు. ఒకటి రెండు సంవత్సరాలుగా అక్కడి రోడ్లు చాలా చెడిపోయినవి. జిల్లాబోర్డు వ్యవహారాలుగూడా అదేస్థితిలో వున్నవి. village roads పంచవర్ ప్రణాళికలో చేర్చించి, ఇండియా గవర్నమెంటువారు యిచ్చేటటువంటి డబ్బుతో ఆ రోడ్లు బాగుచేయించమంటున్నారు. మా తాలూకా రోడ్లను అందులోకి తీసుకోబడలేదు. అక్కడ రెండు రూట్సులో బస్సులు పోతున్నవి. ఈ రోడ్లను పంచవర్ ప్రణాళికలో చేర్చించి ఇండియా గవర్నమెంటు యిచ్చే డబ్బు యిక్కిడి ప్రభుత్వం యిచ్చే డబ్బు అంతా చేర్చి యీ రోడ్లను pucca roads గా తయారు చేయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మైసూరు మా తాలూకాకు దగ్గరగా వున్నది గనుక, బస్సు traffic గూడా మెండుగా వుంటున్నది. రాకపోకలకు యీ బస్సులు వుపయోగముగా వున్నవి కాబట్టి రోడ్లను శీఘ్రంగా బాగు చేయించవలసిందని మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ అనేక రోడ్లు వేశారు. ఆరోడ్లు ఏ స్క్రీముక్రింద వేశారో, ఆ ఆఫీసర్లకు డబ్బు ఎక్కిడిమంచి వచ్చిందో నాకు తెలియదు. మా ప్రాంతాలలో ఏ రోడ్లకుగూడా సదుపాయాలు ఏర్పాటు చేయబడలేదు. మా తాలూకా చాలా వెనుకబడిన తాలూకా అయియున్నది. ఆ తాలూకాకు సరిగా డబ్బు ఖర్చుచేయడం లేదు. మా తాలూకా విషయములో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచిన 5 year plan క్రింద ఒక programme వేసుకొని అక్కడి

15th March 1954]

[Sri D. Siddanna Gowd

రోడ్లకొరకు క్రమేణా డబ్బు ఖర్చుచేస్తూవస్తే, ఆ తాలూకాలోవున్న రోడ్లు అన్నియు బాగుపడగలవని ఆశిస్తూ, ప్రభుత్వమును తగుమైన శ్రద్ధవహించమనికోరుతూ, విరమిస్తున్నాను.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU:— అధ్యక్షా, ఈ electricity డిమాండు చాలా ముఖ్యమైంది. కాని దీన్నిగురించిన చర్చ త్వరలో ముగించవలసివస్తున్నది. అయినచు, నేను కొన్ని విషయాలు మనవిచేయ దలచుకున్నాను. మంత్రిగారికి సమాధానము చెప్పటానికిగూడా తేలికగా వచ్చింది. నా మిత్రుడు రామారావు గారు కొంతవరకు చెప్పారు.

ఈ డిమాండులో పొందుపరచిన పద్దులుచూస్తే, గవర్నరుగారి భవనాలక్రింద చాలా ఖర్చు ప్రభుత్వం పెట్టదలచింది. ముఖ్యంగా civil works క్రింద 6.90 లక్షలు ఒక గవర్నమెంటు అతిథిభవనము క్రింద ఖర్చుపెట్టబోతున్నారు. మన రాష్ట్రములోని రోడ్లు, హాస్పిటల్లు, విద్యాసంస్థలు, వీటిక్రింద చాలినంత ద్రవ్యము ప్రభుత్వము ఖర్చుపెట్టిందంటేదు. పైగా ఒక్క గవర్నమెంటు అతిథిగృహానికే యీ 6, 7 లక్షల వరకు ఖర్చుపెట్టబడులు, అతిథులు వచ్చినప్పుడు ప్రకాశం పంతులుగారి బంగళాలోనో, సుజీవరెడ్డిగారి బంగళాలోనో వారికి ఏర్పాటు చేయ కూడదా అని అంటున్నాను. ముఖ్యమైన పనులు ఎన్నో ప్రభుత్వము చేయవలసివున్నవి. కాబట్టి యీ 7 లక్షలు వాటి క్రింద ఖర్చుచేస్తే బాగుండదా? ఆ విధంగా చేస్తే ప్రజలకు మరికొన్ని ప్రయోజనకరమగు సౌకర్యాలు చేయటానికి వీలవుతుందిగదా! రాష్ట్రములో Buildings సరియైనవి లేకుండా ఎన్నో హాస్పిటల్లు వున్నవి. Famine works క్రింద ప్రభుత్వము చాలినంత ఖర్చుచేయడము లేదు. అలాంటి పరిస్థితులలో యీ Guest House క్రింద యింత పెద్ద మొత్తము ఖర్చు చేయడములో అర్థములేదు. ఇదంతా అనవసరమైన ఖర్చేనని నా అభిప్రాయము.

గవర్నరుగారికి వేసవికాలములో నివాసగృహము విశాఖపట్టణములో యేర్పాటుచేయటానికి ప్రభుత్వము అక్కడ ఒక building కట్టించ దలపెట్టింది. గవర్నరుగారు వేసవికాలములో మన ఎండ

15th March 1954] [Sri Pillalamarri Venkateswarlu తట్టుకోలేకపోతే, విశాఖపట్టణములో ఉండేబదులు, వారు ఏ గుజరాత్ లోనో ఉండిరాకూడదా? ఈ కొద్దికాలపు వసతికి యింతడబ్బు ఖర్చు చేయడము మంచిదికాదు.' వారు వేసవికాలములో గుజరాత్ లో ఉంటేనే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయము. ఇదంతా లెక్కవేసి చూస్తే ఒక్క గవర్నరుగారికొరకు సుమారు 11 లక్షలు ఖర్చుచేయబడుతున్నది.

The Hon. Sri T. VISWANATHAM:— ఈ డిమాండు క్రింద కాదు.

Sri PILLALAMARRI VENKATESWARLU :— అందువల్ల ఈ ఖర్చు కొంతవరకు తగ్గిస్తే బాగుంటుంది. ఇంకా యీ డిమాండులో చూస్తే, Civil Works క్రింద 50 లక్షలు ఖర్చుచూపించుచున్నారు. ఈ minor works క్రింద యింతసొమ్ము ఎందుకో అర్థం కావడంలేదు. General Administration పద్ధతికింద ఎంతచూపించారో చూడాలి.

ఈ డిమాండులో 6 లక్షల పై చిల్లర minor works క్రింద ఖర్చుచేయబోతున్నారు. 10 వేలు ఖర్చుచేస్తే చాలుననుకుంటాను. నాకు టైము యిప్పిస్తే, దానివిషయం, పరిశీలించి చెప్పగలను. ఈ విధంగా ప్రతిఒక్కపద్ధతి చూడవలసిఉంటుంది. దానికి accounts కూడా యిక్కడ కనబరచలేదు. అందువల్ల ఏ ఏ పద్ధతికింద ఎంతెంత ఖర్చు పెట్టబోతున్నారో చూడాలి. అయినను ఈ చిన్న items క్రింద యింత ఖర్చుచేయడం అసవసరమంటాను. ఇందులో సొమ్ము కొంత మటుకు రోడ్లకొరకు ఖర్చుచేస్తే, కొంతవరకు డబ్బుమిగిలే అవకాశాలు ఉండవచ్చు.

ఈ worksలో చాలా భాగము పెద్ద పెద్ద కంట్రాక్టర్లకు ప్రభుత్వం అప్పజెప్పుచున్నది. పెద్ద contractors కు ప్రతి చిన్న పని యిస్తే, వాళ్ళు మోసముచేసి కాజేయటానికి అవకాశాలువుంటవి. ఈ చిన్న పనులు ప్రభుత్వోద్యోగుల అజ్ఞాయిషిలో జరిపిస్తేనే బాగుంటుంది. ప్రభుత్వానికి ఎంతోడబ్బు మిగులుతుంది. క్రిష్ణా రెగ్యులేటరుబ్రిడ్జి పెద్ద కంట్రాక్టర్లకు యివ్వబోతున్నారు. ఒకరికే అంతాయిచ్చేబదులు చిన్న చిన్న భాగాలుగాచేసి, కొంతమంది కంట్రాక్టర్లకు యిస్తే, వారు మోసము

15th March 1954] [Sri Pillalamarri Venkateswarlu

చేయటానికి వీలుండదు. ప్రభుత్వానికి ఎంతో డబ్బు విగులుతుంది. పని గూడా లాభసాటిగా జరుగుతుంది. దుబారా ఉండదు,

ఇక్కడ కర్నూలులో irrigation works అంకములున్నవి. ఈ పనులలో డబ్బు దుబారాకాకుండా చూడాలి. అందులో కొంత సొమ్ము మిగల్చటానికి అవకాశముండగలదు ఈ పనులు contractors కు యివ్వకుండా ప్రభుత్వమే జరిపించాలని చెబుతున్నాను. టైము చాలనందున యింతటితో ముగిస్తున్నాను.

The Hon. Sri N. SANJEEVA REDDI:— అధ్యక్షా, శ్రీ రామారావుగారు కొన్ని విషయాలు ముఖ్యమైనవి చెప్పారు. రోడ్లు కావలసినన్ని లేవని, తిరువూరులో రోడ్లు అధ్వాన్నంగా వున్నాయని చెప్పారు. నేనుకూడా యీ మధ్య అక్కడకు వెళ్ళవలసి చూచి వచ్చాను. అసలు రాష్ట్రంలోనే రోడ్ల పరిస్థితి తృప్తికరంగా లేదు. ఒక్క తిరువూరే కాదు. అన్ని రోడ్లు ఆ విధంగానే రాష్ట్ర మంతటకూడ తృప్తికరంగా లేవని నేను అంగీకరిస్తున్నాను. ఆ రోడ్లకు పూర్వము ఖర్చు పెట్టిందాగానే, యిప్పుడుకూడా ఖర్చు పెడుతున్నాము. అదికాకుండా యిదివరకుకన్న యిప్పుడు vehicular traffic హెచ్చైయినది. రోడ్లను increase చేయటం మాట ఆలాగున వుంచి, అసలు వున్నరోడ్ల మరమ్మత్తుకే యెక్కువగా ఖర్చుపెడుతున్నాము. కాని, యిదివరకుకన్న యిప్పుడు material, labour యొక్క cost చాలా హెచ్చు అయినది. Labour cost విపరీతంగా హెచ్చింది. పూర్వము యెన్నో కొన్ని వేల రూపాయలతో రోడ్లను వేయగలిగా, యిప్పుడు అంత రోడ్లనే కొన్ని లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నా వేయలేక పోతున్నామంటే, దానికి కారణముఖ్యంగా labour cost హెచ్చిందన్నమాట. ఇదివరకుకన్న డబ్బు హెచ్చుగా ఖర్చు చేస్తున్నాము కాని, రోడ్లుమాత్రం improve కాలేదు. ఈ రోడ్లకు పెట్టే ఖర్చు విషయంలో కొంత దుబారా ఖర్చు అవుతున్నదని శ్రీ పిల్లలమరి పెంకటేశ్వర్లుగారు చెప్పినది నేనుకూడా అంగీకరిస్తున్నాను. అయితే, ఆ విధంగా దుబారా అయ్యే ఖర్చును యెట్లా save చేయాలన్నదే నాకు కష్టంగావుంది. ఈ విషయంలో నేను శ్రీ విశ్వ నాథంగారు మాట్లాడు కొంటూంటాము. అసలు general గా ప్రభు

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

తప్పము పెడుతున్న ఖర్చులలో దుబారా ఖర్చులను తగ్గించి కొంతమొత్తం save చేసే విషయం ఆలోచిస్తూంటాము. ఎక్కువ దుబారా ఖర్చు ఆవుతున్నదనే వాడుకాడా, డబ్బు save చేయడానికి మార్గాలను సూచిస్తేనే మంచిది కాని, లేనియెడల యెక్కువ ఖర్చు అవుతున్నదని వాగ్దానంగా చెప్పడం యేమిలాభం. అయితే యీ విషయంలో ఒక మార్గానికి యెక్కువ రాగలు తామన్నదే ప్రశ్న. ఎక్కడో అవుతున్న wasteని గురించి చెప్పేటప్పుడు, అసలు system నే rectify చేయడంలో మార్గం చూచిస్తే బాగుంటుంది. ఎక్కడో జరిగిపోతుంటే కొన్ని cases ను చెప్పితే, దానికి సంబంధించిన విషయాలు సమగ్రంగా చెప్పకపోతే, దానిని గురించి action తీసుకోవడం ఎట్లా, అందుచేత, అసలు యీ system నే మార్చి, యీ wasteని అరికట్టడానికి మార్గాలు యేమిటో అర్థమవుతున్నాయి. అంతేకాని, యెవరో కొందరు వుద్యోగులు తప్పుచేస్తారు, శిక్షణవేయండి అంటే, యీ system improve అయ్యేది కాదు. ఈ system నే మార్చాలని మేము దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నాము. అందుచేత, ఆనుభవము వున్నవారు constructive and concrete suggestions ఇస్తే, వాటిని స్వీకరించి తప్పుకుండా మేము ఆలోచిస్తాము.

పోతే, యిక గవర్నరు యింటిని గురించి, దానికి అయ్యే ఖర్చును గురించి, కొంతమంది మిత్రులు బ్రహ్మాండంగా చెప్పారు. అసలు నిజం చెప్పకోవలసివస్తే, మన ఆంధ్రరాష్ట్ర గవర్నరుగారి భవనము, మిగతా రాష్ట్ర గవర్నరుల పెద్దపెద్ద బంగళాలవలె గాక, ఎంతో చాల simple గా వుండి, ఆయన office బాత్రిగా రెండు జానలు వుండి, Hostel room లో సగము వుండి. మన గవర్నరుగారి office room, ఆయన యిల్లు చాలా చిన్నది. యితరు పూర్వం Executive Engineer వుండే యింటిని, మనం రాజభవనం అని చెప్పాము. అందువల్ల, యీ building గవర్నరు dignity కి, హోదాకు తగినట్లుగా లేకపోయింది. వారు పెద్ద status లోను, dignity లోను వున్నాడు కనుక, naturally గా వారి భవనము యెట్లా వుండాలి? కాబట్టి, మనం ఆయన మర్యాదకు తగినట్లుగా ఒక చక్కటి భవనం యిచ్చి వుండవలసివచ్చింది. కాని వారు ఆ చిన్న యింటిలో office

15th March 1954]

[Sri N. Sanjeeva Reddi

గమలు లేకుండా యేనోకాలం గడుపుతున్నాడు. అందువల్ల వానికి కావలసిన కొన్ని పెద్ద offices గమలకై, యిప్పుటి యింటిని extend చేసి, additional rooms ను వేస్తున్నాము. మిగిలిన రాష్ట్రాలలో వలె పేరుకు గవర్నరు భవనము (రాజభవనము) అనేకాని, పెద్ద మొత్తాలను ఖర్చు పెట్టటంలేదు.

ఇక State guest house విషయం చూస్తే, ఇక్కడ ఒక రిద్దరున్న యెక్కువగా guests దిగడానికి నీలులేకుండా గోతున్నది. Madras State Guest House చూడండి. ఇతర counties నుండి యెవరైనా వచ్చినయిల్లతే గవర్నరుకు guests గా వచ్చినా, వారు status ను బట్టి గవర్నరు యింటలో దిగుతూంటారు. వానిని గవర్నరు చేయవలసిన వుదనే ఉద్దేశ్యముతో చేస్తున్నాము. Government యింటిలో యికా రెండుగదులు కట్టబయితే, గవర్నరుగారు మారికప్పుడు ఆయన యీ rooms యేమైనా వున్నాయో నోరానా? ఈ State మర్యాదకు తగినట్లుగా, నాణి వస్త్రోదరమర్పించు తనము చేస్తున్నాము. ఈ State గవర్నరు, ఈ State అనే భావంతో, మర్యాదతోను ఆ ఖర్చులను పెట్టాలి కాని, సుకుచిత్ర భావంతో చూడరాదని నేను చెబుతున్నాను.

ఇక సిద్ధన్నగౌడుగారు అమరాపురం రోడ్లకు గురించి చెప్పారు. నేనుకూడా నాకిది యిదివరలో చూచాను. ఈమధ్య 7, 8 మాసాల మధ్య నాటిని చూచే అవకాశము కలుగలేదు. సిద్ధన్నగౌడుగారు చెప్పినట్లువంటి విషయాలను నేను అంగీకరిస్తున్నాను. మిగిలిన రోడ్లలాగు అమరాపురం రోడ్లకుగురించి నాకు చెప్పారు. దాని విషయంలో తీసుకోవలసిన చర్య తీసుకుంటాము. అది కేకేవులు నాయుడు గారికి వున్న అనుభవము నాకూ వున్నది. నేను చిత్తూరు జిల్లాకు elections కు పోయినప్పుడు నాకు చెప్పిన రోడ్లు నాకు కనబడ్డాయి. ఆ రోడ్లు యెప్పుడో పూర్వం వేశారట. అలాంటిరోడ్లు చాలావున్నాయి. చిత్తూరు జిల్లాలోనివాటిని అందుకు నేను ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధిస్తున్నాను. వారు రోడ్లు చాలావేశారు. కాని, తదుపరి రోడ్లకు repairs జరుగలేదు. చిత్తూరు జిల్లాలో lorry, heavy vehicular traffic యెక్కు-

Sri N. Sanjeeva Reddi]

[15th March 1954

వగా వున్నది. అందుకుగాను వాటిని urgent గా repair చేయవలసి వస్తోంది. రాష్ట్రమీద అప్పు, చిత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు కోరుతున్నారు. మిగిలిన జిల్లాబోర్డులకు గవర్నమెంటు sanction అవసరంలేదు. గవర్నమెంటు అప్పుయివ్వకపోయినా, వారికి అవసరంలేదు. చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు ప్రతి గ్రామంలోను అడుగడుక్కు రోడ్లను వేశారు. అన్నీ special sanction తో అక్కడ రోడ్లువేశారు. ఆ రోడ్లను గవర్నమెంటు తీసుకోవాలంటే అది వీలయ్యేపనికాదు. రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాబోర్డుల రోడ్లను గవర్నమెంటు తీసుకొని, బాగుచేయాలంటే, అదిసాధ్యమాతుందా అంటే, యేమీ జరుగదు, జరిగేదికాదు. ఇవ్వవలసిన అప్పులను తీర్చలేకుండా వున్నారు.

ప్రభుత్వం ఎన్నిలక్షలు యిచ్చినా, అప్పులుతీర్చే సందర్భం కనిపించడంలేదు. కొంతకాలం తరవాత ఈ జిల్లాబోర్డుల రోడ్లను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంటే అది బాగుపడచ్చు. ఇప్పుడు expenses కి 50 వేలు అవుతుందా? అన్నారు. White washing క్రింద, రంగులు వేయడంక్రిందే 50 వేలు ఉంటాయి. ఇంత పెద్దరాష్ట్రానికి 50 వేలు రూపాయలు ఒక చెద్ద మొత్తంకాదు. దీన్నిమీరు దయచేసి ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

Mr. SPEAKER:— I am now putting the cut motion to the vote of the House. The question is:

“To reduce the allotment of Rs. 2,92,17,100 under Demand XXIV-Civil Works - Works by Rs. 100.”

The motion was lost.

Mr. SPEAKER:— The question is:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,92,17,100 under Demand XXIV-Civil Works-Works.”

The Motion was carried and the grant was made.

The House adjourned for the day to meet again at 8-30 A. M. on Wednesday, the 17th March 1954.